

היערכות נכונה - זה כל ההבדל!

מדריך המיסוי שלך

היערכות לקראת תום שנת המס 2008
ותחילת שנת המס 2009

בכלכלה העולמית כיום, המס הינו גורם מהותי המשפיע כמעט על כל ההחלטות בארגון ובעל חשיבות עליונה בהצלחת ביצוע עסקאות. מומחי המס של Deloitte בריטמן אלמגור זהר מתמחים במתן פתרונות מס פרקטיים ויעילים בתחומי מיסוי חברות, שינוי מבנה, מיסוי בינלאומי, מיסוי נדל"ן, מחירי העברה, חוקי עידוד השקעות הון, מיסוי עקיף, מיסוי יחידים ועובדים, מיסוי מוניציפאלי, מיסוי בליווי עסקאות בין לאומיות, מיסוי למוסדות פיננסיים, מיסוי חברות ועוד. באמצעות מגוון רחב של שירותים יחד עם האנשים המובילים בתחומם, אנו מספקים ללקוחותינו מענה מקצועי ובעל ערך מוסף בסוגיות המס החשובות והבוערות שעל סדר היום המקצועי.

Deloitte בריטמן אלמגור זהר הינה מהפירמות המובילות והגדולות בישראל למתן שירותי חשבונאות וביקורת, מס וייעוץ. באמצעות כ - 70 שותפים ודיקטורים ולמעלה מ - 1000 עובדים משרתת הפירמה בישראל לקוחות רבים, קטנים כנדולים, בכל ענפי המשק ביניהם גופים עסקיים מובילים, וכן למעלה מ - 150 חברות ציבוריות מבוקרות שמניותיהן נסחרות בישראל, בארצות-הברית ובאירופה. לפירמה שישה משרדים ברחבי הארץ: המשרד הראשי בתל-אביב וסניפים ברמת גן, ירושלים, חיפה, באר-שבע ואילת וכן נציגויות במשרדי Deloitte בערים החשובות באירופה ובארה"ב.

הפירמה הנה חלק מהפירמה הגלובלית Deloitte Touche Tohmatsu, המשרתת מעל ל - 80% מן החברות המובילות בעולם. באמצעות למעלה מ - 165,000 עובדים ברחבי העולם, אנו מעניקים מגוון שירותים מקצועיים בתחומי המסים, הביקורת והייעוץ. הפירמה הגלובלית מעניקה לאנשינו וללקוחותינו גישה למקורות מידע ומחקרים בינלאומיים, מבטיחה סטנדרטיזציה גבוהה באמצעות שימוש במתודולוגיות ובסיסי ידע אחידים וסיוע ביצירת קשרים עסקיים עם לקוחות הפירמה במעל ל - 140 מדינות ברחבי העולם.

נובמבר 2008

לקוחות וידידים יקרים,

מורכבות דיני המס בישראל, כמו בעולם כולו, והשינויים התכופים שעוברים דינים אלה כתוצאה מחקיקה, פסיקה ונוהלי רשויות המס מחייבים את כל העוסקים במלאכת מחשבת זו להיערך ולהתעדכן בהתאם. בתקופה זו של משבר פיננסי גלובלי הפוגע גם בכלכלות הריאליות של מדינות העולם, לרבות מדינת ישראל, מקבל תכנון המס חשיבות יתרה בכל הנוגע לפעולות שיש לבצע בכדי לצלוח משבר זה.

לקראת תום שנת המס 2008, וכחלק ממחויבותנו לסייע לכם להיערך נכונה לשנה המאתגרת הניצבת בפנינו, הכנו עבורכם חוברת זו. נבקש להסב את תשומת ליבכם לכך שישנם נושאים רבים לגביהם יש לקבל החלטה ואף לבצע פעולות עוד לפני תום השנה.

אנו בטוחים, כי תמצאו עניין במידע המצורף ואנו כתמיד עומדים לרשותכם במתן הסברים והדרכה ככל שיידרש.

בברכה,

צבי פרידמן, רו"ח

מנהל חטיבת המס

Deloitte בריטמן אלמגור זהר

למידע נוסף...

אנו עומדים לרשותכם בכל הסבר נוסף ככל שיידרש, לפרטים נוספים:
רו"ח דני גבאי, טלפון ישיר: 6085532 - 03, דוא"ל: dgabbay@deloitte.co.il
או בקרו באתר האינטרנט שלנו: www.deloitte.co.il

אין להסתמך על תוכן חוזר זה ו/או לעשות בו שימוש כלשהו מבלי לקבל עצה מקצועית מתאימה שכן אין מטרת החוזר אלא להסב את תשומת לבך לאמור בו.

Integrated solutions for your challenges.

Tailored answers for client industry.

תוכן עניינים

מספר נושא	הנושא	מספר עמוד
.1	היערכות לקראת תום שנת המס 2008 ותחילת שנת המס 2009	2
.2	נתונים לתיאום הוצאות עודפות לשנת המס 2008	14
	(1) כללי	14
	(2) כיבודים במקום העיסוק	14
	(3) אירוח	14
	(4) מתנות בשל קשר עסקי	14
	(5) אש"ל בארץ לתושב ישראל	14
	(6) הוצאות נסיעה ושהייה בחו"ל	14
	(7) הוצאות לינה וארוחת בוקר	15
	(8) הוצאות ביגוד	16
	(9) הוצאות החזקת טלפון שאינו נייד במקום המגורים	16
	(10) הוצאות החזקת טלפון נייד	16
	(11) הוצאות החזקת רכב	17
.3	זיכוי ממס בשל תרומות למוסדות ציבור	19
.4	נתונים יסודיים לחישוב המס המגיע לשנת המס 2008	20
.5	הפרשות לקרן השתלמות בשנת המס 2008	22
.6	תקופת השמירה על מערכת החשבונות ומסמכים אחרים	24
.7	מפקד המלאי ליום 31 בדצמבר 2008	26
.8	חברה משפחתית לפי סעיף 64א' לפקודת מס הכנסה	28
.9	תכנוני מס החייבים בדיווח לרשויות המס	30
.10	מחירי העברה - חובת תיעוד והצהרת נאותות תנאי שוק ביחס לעסקאות בינלאומיות	32
.11	הכנסות משכר דירה למגורים בישראל ובחו"ל בשנת המס 2008	34
.12	תיקוני חקיקה והסדרי מס בנושא נאמנויות	43
.13	רפורמת מס המעניקה הקלות נרחבות לעולים חדשים ולתושבים חוזרים	48
.14	ביטול חוק התיאומים בשל אינפלציה ותיקון סעיף 3(י) לפקודה החל משנת המס 2008	51
.15	תיקון לחוק הביטוח הלאומי החל משנת 2008 - מיסוי הכנסות פסיביות והכנסות של בעלי מניות בחברה משפחתית	55
.16	מס ערך מוסף - נוהל תיקון חשבונית וטיפול בחובות אבודים	56

1. היערכות לקראת תום שנת המס 2008 ותחילת שנת המס 2009

כמו לקראת תום כל שנת מס, יש להיערך לביצוע פעולות עד לתום אותה שנה, או לדחיית ביצוע פעולות מסוימות אחרות עד לתחילת השנה העוקבת. השנה, לאור ההפסדים הכבדים בשוק ההון, יש לשים דגש במיוחד לנושא קיזוז הפסדים מניירות ערך.

חוזר זה מחולק לפרקים הבאים:

פרק א	קיזוז הפסדים מניירות ערך וכיצד ניתן לחסוך מס מאותם הפסדים
פרק ב	נושאים הקשורים למיסוי חברות
פרק ג	נושאים הקשורים למיסוי יחידים
פרק ד	הודעות לפקיד השומה

פרק א. קיזוז הפסדים מניירות ערך וכיצד ניתן לחסוך מס מאותם הפסדים

2. שיעור המס על הכנסות פיננסיות ורווחי הון בידי יחיד

שיעור המס המוטל על רווח הון ריאלי (בגין נכס שנרכש החל מיום 1 בינואר 2003), ריבית ריאלית ודיבידנד (שאינו ממפעל מאושר או ממפעל מוטב), בידי יחיד לא יעלה על 20%, בין אם מקורם בנכס נסחר בבורסה (בישראל או מחוצה לה) ובין אם לאו, בין אם באפיקי השקעה המנוהלים בידי מוסד בנקאי ובין אם לאו, ובלבד שהיחיד אינו בעל מניות מהותי בחברה המהווה מקור להכנסתו זו. באם היחיד הינו בעל מניות מהותי יחול שיעור מס שלא יעלה על 25% בגין רווח הון ריאלי ודיבידנד ושיעור מס שולי בגין הכנסה מריבית.

ריבית באפיקי השקעה שקליים נומינליים ורווחי הון ממכירת אגרת חוב, נייר ערך מסחרי, מילווה או הלוואה, שאינם צמודים למדד, יחויבו במס בידי היחיד, בשיעור שלא יעלה על 15%, ובלבד שהיחיד אינו בעל מניות מהותי בחברה המהווה מקור להכנסתו זו.

חרף האמור לעיל, יחיד התובע ניכוי הוצאות ריבית ריאלית והפרשי הצמדה יחוייב במס בשיעור של 25%, כל עוד לא נקבעו תקנות בעניין הקובעות אחרת.

1. מבוא

לאור העובדה ששנת 2008 מתאפיינת בהפסדים ניכרים בשוק ההון, לרבות הפסדים הטמונים בניירות ערך הפוטנציאליים למימוש עד תום השנה, נפרט בפנים בחוזר זה את נושא קיזוז הפסדים מניירות ערך בשוק ההון.

תשומת לבכם במיוחד לנושאים הבאים:

(1) הפסד מוכר רק אם מומש בפועל (דהיינו, נייר הערך נמכר עד לסוף שנת 2008).

(2) ניתן לקזז הפסדים שוטפים מניירות ערך שנמכרו בשנת 2008 גם כנגד ריבית ודיבידנד מניירות ערך.

(3) לבעלי שליטה יחידים בחברות, שלהם יש יתרות חובה באותן חברות הנושאות ריבית והצמדה לפי סעיף 3(ט) לפקודה, מומלץ לשקול סגירה/ הקטנה של אותן יתרות הנושאות ריבית והפרשי הצמדה, באמצעות חלוקת דיבידנד וקיזוזו כנגד הפסדי הון ממכירת ניירות ערך.

3. קיזוז הפסדים מניירות ערך סחירים - יחידים

3.1 כללי קיזוז הפסדים מניירות ערך הנסחרים בבורסה לגבי יחידים קובעים כדלקמן:

קיזוז הפסדים מועברים	קיזוז הפסדים בשנת המכירה	מכירה החל מיום 1 בינואר 2006
קיזוז הפסד ההון המועבר כנגד רווח הון כלשהו (לרבות מנכסים לא סחירים)	קיזוז הפסד ההון השוטף כנגד רווח הון כלשהו (לרבות מנכסים לא סחירים) <u>וגם</u> כנגד: (א) הכנסה מריבית או מדיבידנד ששולמו בשל אותו נייר ערך (ב) הכנסה מריבית או מדיבידנד בשל ניירות ערך אחרים (סחירים או לא סחירים) ובלבד ששיעור המס עליהם אינו עולה על 25%.	
קיזוז הפסד ההון המועבר כנגד רווח ממכירת <u>כל</u> נייר ערך (סחיר או לא סחיר) וכן כנגד ריבית או דיבידנד, ובלבד ששיעור המס עליהם אינו עולה על 20%.	לא רלבנטי	מכירה שבוצעה עד 31 בדצמבר 2005 וההפסד בגינה טרם קוזז עד לאותו מועד (וגם לא עד לתחילת השנה הנבחנת(2008))

לאור זאת, ראוי כי בעלי שליטה בחברות, שצברו הפסדי הון מניירות ערך בשנת 2008, ישקלו להכריז על חלוקת דיבידנד מהחברות שבבעלותם (כמובן, בכפוף למבחן הרווחים ומבחן יכולת הפרעון הקבועים בחוק החברות). כך, ניתן יהיה להכיר בחוב של בעל השליטה לחברה כדיבידנד ולקזזו כנגד הפסדי ההון, באופן שלא ישולם מס בגין הדיבידנד ויתרת החוב לחברה תקוזז ויופסק תשלום הריבית והפרשי הצמדה. בנוסף, משמעות הקיזוז כנגד הדיבידנד הינו חסכון מס בשיעור של 25% המוטל על הדיבידנד כנגד ויתור על הפסדים שטמון בהם חסכון מס פוטנציאלי עתידי של 20% בלבד (קיזוז כנגד רווח מניירות ערך שהוא אינו בעל מניות מהותי בהן).

גם במקרה שלבעל השליטה אין חוב לחברה, יש מקום לשקול חלוקת דיבידנד, על מנת לנצל את הפסדי ההון שנוצרו להקטנת תשלומי המס בצורה אופטימאלית. במקרים מסוימים יש אפילו מקום לשקול נטילת הלוואה על ידי החברה לצורך חלוקת הדיבידנד.

3.3 דרכים נוספות לקיזוז הפסדים - חלוקת דיבידנד אינה הדרך היחידה לקיזוז הפסדי הון. משקיעים רבים שמוכרים את מניותיהם בתקופה זו מעוניינים להפקיד את כספם באפיקים סולידיים. נזכיר, כי אם נוצרו להם הפסדי הון כתוצאה מהמכירה והם יפקידו את הכסף בתוכניות חיסכון או בפק"מ (מכשירים

יצוין, שהפסד הון ממכירת נכס מחוץ לישראל (לרבות נייר ערך זר), ושאלו היה רווח היה מתחייב במס בישראל, ניתן לקיזוז כנגד רווח הון בישראל, ואולם הוא יקוזז תחילה כנגד רווח הון מחוץ לישראל.

נוסף, שבחוק לא נקבע סדר קיזוז הפסדים מניירות ערך. דהיינו, לא נקבע, שיש לקזז תחילה רווחי הון כנגד הפסדי הון ורק אחר כך לקזז ריבית ודיבידנד. אנו בדיעה, שבהיעדר הוראות מפורשות בחוק, מותר לנישום לבחור את סדר הקיזוז הרצוי לו.

מאחר שהפסדי (או רווחי) הון מוכרים רק על בסיס מימוש, לגבי יחידים המחזיקים בניירות ערך שטמון בהם הפסד, ומנגד יש להם רווחי הון מסוג כלשהו ו/או ריבית או דיבידנד, מומלץ לשקול למכור את ניירות הערך עד תום שנת 2008 ולקזז את ההפסד בגינם כנגד אותם מקורות.

3.2 חלוקת דיבידנד לבעלי שליטה בחברות - ללא מעט בעלי שליטה בחברות יש יתרות חובה בחברות שבשליטתם, כאשר חוב זה נושא ריבית לפי סעיף 3(ט) לפקודה (הצמדה למדד+4%). אותם בעלי שליטה נתקלים בעימותים חוזרים ונשנים עם רשויות המס, הרואות באי סגירת החוב קבלת או אף משכורת.

אותו נייר ערך, וכן כנגד הכנסה מריבית או מדיבידנד בשל ניירות ערך אחרים (סחירים או לא סחירים) ובלבד ששיעור המס עליהם אינו עולה על 25%.

- באם ניירות הערך הסחירים ימכרו בהפסד בשנת 2008 ולא ניתן יהיה לקזז את אותו הפסד כאמור לעיל, אזי בשנת 2009, קיזוז הפסד ההון המועבר יהיה כנגד רווח הון כלשהו, לרבות מנכסים לא סחירים (אך לא, כנגד ריבית ודיבידנד).

לפיכך באם התקבל/יתקבל השנה דיבידנד (באם הוא חייב במס) כמפורט לעיל, יש לשקול לממש ניירות ערך שטמון בהם הפסד, כבר השנה. באם התקבלה/תתקבל השנה ריבית בגין אג"ח, יש לשקול לממש את אותה אגרת חוב כבר השנה, באם טמון בה הפסד.

תשומת לב, לסעיף 94 לפקודה לפיו, במכירת מניה על ידי חבר בני אדם, יופחת מסכום הפסד ההון בשל המכירה, דיבידנד שהתקבל בשל המניה, במשך 24 החודשים שקדמו למכירה, אך לא יותר מסכום ההפסד. כמו כן, במקרה של הפסד ממכירת נייר ערך, ניתן להוסיף לו גם הפסד ריאלי לפי סעיף 9(ג) לחוק התאומים (מחושב עד לסוף 2007, בהתאם להורות המעבר לביטולו של חוק התאומים).

4.3 בכל הנוגע לניירות ערך שטמון בהם רווח המוחזקים על ידי חברות:

רווח זה מסווג כרווח הוני (או פירותי בהתאם למבחני סיווג הרווחים), ומשכך לא מתאפשר קיזוז הפסד עסקי מועבר משנים קודמות כנגד רווח ריאלי מנייר ערך אשר סווג כרווח הון, באם אינו "רווח הון בעסק".

לפיכך, באם יש הפסד עסקי שוטף בשנת המס הנוכחית (2008) ולא צפוי בשנה הבאה הפסד הון או הפסד עסקי שוטף, כדאי לשקול מימוש של נייר ערך סחיר שטמון בו רווח כבר בשנת המס 2008.

השקעה של חברה במק"מ עדיפה בדרך כלל על השקעה בפקדון בנקאי, מאחר ש: ניתן לקזז הפסדים מניירות ערך כנגד רווח ממכירת מק"מ; שיעור המס על מכירת המק"מ הינו 25% בלבד, לעומת שיעור המס על ריבית בגין פקדון בנקאי שהינו בגובה שיעור מס החברות (27% בשנת 2008); המס על המק"מ מוטל על מרכיב הרווח הריאלי בלבד.

כמו כן, יש להביא בחשבון את הירידה בשיעור מס החברות 26% בשנת 2009 לעומת 27% בשנת 2008, ועל כן אם טמון רווח בנייר הערך, יש לשקול את דחיית המכירה לתחילת שנת 2009.

שאנים נחשבים לניירות ערך), הריבית שתיצבר לזכותם לא תקוזז כנגד אותם הפסדים. לפיכך, עדיף מבחינה מיסויית לאותם משקיעים להשקיע את כספם באפיקים סולידיים אחרים כגון אג"ח מדינה, מק"מ או קרנות נאמנות כספיות/שקליות פטורות, שכן התשואה בגינם תקוזז כנגד הפסדי ההון שנוצרו להם בשל ירידות השערים בבורסה.

קיימות אפשרויות רבות נוספות לקיזוז של הפסדים מניירות ערך כנגד רווחי הון בגין מכירת נדל"ן או נכסים לא סחירים אחרים החייבים בשיעורי מס גבוהים. חשוב לשים לב לכך שההכרה ברווח או בהפסד הון הינה רק על בסיס מימוש (הפסד על הנייר אינו נחשב). כלומר, ההפסדים נצברים רק בעת מכירה בפועל של נייר הערך.

4. רווחים והפסדים מניירות ערך סחירים- חברות

4.1 כללי - החל משנת 2006, מכירת ניירות הערך הסחירים, נחשבת כרווח הון לפי חלק ה' לפקודה או כהכנסה פירותית בהתאם למבחני סיווג ההכנסות שהותוו בפסיקה ובפקודה, לרבות לעניין קיזוז הפסדים, ואלה ממוסים בשיעור מס החברות הרגיל. (ואולם, לפי עמדה, שמקובלת למיטב ידיעתנו גם על רשות המיסים, לגבי ני"ע סחירים, שנרכשו החל מיום 1 בינואר 2006, הרווח הריאלי בגינם יחוייב במס בשיעור של 25% בלבד).

חבר בני אדם שהוראות סעיף 6 לחוק התיאומים (או התקנות הדולריות) לא חלו לגביו לפני פרסומו של תיקון 147 לפקודה יחוייב במס בשיעור של 25% גם לגבי ניירות ערך סחירים (ללא הבחנה בין ני"ע שנרכשו לפני או אחרי 31.12.2005).

4.2 בכל הנוגע לניירות ערך סחירים שטמון בהם הפסד המוחזקים על ידי חברות:

- "הפסד ריאלי" ממכירת ניירות ערך כהגדרתו בסעיף 6 לחוק התיאומים, שטרם קוזז עד לתום שנת 2005 יקוזז לפי הוראות המעבר רק כנגד הכנסה ממכירת נייר ערך הנסחר בבורסה.

- הפסד מניירות ערך סחירים שנמכרו בשנת 2006 ואילך, ההפסד בגינם יקוזז בשנה השוטפת כנגד רווח הון ריאלי כלשהו (לרבות מנכסים לא סחירים) וגם כנגד הכנסה מריבית או מדיבידנד ששולמו בשל

פרק ב. נושאים הקשורים עם מיסוי חברות

לתשומת לבכם שיעור מס החברות יופחת בשנת 2009 ל-26% (במקום 27% בשנת 2008). בשנת המס 2010 יופחת שיעור מס החברות ל-25%.

הפחתה זו בשיעורי המס מהווה תמריץ נוסף לדחיית הכנסות ולהקדמת הוצאות והכל בהתאם להוראות החוק.

1. הכנסות	
• באם נוצר השנה רווח הון ריאלי, ניתן לשקול לדחות את רווח ההון, באמצעות רכישת נכס אחר המחליף את הנכס הנמכר, והכול בכפוף לאמור בסעיף 96 לפקודה. • כאשר קיימים הפסדים עסקיים שוטפים- יש לשקול הקדמת הכנסות שאינן בהכרח הכנסות מעסק (כגון: דמי שכירות מראש, משיכת פיצויים מקופת גמל, וכיוצ"ב) לשם קיזוזן מההפסדים השוטפים. • "עבודות ממושכות" (מתייחס בעיקר לקבלנים): (א) קביעת שיעור הביצוע של "עבודה ממושכת" בהתחשב בהוראות, לפיהן ביצוע בשיעור של 25% לפחות מחייב דווח על רווח, וביצוע של 50% לפחות מתיר קיזוז הפסד. (ב) לגבי קבלן בונה- קביעת המועד בו יראו בניין שנבנה כ"בניין ראוי לשימוש" - מועד המחייב דווח על ההכנסה/הכרה בהפסד. (ג) ביצוע תיקונים ואחזקות.	• ביטול חוק התיאומים - החל משנת המס 2008 בוטלה תחולתו של חוק התיאומים, בכפוף להוראות מעבר המתייחסות, בין היתר, לנושאים הבאים: דרך חישוב ניכוי נוסף בשל פחת בהתאם לסעיפים 3 ו-18 לחוק; דרך החישוב של הפסד ריאלי לפי סעיף 9(ג) לחוק; קיזוז יתרת ניכוי בשל אינפלציה שלא נוכתה בשנת 2007 ועוד. • במסגרת התיקון, שונו גם מספר סעיפים בפקודת מס הכנסה, המשמעותיים שבהם הינם סעיף 3(ט) וסעיף 3(י) המתייחסים להלוואה ללא ריבית או בריבית נמוכה. לשינוי זה, ביחד עם ביטול ההגנה האינפלציונית על ההון המושקע, ישנה השפעה משמעותית על תכנון המבנה המימוני של הפעילות העסקית (ראה חוזר נפרד בחוברת זו). • חיובי ריבית לפי סעיפים 3(ט) ו-3(י) לפקודה. תשומת לב לשינוי שחל בנוסח הסעיפים הנ"ל במסגרת ביטול חוק התיאומים (ראה חוזר נפרד בחוברת זו). • עיתוי ביצוע עסקאות - לפני או אחרי תאריך המאזן (מחזור מכירות, מכירת מלאי מת וכיוצ"ב). • קביעת מועד תקבול דמי שכירות מראש (סעיף 8ב לפקודה). • עיתוי מכירת/רכישת נכסי הון לשם ניצול ניכוי, קיזוז או חילוף בשל רווחי והפסדי הון, וכן על מנת לנצל "רווחים ראויים לחלוקה" לאחר מכן, בעת מכירת המניות. (בהקשר זה ראה גם פרק א' לעיל). • כאשר נוצר השנה הפסד הון ממכירת מכונות וציוד ומתוכננת רכישה של מכונות וציוד בשנים הבאות, כדאי לשקול להקדים את הרכישה לשנה הנוכחית כדי לנצל את ההטבות שבסעיף 27 לפקודה (הפיכת הפסד הון להפסד פירותי).

לפיכך, מי שזכאי לפחת המואץ, צריך לשקול השנה (2008):

א. לדרוש אותו לגבי ציוד שנרכש בתקופה 1.6.2008 עד 31.12.2008.

ב. חשוב להדגיש כי האפשרות לתבוע פחת מואץ על פי התקנות מותנית, בין היתר, בעקביות, כלומר מי שיתבע פחת מואץ בשנת 2008, יהיה **חייב** לדרוש פחת מואץ גם בשנת 2009 (לרבות לגבי הנכסים הנוספים שירכוש עד 31.5.2009).

4. "בעלי שליטה"

• הפקדות לקופת גמל לקצבה, לפיצויים ולקרן השתלמות עבור בעלי שליטה.

• הקדמת תשלומים שיש לנכות מהם מס במקור או תשלום הניכוי במקור.

• ניתן לשלם את ניכוי המס במקור עד תום שלושה חודשים מתום שנת המס (ולהעבירו לפקיד השומה תוך 7 ימים מיום הניכוי, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מתום שנת המס), על מנת שההוצאה תותר בניכוי (והכל בתנאי שההכנסה נכללה אצל בעל השליטה בדוח על הכנסותיו לאותה שנה). הוראות אלו חלות אף ביחס לתשלומים לתושבי חוץ.

• ביטוח לאומי - החל מיום 1 בינואר 2004, בעל שליטה בחברת מעטים לא מוכר עוד כעובד שכיר, הן לענין תשלום דמי הביטוח והן לענין הזכאות לגימלאות (לגבי ביטוח אבטלה וביטוח זכויות עובדים בפשיטת רגל ופירוק מעביד).

• חיוב בעלי שליטה בריבית לפי סעיף 3(ט) לפקודה (הצמדה + 4%).

• זקיפה של הפרשי הצמדה בגין הלוואות בעלים, הוצאות הפרשי הצמדה מוכרות לחברה ופטורות ממס בידי בעל השליטה.

• חברה משפחתית היא כלי חשוב בתכנון המס אצל בעלי שליטה בחברות פרטיות ויש להיערך לכך לפני תום השנה (ראה חוזר נפרד בחוברת זו).

2. ניכויים וזיכויים המותרים על "בסיס מזומנים"

• השלמת תשלומים בשל הוצאות נלוות לשכר (קופות גמל, קרן השתלמות, ביטוח מנהלים).

• השלמת תשלומים בשל פיצויי פרישה- לשנה השוטפת לרבות עדכון בגין תוספת שכר; בשל שנים קודמות- באישור רשות המיסים.

• הקדמת תשלום פיצויים למפוטרים מכספי החברה, פדיון חופשה, דמי הבראה וכיוצ"ב.

• הקדמת תשלומים שונים (ספרות מקצועית, השתלמויות, צרכי משרד, תיקונים והחזקה וכיוצ"ב).

• תשלום הוצאות לתושבי חוץ עד תום השנה, או לחילופין תשלום הניכוי במקור המתאים לא יאוחר משלושה חודשים לאחר תום שנת המס (והעברתו לפקיד השומה תוך 7 ימים מיום הניכוי, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מתום שנת המס), על מנת להכשיר את ההוצאה לצרכי מס.

• תשלומים בשל הוצאות מחקר, סרטים, נפט (מוצע לקבל ייעוץ ספציפי לפני ביצוע התשלום).

• תשלום דמי פינוי.

• רכישת קופות רושמות.

• תשלומים בשל תרומות למוסדות מוכרים (ראה בהרחבה חוזר נפרד בחוברת זו).

3. תקנות פחת מואץ בשיעור 50% לציוד שנרכש בתקופה 1 ביוני 2008 עד 31 במאי 2009

בחודש יולי 2008 נקבעו תקנות המקנות פחת מואץ בשיעור 50% לציוד שנרכש בתקופה הקובעת (1.6.2008 עד 31.5.2009) בענפי התעשייה, הבניה, החקלאות והתיירות.

לפי התקנות, ניתן לתבוע פחת מואץ שנתי בשיעור של 50% בשל ציוד המשמש במישרין לפעילות מזכה (כהגדרתה בתקנות), שנרכש בתקופה הקובעת.

גילום הוצאות המהוות טובת הנאה והניתנות לכלל העובדים ואינן ניתנות לייחוס ספציפי לפי שיעור המס השולי החל על עובדי החברה.

שונות

סיום הטיפול בחובות מסופקים עסקיים ותביעות כספיות שנויות במחלוקת, מוקדם ככל האפשר עד תום שנת המס, לשם התרתם בניכוי בשנה השוטפת.

בדיקת האפשרות לדרוש החזר מע"מ בגין חובות אבודים.

שיקולים לאי חלוקת מענקים ודמי ניהול לבעלי שליטה בהתחשב בפער בין שיעורי המס לגבי חברה ולגבי יחיד.

הסכמי ניהול - יש לבחון את הסכמי הניהול עם צדדים קשורים. אם אין הסכמי ניהול, יש לעגן את ההסכמות בין הצדדים בכתב.

השלמת פרטי דיווח על תשלומים וניכויים במקור לגבי: סכום התשלום (לרבות בגין תשלומים שלא נוכה מהם מס במקור), סכום הניכוי, שם מקבל התשלום, מענו ומספר תעודת הזהות ובחבר בני-אדם מספר מזהה אחר בצורה מדויקת כדי למנוע אי התרת הסכומים כהוצאה.

פניה למדען הראשי לצורך קבלת אישור שהוצאות המחקר והפיתוח עומדות בתנאים שיאפשרו הכרה בהוצאות הנ"ל כהוצאות בשנה השוטפת.

בדיקת סוג פנקסי החשבונות שיש לנהל מתחילת שנת המס 2009 באם חלו שינויים בפעילות העסק (מחזור, מספר עובדים).

יש לשקול דיווח על בסיס מזומנים לצרכי מס לגבי חברות העוסקות במתן שירותים ואין להן מלאי עסקי, וזאת גם אם הדוחות הכספיים שלהן ערוכים לפי בסיס מצטבר.

חברת אם המחזיקה בחברה בת שיש לה רוחחים הניתנים לחלוקה כדיבדנד, יש לשקול את חלוקתם לפני תום השנה, כדי להגדיל את "הרווחים הראויים לחלוקה" בחברת האם, במידה ומניתיה ימכרו במהלך שנת 2009.

שינויי מבנה - מועד שינויי מבנה בדרך של פיצול ומיזוג (למעט בדרך של החלפת מניות

5. ניכוי הוצאות רכב שרכש תאגיד ונרשם על שם אחר במרשם רשות הרישוי

בהתאם להנחייתו של עו"ד משה מזרחי, היועץ המשפטי של רשות המסים (להלן- "ההנחיה"), שפורסמה ביוני 2007, החל מיום 1 בספטמבר 2007, לא תכיר עוד רשות המסים ברכב בבעלות תאגיד, במידה והרכב לא נרשם על שמו של התאגיד במשרד הרישוי. הנחיה זו בתוקף לגבי כלי רכב אשר ירכשו על ידי תאגידים החל מאותו מועד.

עמדת לשכת רואי החשבון, כפי שפורסמה במועד פרסום ההנחיה, הינה, כי הנחיה של היועץ המשפטי אינה גוברת על עקרונות ההכרה בהוצאה לצרכי מס ועל דיני הקניין ו/או מונעת אפשרות מנישום להעלות טענות עובדתיות משפטיות, לרבות כי הרכב שייך לתאגיד, כאשר הרכב נרכש על ידי התאגיד ומופיע בספריו וזאת גם ללא הרישום במשרד הרישוי. מאחר שההנחיה מתחילה להיות מיושמת על ידי עובדי רשות המסים, קיבלה לשכת רואי החשבון חוות דעת משפטית בסוגיה (חוות הדעת המלאה מופיעה באתר הלשכה). על פי ההודעה של הלשכה, חוות הדעת "מצביעה על כך שמדובר בהנחיה אשר, ככל שהדברים נראים, לא תעמוד במבחני הדין הקיים".

מומלץ למי שיבחר לפעול בשונה מהנחיית היועץ המשפטי של רשות המסים, לתת בדוחות הכספיים גילוי מלא על הדרך שבה בחר התאגיד לנהוג.

6. תשלומי מס

השלמת מקדמות בשל "הוצאות עודפות" שצריכות להשתלם על חשבון השנה השוטפת (בעיקר בחברה בהפסדים).

תשלום יתרת חוב המס עד 31 בינואר 2009 ללא חיוב בהפרשי הצמדה וריבית, או עד תום פברואר 2009 תוך תשלום מחצית הפרשי הצמדה והריבית, או עד תום מארס 2009 תוך תשלום 75% מהפרשי הצמדה והריבית.

לשקול תשלומי מענקים על מנת להקטין את הרווח ובכך להקטין את הפרשי ההצמדה וריבית המוטלים ממחצית שנת המס בשל הפחתת מקדמות בלתי מוצדקת.

התאמת המחזור שדווח לצרכי תשלום מקדמות למחזור בפועל והשלמת הפרשים בדוח דצמבר.

התאמת המחזור ודווח כנ"ל לצרכי מס ערך מוסף.

בדיקת חישוב הצמדת מחזורי בסיס למדד תפוקות התעשייה או לשער מטבע היצוא העיקרי (כנמוך), למי שיש ייצוא מינימלי של 70%.

בחינת קיזוזים של הפסדים מועברים ושוטפים, לאור פסקי דין כרמל אולפנינים ומודול בטון.

"שיעור השקעת חוץ" בחברה נקבע לפי השיעור הנמוך ביותר ביום מסוים באותה שנה. על כן מומלץ לדחות הקטנת שיעור זה לאחר תום השנה, או להקדים את הגדלתו לפני תום השנה בכדי לקבוע "שיעור השקעת חוץ" גבוה יותר בשנת המס הבאה (2009).

על מנת למנוע חשיפה לפגיעה עתידית במעמד המפעל המאושר ובהטבות המגיעות לו, נדרשים הצעדים הבאים:

(1) יש לדאוג לבצע הקצאת הון מניות עד סוף השנה בשיעור של לפחות 30% מהיקף ההשקעות שבוצעו במהלך שנת 2007. הקצאת המניות יכולה להיעשות בדרכים הבאות:

- ◀ הקצאה כנגד מזומן אשר יזרם על ידי בעלי המניות.
- ◀ הקצאה כנגד היוון עודפים או יתרות זכות של בעלי המניות.

(2) יש לבדוק את היקף ההשקעות אשר בוצעו בפועל ביחס לתוכנית המאושרת על מנת שלא להיכנס לחריגה מתוכנית זו. במידת הצורך יש להגיש בקשה לתוספת השקעה.

(3) יש להיערך לקראת הכנה והגשת דוחות ביצוע תקופתיים לחברת ענבל ומרכז השקעות. ניתן לבקש את הארכת תקופת ביצוע ההשקעות במידה ונדרש. נציין כי מדובר בתכניות שאושרו על ידי מרכז ההשקעות בלבד.

(4) יש לשאוף להקטנת יתרות החובה (חייבים) של בעלי המניות בחברה. יתרות חובה אלו מקטינות למעשה את ההון הנפרע הדרוש לעמידה בתנאי הלימות ההון של התוכנית.

- לפי סעיף 103כ לפקודה), צריך להיות בתום שנת המס בלבד (חברות נסחרות- גם בתום רבעון). לפיכך, תאגידים שרוצים לבצע פיצול או מיזוג חייבים להיערך לכך לפני תום השנה, ולהגיש בקשה לאישור מקדמי לרשות המיסים לפני אותו מועד. חשוב לציין, כי נישום שלא ייערך לביצוע המיזוג או הפיצול כאמור עד סוף השנה, ייאלץ, בדרך כלל, לדחות את שינוי המבנה בשנה נוספת. באם מדובר בהחלפת מניות לפי סעיף 103כ לפקודה, יש להגיש את הבקשה לאישור מקדמי, 60 יום לפחות לפני מועד המיזוג. יש לזכור שהמגבלה של שנתיים הנקובה בסעיף, הינה השנה השוטפת + שנתיים נוספות, כך שיש אינטרס לבצע את ההחלפה לפני תום השנה.

8. החוק לעידוד השקעות הון

(לפירוט נוסף לאור תיקון מס' 60 לחוק העידוד - ראה חוזרי לקוחות 7.2005 ו-11.2005)

תשומת לב, שנכון למועד פרסום חוברת זו, עומדת הצעת חוק ממשלתית לתיקון של מספר נושאים שתוקנו במסגרת תיקון 60. יש לשים לב להשלכות התיקון, באם יאושר סופית על ידי הכנסת.

מפעלים מאושרים

- בדיקת עמידה בתנאי כתב האישור של "מפעל מאושר" (לרבות תנאי ייצוא והעסקת מינימום של עובדים).
- שיקולים לגבי עיתוי רכישת נכסים לפי התכנית המאושרת ומועד התחלת הייצור, בהקשר למועד הרצוי לקביעת שנת הפעולה, מחזור הבסיס והתחלת תקופת ההטבות, ובהתחשב באפשרות לקיום בפועל של תחזיות הייצוא.
- לשקול הקדמת/דחיית הכנסות במקרים של סיום/התחלת תקופת הטבות של כתב אישור כלשהו.
- בדיקת שיעורי הפחת, לרבות כדאיות דרישת פחת מואץ לפי חוק עידוד, או תקנות פחת מואץ 50% לגבי נכסים שנרכשו בתקופה 1.6.2008 ועד 31.5.2009 (ראה לעיל).
- בחינת חשיפה לפעולות במסלול הטבות חלופי שעלולות להיחשב כתשלום דיבידנד על פי סעיף 51(ח) לחוק (כנוסחו לפני תיקון מס' 60) או על פי סעיף 51ב כנוסחו היום לגבי מפעל מוטב.

לחלופין עמידה במבחן ההשקעות - ביצוע השקעות מהותיות בהתאם לנדרש בתקנות.

קבלני משנה

בהתייחס לחברות הפועלות כקבלני משנה ומשווקות את תוצרתן ליצואנים בעלי מעמד של מפעל מאושר או מפעל מוטב, יש לבחון עמידה בתקנות לעידוד השקעות הון (תנאים שבהתקיימם יראו במפעל המוכר רכיב למפעל אחר, מפעל זכאי להטבה), התשס"ז-2007.

9. רווחים ראויים לחלוקה

עד לתיקון מס' 147 לפקודה נקבע בסעיף 94ב לפקודה, שהוא לא יחול לגבי מכירת מניות סחירות בבורסה. תיקון 147 קובע, שסעיף 94ב לפקודה יחול גם לגבי מכירת מניות סחירות בבורסה (לא יחול על יחיד שרכש את המניות החל מיום 1/1/2003), ובלבד שהמוכר הינו בעל מניות מהותי במועד המכירה או במועד כלשהו בשנים עשר החודשים שקדמו למכירה. התחולה לגבי מכירת מניות סחירות היא על רווחים ראויים לחלוקה שנצברו מיום 1 בינואר 2006 ואילך.

לפיכך, לפני רישום מניות למסחר בבורסה, יש להיערך בהתאם (לדוגמא: באם בעלי המניות הינן חברות - חלוקת דיבידנד מתוך רווחים שנצברו עד וכולל שנת 2005 בפטור ממס, טרם רישום המניות למסחר בבורסה, ואולם, יש לשים לב גם לסעיף 94ג לפקודה, לגבי הקטנת הפסד הון ממכירת מניות בשל חלוקת דיבידנד טרם המכירה).

10. פירוק חבר בני אדם

- תיקון 147 לפקודה קובע כדלקמן:

מחד, לא יינתן עוד זיכוי בשל המס ששילמה חברה במכירות הנכסים אגב פירוקה, אך מאידך חישוב הרווחים הראויים לחלוקה בגין "מכירת" מניותיה על ידי בעלי מניותיה ייעשה עד ליום סיום הפירוק (ולא תחילתו).

תחולת התיקון הינה לגבי חבר בני אדם שהוחל בפירוקו מיום 1 בינואר 2006 ואילך. ואולם בשנות המס 2006-2009, התחולה הינה רק לגבי זכות בחבר בני אדם שיום רכישתה בשנת המס 2003 ואילך. דהיינו, בגין זכות בחבר בני אדם שנרכשה לפני יום ה-1 בינואר 2003, ימשיך לחול הדין הישן בשנים 2006-2009 ויינתן הזיכוי בגין המס ששילמה החברה המתפרקת (אך חישוב הרווחים הראויים לחלוקה יהיה רק עד לתחילת הפירוק).

מפעלים מוטבים

- בחינה האם המפעל עומד בתנאים המקדמיים של "מפעל מוטב" - ייצוא של לפחות 25% ממכירותיו ו"מפעל תעשייתי" כהגדרתו בסעיף 51 לחוק.
- בחינת פניה לקבלת אישור מראש מרשות המסים לא יאוחר מתום שישה חודשים מתום שנת הבחירה, בכדי לוודא כי המפעל עומד בהגדרת "מפעל תעשייתי" ושאינו "מפעל קשור" בכל הנוגע להרחבת מפעל או הקמת מפעל.
- בחינת "שנת הבחירה" האופטימלית (רק אם חלפו לפחות 3 שנים מ"שנת ההפעלה" של התוכנית הקודמת או שנתיים מ"שנת הבחירה" הקודמת), בכפוף לעמידה בתנאי של "השקעה מזערית מזכה".
- הודעה על שנת הבחירה תינתן לפקיד השומה במועד הגשת הדוח השנתי, אך לא יאוחר מתום 12 חודשים מאותה שנת המס.

שחיקת מחזורי בסיס

יש לבחון בשנת הבחירה, עמידה בקריטריונים שנקבעו בתקנות לעידוד השקעות הון (הפחתת מחזור בסיס), התשס"ז-2007 לעניין שחיקת מחזור בסיס, אשר פורסמו בחודש ספטמבר 2007.

התקנות מאפשרות לחברות אשר עונות להגדרות ולקריטריונים המפורטים בתקנות, להפחית את מחזור הבסיס שלהן מידי שנה בשיעור של 10% מהשנה הקובעת (שנת ההפעלה או שנת הבחירה), כך שלמעשה מחזור גדול יותר ייוחס לתוכניות ההרחבה המוטבת (או המאושרת), ובכך להגדיל משמעותית את הטבות המס.

עיקרי הקריטריונים לדרישת שחיקת מחזור בסיס:

- השקעה מהותית מינימאלית במחקר ופיתוח - שיעור של 7% ממחזור המכירות.
- העסקה מהותית מינימאלית של עובדים בעלי השכלה אקדמאית במקצועות ובתחומים אשר נקבעו בתקנות - שיעור של 20% מכלל העובדים.
- עמידה במבחן תחלופת המוצרים בשיעור של 50% בפרק זמן כפי שקבוע בתקנות, או

להלן טבלה לסיכום מצב הדברים באשר למכירת נכסי ההון של החברה המתפרקת לאחר הכרזת הפירוק:

תחילת הפירוק 2010 ואילך	תחילת הפירוק 2006-2009	יום רכישת המניות לפני 1 בינואר 2003
תמורה ללא זיכוי ממס. ר"ל עד סיום הפירוק.	תמורה ברוטו* + זיכוי ממס**. ר"ל עד יום תחילת הפירוק.	
תמורה ללא זיכוי ממס. ר"ל עד סיום הפירוק.	תמורה ללא זיכוי ממס. ר"ל עד סיום הפירוק.	יום רכישת המניות לאחר 1 בינואר 2003

* תמורה ברוטו - הסכום שקיבל בעל המניות, לרבות המס ששילמה החברה המתפרקת ואשר הובאו בחשבון כזיכוי.

** במכירה של נכסי ההון של החברה לפני תחילת הפירוק, לא מגיע זיכוי ממס, אלא ר"ל בלבד.

- פירוק איגוד מקרקעין עם עודפים - שימוש בהוראות סעיף 71 ו-71א לחוק מיסוי מקרקעין וסעיף 93 לפקודת מס הכנסה לגבי איגוד מקרקעין שיום רכישת הזכות במקרקעין על ידי האיגוד היתה לפני ה-1 באפריל 1998. בדרך זו ניתן למשוך "דיבידנד" ללא מס, תוך תשלום מס רכישה של 5% בלבד.

פרק ג. נושאים הקשורים עם מיסוי היחיד

- לגבי פעילות עסקית - במצב הקבוע (החל משנת המס 2010) ישנה כמעט אדישות בין פעילות עסקית באמצעות יחידים (שיעור מס כולל של 44%) לבין פעילות באמצעות חברה וחלוקת דיבידנד לבעל מניות מהותי בה (נטל מס כולל של 43.75%).

בשנים 2008-2009 קיים יתרון במיסוי הכנסות עסקיות רגילות אצל חברות על פני יחידים, כדלקמן:

שיקולי פעילות באמצעות חברות לעומת פעילות של יחידים

- קיים יתרון מס משמעותי במיסוי רווחי הון של יחידים לעומת חברות.

נטל המס אצל יחיד הינו 20%, או 25% באם אותו יחיד הינו בעל מניות מהותי, ואילו נטל המס הכולל על רווח הון בידי חברה וחלוקתו כדיבידנד ליחיד (שהינו בעל מניות מהותי בחברה) יהיה (החל משנת המס 2010), 43.75% (25% מס חברות + 75% X 25% על הדיבידנד).

שנת מס	שיעור המס השולי המירבי על יחידים (כולל ביטוח לאומי)	שיעור המס הכולל על החברה ובעלי מניותיה בחלוקת דיבידנד לבעל מניות מהותי	הפרש מס
2008	47%	45.25%	1.75%
2009	46%	44.5%	1.5%

- השלמת תשלומים המקנים זיכוי מסכום המס בעד הוצאות להחזקת קרוב במוסד ששולמו עד 31 בדצמבר 2008.

הגירה מישראל

- מומלץ לתושב ישראל המבקש להגר למדינה זרה ומבקש להיחשב כתושב חוץ בשנת המס 2009 להקפיד ולעזוב את ישראל עד ליום ה-29 לינואר 2009, אחרת תחול החזקה (הניתנת לסתירה) שהוא נחשב כתושב ישראל.
- מומלץ לתושב ישראל העומד להגר למדינה זרה, לשקול לבצע רכישת נכסים רק לאחר ההגירה מישראל.
- לגבי עובדים שמבצעים relocation ואמורים לקבל אופציות מהמעביד בחו"ל, כדאי לשקול לקבל את האופציות רק לאחר ההגירה מישראל (כמובן, רק אם אין זה מהווה פעולה מלאכותית).

הגירה לישראל

- לעניין זה - ראה חוזר נפרד בחוברת זו לגבי רפורמת מס המעניקה הקלות נרחבות לעולים חדשים ותושבים חוזרים (תיקון 168 לפקודה מחודש ספטמבר 2008).

מכירת נכסי הון היסטוריים

- בגין מכירת נכסי הון (לרבות מקרקעין שהיחיד קיבל אותם אגב פירוק) ישנים שנרכשו עד וכולל לשנת 1960 יש שיעורי מס רווח הון מופחתים (12%-24%). שיעורי מס אלו עולים ב-1% נוסף מידי כל שנה ושנה שחולפת.

- לפיכך על בעלי נכס הון היסטוריים, שבכוונתם למוכרם בעתיד הקרוב, לשקול לכרות את הסכם המכירה עוד בשנת המס 2008 בכדי להימנע מעליית שיעור מס רווח הון ב-1% נוסף.

תיקון לחוק הביטוח הלאומי החל משנת 2008- מיסוי הכנסות פסיביות והכנסות של בעלי מניות בחברה משפחתית

- החל משנת 2008 מבוטח שהוא עובד שכיר או עובד עצמאי או עובד שכיר וגם עובד עצמאי ויש לו הכנסה מהמקורות האחרים בסעיף 2 לפקודה אשר אינה הכנסה מעבודה או כעצמאי, יחוייב בדמי ביטוח על הכנסתו האחרת אף אם היא פחותה ממחצית סך הכנסותיו כשכיר וכעצמאי.

הכנסות ריבית שלא ממוסד בנקאי

- בעקבות תיקון 147 הלוואות שניתנות לחברה על ידי יחיד (שאינו בעל מניות מהותי באותה חברה), הכנסת הריבית הריאלית הצמודה בגין ממוסה בידי היחיד בשיעור של 20% והכנסת הריבית שאינה צמודה ממוסה בשיעור של 15%, וזאת חלף מיסוי אותן הכנסות בשיעור המס השולי של היחיד כפי שהיה עד לתיקון 147 לפקודה. לפיכך, יש לשקול הפקדת כספים בחברות לעומת הפקדה בפיקדון בנקאי על בסיס כלכלי, ללא שיקולי מס.

- בתיקון 147 נקבע כי שיעור המס על הכנסות מריבית הנובעות במישרין או בעקיפין מחברה **שהיחיד הינו בעל עניין מהותי בה** הינו לפי שיעור המס השולי ולא 15%/20%.

- הפרשי הצמדה על הלוואה פטורים ממס בידי היחיד (בין אם הוא בעל מניות מהותי, בין אם לאו), בהתאם לתנאים המפורטים בסעיף 13(9) לפקודה. לגבי בעל שליטה יחולו לחילופין גם תקנות מ"ה (פטור ממס על הפרשי הצמדה בשל יתרה מזכה של בעל שליטה), התשנ"ח-1998.

נושאים נוספים

- השלמת תשלומים עד תום שנת המס לשם קבלת הטבות מס:

לקופות גמל ולביטוח חיים .

לקרן השתלמות (ראה חוזר נפרד בחוברת זו).

- תרומות למוסדות מוכרים (ראה חוזר נפרד בחוברת זו).

- לגבי עצמאים - הקדמת התשלום למוסד לביטוח לאומי שמועד פרעונו חל ב-15 בינואר 2009, לשם ניצול הניכוי בשנת המס 2008 .

- השלמת תשלומי התחייבויות להוצאות לגבי מי שהכנסתו מדווחת על בסיס מזומנים (שכר דירה, חשמל, הוצאות משרד, שכר טרחת עו"ד ורו"ח וכיוצ"ב).

- קביעת מועד תקבול דמי שכירות מראש, בכפוף להוראות החוק המתייחסות להכנסות מהשכרת דירה למגורים. (לעניין זה - ראה חוזר נפרד).

- רכישת קופות רושמות לפני תום שנת המס.

עוד קובע התיקון, כי הכנסה מחברה משפחתית, חברה שקופה או מחברת בית, יראו אותה כאילו חולקה בסוף שנת המס לבעלי המניות בה או לחברי החברה לפי העניין והכול בהתאם לזכאותם היחסית ברווחי החברה במועד האמור, כל זאת ללא קשר למועד חלוקת ההכנסות בפועל.

להרחבה - ראה חוזר נפרד בחוברת זו.

פרק ד. הודעות והצהרות לפקיד השומה

חברה משפחתית - הודעה על הפיכת חברה לחברה משפחתית יש למסור עד 30 בנובמבר 2008 לגבי שנת המס 2009 (ישנה פרשנות המאפשרת הגשת הודעה זו עד ליום 31 בדצמבר 2008). (ראה גם בהרחבה חוזר נפרד בנושא זה).

תקנות דולריות - הודעה לגבי בחירה של הגשת דוחות מס לפי "התקנות הדולריות" לשנת מס 2009 יש למסור עד 30 בינואר 2009.

תחילת התעסקות - הודעה על תחילת התעסקות יש למסור לא יאוחר מיום פתיחת העסק או התחלת העסק.

המועד למיזוג או פיצול הינו בדרך כלל בתום שנת מס - בקשה לאישור מקדמי מרשות המיסים צריכה להינתן לפני מועד שינוי המבנה המבוקש. קרי, בקשה לגבי מיזוג/פיצול שמועדה 31.12.2008, צריכה להינתן עד לאותו מועד.

העברת נכסים בתמורה להקצאת מניות לפי סעיף 104 לפקודה - בכל העברה על פי הסעיף יש להודיע תוך 30 יום ממועד ההעברה לפקיד השומה ולצרף את הנספחים המתאימים.

שווי הסעה מרוכזת המאורגנת על ידי המעביד - החל מינואר 2005 אין למעביד צורך באישור מוקדם של פקיד השומה על מנת לפטור את עובדיו ממס בשל שוויה של ההסעה. כל מעביד אשר עומד בתנאים של סעיף 9(20) לפקודה ובכללים שפורסמו מכוחו, והודיע על כך לפקיד השומה, יוכל לפטור את עובדיו מזקיפת השווי בגין ההסעה. ההודעה תכלול את הפרטים הבאים: מיקום מקום העבודה, אמצעי התחבורה, קווי התחבורה הציבורית למקום

- **רשימת תכנוני מס עליהם יידרש דיווח לרשויות המס**
בחודש דצמבר 2006, פורסמו תקנות ובהן רשימה של תכנוני מס החייבים בדיווח בתחומי מס ההכנסה, מיסוי מקרקעין ומע"מ. יש לציין כי לא כל פעולה הכלולה ברשימה משמעותה שרואים בה תכנון מס שאינו לגיטימי, אלא שהיא חייבת כאמור, בדיווח. התקנות יחולו על פעולה שהתבצעה בשנת המס 2007 ואילך. (לעניין זה - ראה חוזר נפרד בחוברת זו).
- **מחירי העברה - חובת תיעוד והצהרת נאותות שוק ביחס לעסקאות בינלאומיות**
בחודש אוקטובר 2007 פרסמה רשות המיסים טופס "הצהרה על עסקאות בינלאומיות כמשמעותן בסעיף 85א לפקודת מס הכנסה" (טופס 1385). טופס ההצהרה מהווה נספח לדו"ח המס השנתי (שחובה לצרפו החל מדוחות המס לשנת 2007) וכולל פרטים לגבי אופי העסקה, פרטי הצד הקשור לעסקה ומחיר העסקה. כמו כן, כולל טופס הדיווח הצהרת מנהלים כי העסקה המדווחת נערכה בהתאם לתנאי שוק, כפי שהוגדרו בסעיף 85א לפקודת מס הכנסה והתקנות הנלוות. נציין גם, שלפי עמדת רשות המיסים ישנה חובת עריכת חקר תנאי שוק ותיעוד מתאים, כי לא ניתן להוכיח עמידה בתנאי שוק בדרך אחרת. (ראה גם חוזר נפרד בנושא זה).
- **חובת הודעה בכתב ומראש לפקיד השומה על עריכת מפקד המלאי**, אם הוא מתבצע במועד שהוא יותר מ-10 ימים ועד חודש לפני או אחרי יום המאזן; האמור לעיל אינו חל על מלאי המתנהל בספר תנועת מלאי באופן המאפשר קביעת יתרות, וכל פריט בו נפקד לפחות אחת לשנה ונשלחה הודעה עד תחילת שנת המס לפקיד השומה על בחירת שיטה זו (ראה גם בהרחבה חוזר נפרד בנושא זה).

שילם בשנת 2008 מקדמות לפי סעיף 175 לפקודה (ראה גם בהרחבה חוזר נפרד בנושא).

חובת דיווח ותשלום מקדמה עד 31 בינואר 2009 בשל רווח הון מניירות ערך סחירים במחצית השנייה של שנת 2008 שלא נוכה בגינו מלוא המס במקור על מוכר שחייב בהגשת דוח שנתי לפי סעיף 131 לפקודה, חלה חובת דיווח ותשלום מקדמות בגין עסקאות הוניות בניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה (בישראל או בחו"ל), באותם מקרים בהם לנישום נוצר רווח הון בעת מכירת נייר ערך, אך לא נוכה מלוא המס במקור (לא נוכה כלל או נוכה באופן חלקי).

חובת הדיווח ותשלום המקדמה הינה חצי שנתי ונקבעה לתאריכים 31 ביולי ו-31 בינואר של כל שנת מס בגין מכירה של ניירות ערך בששת החודשים שקדמו לחודש שבו חל יום הדיווח. לפיכך, יש להגיש את הדיווח החצי שנתי השני של שנת 2008 על רווחי הון ממכירת ניירות ערך סחירים עבור החודשים יולי עד דצמבר 2008, לא יאוחר מיום 31 בינואר 2009.

דיווחים והצהרות על נאמנויות- בחודשים מאי ויוני 2008 פורסמו החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 165) הודן בהוראות פרק הנאמנויות, וכן תקנות הקובעות מנגנון לייחוס הכנסות הנאמנות ומתווה של רשות המסים לגבי הסכם מס מוצע בנוגע לנאמנויות קיימות שהוקמו לפני ה-1 בינואר 2006.

המועד להגשת כל ההודעות, הבקשות וההצהרות הנדרשות על פי החוק, לרבות המועד להגשת דוח בגין נאמנויות לשנות המס 2006 ו-2007, הוא עד ליום 31 בדצמבר 2008. כל זאת, חל גם לגבי נאמנויות שהוקמו לפני 1 בינואר 2006 (ראה גם בהרחבה חוזר נפרד בנושא זה).

דיווח על רווח הון - הודעה לפקיד השומה על רווח הון לרבות הפסד הון (למעט שבח מקרקעין) תימסר לפקיד השומה תוך 30 ימים מיום המכירה בהתאם לסעיף 91(ד) לפקודה.

חובת דיווח על הקצאת מניות באיגוד מקרקעין - הודעה על ביצוע הקצאה באיגוד מקרקעין, כמשמעותה בהגדרת "פעולה באיגוד" תימסר בתוך 30 ימים מיום ההקצאה, בהתאם לסעיף 75(ג) לחוק מיסוי מקרקעין.

העבודה והשעות בהן היא פועלת, מסלולי ההסעה והשעות בהן תופעל ההסעה. (ראה הוראת ביצוע מס הכנסה מס' 20/2004).

"שנת הבחירה" - על חברה המעוניינת בהטבות מס של "מפעל מוטב" לפי חוק עידוד השקעות הון, להודיע לפקיד השומה על "שנת הבחירה" בהודעה שתגיש, בהתאם לסעיף 51ד לחוק, במועד הגשת הדוח השנתי, אך לא יאוחר מתום 12 חודשים מתום אותה שנת המס.

אישור מראש לגבי מפעל מוטב - חברה המבקשת הטבה במסלול החלופי של חוק עידוד השקעות הון, רשאית לפנות למנהל רשות המסים בבקשה לקבלת אישור מראש, לא יאוחר מתום שישה חודשים מתום שנת הבחירה, על כך שמפעל שבבעלותה או מפעל שבכונתה להקים או להרחיב ממלא אחר התנאים האמורים בהגדרת "מפעל תעשייתי" או בסייגים של ההגדרה "מפעל קשור".

חישוב נפרד - הודעה על תביעת בני זוג לביצוע חישוב נפרד של המס על הכנסתם עד לסכום תקרה מסויימת (בשנת 2008 סכום של 43,080 ש"ח). תימסר לפקיד השומה חודש לפחות לפני תחילתה של התקופה שבעדה נתבע החישוב הנפרד של המס, אלא אם שוכנע פקיד השומה כי לא ניתן היה למסור את ההודעה עד למועד האמור, או אז ניתן למוסרה במועד אחר. דהיינו, יש להודיע את ההודעה לגבי שנת המס 2009 עד ליום 30 בנובמבר 2008.

דוח מאוחד לצרכי מס לפי חוק לעידוד התעשייה - "חברת אם" כהגדרתה בחוק לעידוד התעשייה (מיסים) רשאית להגיש דוח מס מאוחד עם חברות בנות שבשליטתה, בכפוף לאמור בפרק ו' לחוק, בתנאי שהחברות הודיעו לפקיד השומה בכתב תוך שנת המס לגביה מוגש דוח המס המאוחד הראשון על כוונתן לעשות כן (ניתן לבקש דוח מאוחד רק החל משנת המס השלישית שלאחר השגת השליטה) לפיכך, מי שזכאי לדוח מאוחד ורוצה להחיל זאת לראשונה בשנת המס 2008, צריך להודיע עד ליום 31 בדצמבר 2008.

בחירה במסלול מס בשיעור 10% על השכרת דירת מגורים - יחיד שמעוניין לבחור במסלול המס בשיעור 10% לגבי שנת המס 2008, חייב להקפיד לשלם את המס בגין ההכנסה מדמי שכירות עד ליום 30 בינואר 2009, אלא אם כן

2. נתונים לתיאום הוצאות עודפות לשנת המס 2008

להלן ריכוז הנתונים לתיאום הוצאות עודפות לשנת המס 2008 לצורך הכנת הדוח המתואם לצרכי מס לשנת המס 2008:

1. כללי

יש לתאם הוצאות עודפות מכוח תקנות לפי סעיף 31 לפקודת מס הכנסה (ניכוי הוצאות מסוימות וניכוי הוצאות רכב) וכן הוצאות למתן טובת הנאה שנתן מעביד לעובדיו ואשר לא ניתן לייחסה לעובד פלוני. יש לשלם מקדמות בשיעור 45% (בחבר בני אדם שסעיף 3(z) לפקודה חל עליו - 90%) מההוצאות העודפות על בסיס שוטף.

במקרה של חוסר במקדמות, יש לשלם בהקדם את ההפרש כדי לחסוך בהוצאות ריבית, הפרשי הצמדה וקנסות (במיוחד בחברות מפסידות).

לדוח המס שישלח לפקיד השומה, יש לצרף טופס 1235 (דוח על הוצאות עודפות).

2. כיבודים במקום העיסוק

יותר בניכוי רק 80% מההוצאות לכיבוד קל (שתייה קרה או חמה, עוגיות וכיוצא באלה) במקום העיסוק (מקום שבו מנהל הנישום, דרך קבע, את עיסוקו) של הנישום.

לפי חוזר מס הכנסה מס' 14/2000, יוכרו ההוצאות לכיבוד קל הן לאורחים המבקרים במקום העיסוק והן לעובדים. הוצאות מזון ומשקה אחרות, שאינן כיבוד קל, לא יותרו (לדוגמא: ארוחה עסקית הניתנת לאורח).

3. אירוח

הוצאות בשל אירוח בארץ, אינן מותרות בניכוי כלל, פרט להוצאות אירוח אורחים מחו"ל המותרות בניכוי ללא תקרה, במידה שהן סבירות ונוהל לגביהם הרישום הנדרש (שם האורח והארץ ממנה הגיע, מספר ימי האירוח ונסיונותיו, הקשר לספק וסכום ההוצאה).

4. מתנות בשל קשר עסקי (ללקוחות וספקים) ולעובדים לרגל אירוע אישי

4.1 עד ל-180 ש"ח לשנה.

4.2 אם ניתנה בחו"ל - עד ל-15 דולר של ארה"ב לאדם לשנה.

4.3 מתנה לעובד לרגל אירוע אישי (חתונה, לידת ילד, בר-מצווה) תותר בניכוי מבלי שתחשב הכנסת עבודה בגבולות הסכומים שבסעיף 4.1 לעיל. סכום מעבר לכך - ייחשב כהוצאה עודפת.

5. אש"ל בארץ לתושב ישראל

לא יותרו סכומים בגין ארוחות שמעל לסכומים שלהלן, אלא אם נזקפו להכנסות העובד:

עם קבלות (בש"ח)			בלי קבלות (בש"ח)		
בוקר	צהריים	ערב	בוקר	צהריים	ערב
1	4	2	1	3	1

לגבי עוסק השווה מחוץ לתחום היישוב שבו נמצא מקום מגוריו הקבוע לפחות 20 ימים בחודש ובמשך לא פחות מ-3 חודשים בשנת מס אחת - יותרו בניכוי, בחודשים האמורים, 60% מההוצאות דלעיל, בכפוף למילוי הוראות התקנות.

לגבי ארוחת בוקר הכלולה במחיר לינה המותרת בניכוי - ראה סעיף 7.

6. הוצאות נסיעה ושהייה בחו"ל

ההוצאה תותר בניכוי אם הנסיעה והשהייה היו הכרחיים לייצור ההכנסה.

המנהל רשאי להגדיל את הסכום האמור בהתחשב במקום המגורים ובתנאי הלימוד.

ו. הוצאות עסקיות אחרות

הוצאות עסקיות אחרות שנעשו בחו"ל כגון: טלפונים, אירוח ספקים או לקוחות וכיוצ"ב (כנגד קבלות) מותרות בניכוי באותו אופן שהיו מותרות בניכוי, אילו הוצאו בישראל.

ז. הגדלת סכומים לגבי ארצות מסוימות

קביעת מס הכנסה שעודכנה לאחרונה בנובמבר 2005, קובעת רשימת מקומות בהם יותר בניכוי 125% מסכומי הוצאות הלינה והשהייה הרגילות המותרות בניכוי.

להלן רשימת המקומות לגביהם ניתן לדרוש בשנת 2008 הוצאות לינה ושהייה מוגדלות ל-125% מההוצאות הרגילות:

אוסטרליה	הולנד	עומאן
אוסטריה	הונג-קונג	פינלנד
איטליה	הממלכה	צרפת
איסלנד	המאוחדת	קאטר
אירלנד	(בריטניה)	קוריאה
אנגולה	טיוואן	קמרון
בלגיה	יוון	קנדה
גרמניה	יפן	שבדיה
דובאי	לוקסמבורג	שוויץ
דנמרק	נורווגיה	
	ספרד	

ח. עדכון סכומים

הסכומים הנקובים לעיל בדולרים מתואמים בכל 1 בינואר של כל שנה בהתאם לשיעור עליית המדד בארצות הברית (לפי מדד "ידוע").

ז. הוצאות לינה וארוחת בוקר

א. לגבי הוצאות לינה שהוציא נישום בישראל או באזור, במרחק העולה על 100 ק"מ ממקום העיסוק העיקרי או מקום המגורים: הוצאות יוכרו עד לתקרה המתייחסת להתרת הוצאה בשל לינה בחוץ לארץ החל מהלינה השמינית - ראה סעיף 6ב' לעיל (לינה שעלויה נמוכה מ-104 \$ - כל ההוצאות, לינה שעלויה גבוהה מ-104 \$ תותר 75% מההוצאה בלבד אך לא פחות מ-104 \$ ולא יותר מ-178 \$ והכל

סכומי הוצאות שיתרו בניכוי בשנת המס 2008 - הינם כדלקמן:

א. הוצאות טיסה

הוצאה עבור כרטיס במחלקת תיירים או עסקים - תותר במלואה.

הוצאה עבור כרטיס במחלקה ראשונה - תותר עד לגובה מחיר כרטיס במחלקת עסקים באותה טיסה.

ב. הוצאות לינה

בנסיעה אשר כללה עד 90 לינות - עבור 7 הלינות הראשונות יוכרו כל ההוצאות או 237 דולר ללינה, לפי הנמוך (לפי קבלות).

עבור שאר הלינות (החל מהלינה השמינית) בתקופה הנ"ל - אם מחיר כל לינה לא עלה על 104 דולר, תותר כל ההוצאה. אם ההוצאה עלתה על 104 דולר, יוכרו 75% מההוצאה, אך לא פחות מ-104 דולר ולא יותר מ-178 דולר ללינה.

בנסיעה אשר כללה יותר מ-90 לינות - יוכרו ההוצאות לפי קבלות, אך לא יותר מ-104 דולר ללינה עבור כל הלינות.

לעניין זה, גם שתי נסיעות או יותר שלא הייתה ביניהן שהייה רצופה בישראל של 14 יום לפחות, ייחשבו כנסיעה אחת. נראה כי ימי השהייה בארץ לא יובאו בחשבון מספר הלינות.

ג. הוצאות שהייה (אש"ל)

אם נדרשו הוצאות לינה-66 דולר לכל יום שהייה. אם לא נדרשו הוצאות לינה-111 דולר לכל יום שהייה ללא הבדל בתקופת השהייה בחו"ל.

ד. הוצאות בגין שכירת רכב

הסכום שיתרו בניכוי יהיה הסכום שהוצא בפועל בגין שכירת רכב לפי קבלות, אך לא יותר מ-52 דולר ליום. לפי עמדת רשות המיסים, סכום זה כולל את כל ההוצאות לרכב, לרבות דלק, שרותים וכל הוצאה אחרת.

ה. הוצאות בשל חינוך ילדים

לגבי התרת הוצאות לחינוך ילדים בשל שהייה בחו"ל בתקופה רצופה העולה על 10 חודשים: הוצאות אלו יותרו בניכוי (גם בשל תקופת 10 החודשים הראשונים) בשל ילדים שטרם מלאו להם 18 שנה בשנת המס, בסכום שלא יעלה על 593 דולר לחודש לכל ילד.

על פי עמדת רשות המיסים, במקרה בו מעביד מממן ביגוד עבור עובדיו אשר אינם עומדים בקריטריונים הנ"ל, ייחשב הדבר כטובת הנאה ששוויה ייקף להכנסת העובד.

9. הוצאות החזקת טלפון שאינו נייד במקום המגורים

לא יותרו בניכוי הוצאות בשל החזקת טלפון שאינו נייד במקום מגוריו של הנישום או של בעל השליטה בנישום, אלא אם כן הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה, כי בית המגורים משמש את עיקר עסקו או משלח ידו של הנישום. במקרה זה, ההוצאות שיותר הינם כדלהלן:

9.1 שיחות טלפון שאינו נייד בארץ

(1) אם ההוצאה לא עלתה על 20,300 ש"ח לשנה, יותרו בניכוי, הנמוך מבין 80% מהוצאות החזקת הטלפון או חלק מההוצאות העולה על 2,000 ש"ח.

(2) במקרה בו ההוצאה עולה על 20,300 ש"ח לשנה יותר בניכוי חלק ההוצאות העולה על 4,100 ש"ח בלבד.

במקרה בו מקום המגורים שימש את עיקר העיסוק בחלק מהשנה בלבד, יותרו חלק מההוצאות הנ"ל באופן יחסי לתקופת השימוש.

בשקלים חדשים לפי השער היציג של הדולר כפי שפורסם לאחרונה לפני מועד הלינה).

ב. לינה במרחק של פחות מ- 100 ק"מ ממקום העיסוק העיקרי או מקום המגורים לא תותר בניכוי כלל, זולת אם שוכנע פקיד השומה שהלינה הייתה הכרחית לייצור ההכנסה של הנישום.

הוצאות לארוחת בוקר הכלולות במחיר הלינה יוכרו בניכוי. קרי, לא תחול התקנה המתירה בניכוי רק 1 ש"ח עבור ארוחת בוקר (ראה סעיף 5 לעיל), אלא היא תחשב כחלק מעלות הלינה.

הוראות אלו לא יחולו על הוצאות לינה שהוציא הנישום במסגרת השתתפות בכנס בתחום עיסוקו.

8. הוצאות ביגוד

הוצאות שהוציא נישום לרכישת ביגוד (לרבות נעליים) בעבורו או בעבור עובדו, שנועדו לשמש לצורכי עבודה וניתן לזהות בהם באופן בולט השתייכות לעסקו של הנישום או שעל פי דין קיימת החובה ללבוש את הביגוד, יותרו בניכוי במלואן אם לא ניתן להשתמש בביגוד שלא לצורכי עבודה (כדוגמת סרבל טיסה, חלוק אחיות, גלימה של עורכי דין, קסדה וכיו"ב). במקרה בו מדובר בביגוד שניתן להשתמש בו גם שלא לצורכי עבודה (כדוגמת חליפת מדים ייצוגית להופעת עורכי דין) יותרו לניכוי 80% בלבד מההוצאה.

ניתן לסכם את הטיפול בהוצאות החזקת טלפון שאינו נייד בטבלה כדלקמן:

הסכום שיותר בניכוי בש"ח	סכום הוצאות החזקת הטלפון בשנה בש"ח
0	0 - 2,000
סכום ההוצאה פחות 2,000	2,000 - 10,000
סכום ההוצאה כפול 80%	10,000 - 20,300
סכום ההוצאה פחות 4,100	מעל 20,300

10. הוצאות החזקת טלפון נייד

ניכוי ההוצאות בשל החזקת רדיו טלפון נייד מוגבל כדלקמן:

- לא יותרו בניכוי הוצאות החזקת רדיו טלפון נייד המשמש לייצור הכנסה בסכום של 1,080 ש"ח בשנה (90 ש"ח לחודש) או מחצית מההוצאות, לפי הנמוך.

9.2 שיחות טלפון לחו"ל

ההוצאה תותר במלואה, אם נוהל רישום כנדרש (תאריך, שעה, יעד השיחה, פרטי מקבלה, משך השיחה, נושאה ומחירה המשוער). להבדיל מהוצאות טלפון בארץ, אין חובה שמקום המגורים ישמש את עיקר עסקו של הנישום.

(א) רכב ביטחון (כהגדרתו בתקנות התעבורה) המשמש בפעילות מבצעית או ביטחונית בלבד;

(ב) רכב שלא הועמד לרשות עובד כלשהו של המעביד, המשמש רק לצורכי המעביד או בעל משלח-היד/עסק ואשר בתום שעות העבודה אינו יוצא מחוץ למקום העיסוק, והכול בלבד שמקום העיסוק של המעביד או של בעל משלח היד/עסק אינו במקום מגוריו.

להלן מספר שינויים שחלו בנוגע לחישוב וניכוי הוצאות רכב לצרכי מס:

א. הוצאות החזקת רכב בשל רכב שהמעביד העמיד לרשות עובדו (רכב צמוד) תותרנה בניכוי במלואן.

ב. הוצאות החזקת רכב (שאינו אופנוע שסיווגו L3), שהוצאו בייצור הכנסה שאינה הכנסת עבודה (רכב של עצמאי או רכב חברה שאינו צמוד אך אינו רכב תפעולי), תותרנה בניכוי לפי הגבוה מבין:

- סכום הוצאות החזקת הרכב (כהגדרתן בתקנות) בניכוי שווי השימוש ברכב כפי שנקבע בתקנות השווי;
- 45% מהוצאות החזקת הרכב.

דהיינו, יש לתאם את הנמוך מבין: סכום שווי השימוש ברכב או 55% מסך הוצאות החזקת הרכב.

הוצאות החזקת אופנוע שסיווגו L3 (בעל מנוע בנפח של מעל 125 סמ"ק ובעל הספק מעל 33 כ"ס) שהוצאו בייצור הכנסה שאינה הכנסת עבודה, תותרנה בניכוי לפי הגבוה מבין:

- סכום הוצאות החזקת האופנוע בניכוי שווי השימוש באופנוע כפי שנקבע בתקנות השווי;
- 25% מהוצאות החזקת האופנוע.

יצוין, שההגדרה למספר הקילומטרים השנתי (שהייתה בתוקף עד לסוף שנת 2007) נמחקה, כיוון שסכום ההוצאה שתנוכה, בניגוד למה שהיה בעבר, אינו תלוי עוד במספר הקילומטרים של הנסיעות ברכב בשנת המס.

- על אף האמור לעיל, הוצאות מעביד בשל רדיו טלפון נייד, שהועמד לרשות עובד, כמשמעותו בתקנות מס הכנסה (שווי השימוש ברדיו טלפון נייד), התשס"ב-2002, יותרו במלואן.

יש לוודא שעובד שהטלפון הנייד הועמד לרשותו (למעט רדיו טלפון שניתן להתקשר ממנו למקום העבודה בלבד) חוייב בשווי שימוש חודשי בגובה מחצית מההוצאה החודשית או 90 ש"ח, לפי הנמוך, והכל בניכוי סכום ההוצאה החודשית ששילם העובד בשל אותו רדיו טלפון נייד.

- לא יותרו בניכוי הוצאות החזקת רדיו טלפון נייד שהוצאו בייצור הכנסת עבודה.

- "רדיו טלפון נייד" - למעט רדיו טלפון נייד המותקן באופן קבוע במרכזיה במקום עסקו או משלח ידו של הנישום.

- יצוין, שלענין מס ערך מוסף, נקבע בהוראת פרשנות 1/98 של אגף המכס ומע"מ, שעוסק רשאי לנכות שני שלישים ממס התשומות הכלול בחשבוניות המס שהוצאו לו בגין רכישת טלפון סלולארי ובגין השימוש השוטף בו, זאת בהתאם לתקנה 18 (ב) (2) לתקנות מס ערך מוסף. אם יכול העוסק לקבוע במדוייק את השיעור היחסי של השימוש במכשיר לצרכי העסק (כגון על ידי פירוט שיחות וכדומה), אזי הוא יוכל לנכות את מס התשומות בהתאם.

11. הוצאות החזקת רכב

11.1 יש לתאם הוצאות החזקת רכב, בהתאם לתקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות רכב), התשנ"ה-1995. בתקנות נקבעו שינויים מהותיים בתוקף מיום 1 בינואר 2008 (להלן - התיקון), לפיהם שונו סוגי הרכבים לגביהם ניתן לנכות הוצאות וכן גודל ההוצאה המותרת בניכוי. החל מאותו מועד הוכרו כל הוצאות החזקת הרכב במקרה של רכב צמוד ואילו לגבי רכב של עצמאי הוכר הסכום הגבוה מבין סכום ההוצאה בניכוי שווי השימוש או 45% מסכום ההוצאות. להלן פירוט:

בתיקון נקבע שהגדרת רכב לא תכלול "רכב תפעולי", ועל כן לא יחושב בגינו תיאום של הוצאות החזקת רכב. "רכב תפעולי", רכב שנתקיימו בו, להנחת דעתו של פקיד השומה, אחד מאלה:

הנזקף לשכר עובד המקבל רכב ממקום העבודה. בנוסף נקבע בתקנות גם שווי שימוש לאופנוע שסיווגו L3.

להלן נתונים על סכום השווי בשנת 2008 (ש"ח לחודש):

שוי השימוש בשנת 2008	קבוצת מחיר
1,420	1
1,570	2
2,160	3
2,640	4
3,680	5
4,720	6
5,980	7
260	אופנוע L3

באם סכום השווי שנזקף לעובד עולה על סכום ההוצאות שיש לתאם בגין אותו כלי רכב, אזי לא ניתן לקזז את הסכום השלילי כנגד סכום חיובי מכלי רכב אחר.

11.2 סוגי הוצאות החזקת רכב הן רשימה "סגורה" של הוצאות שהוגדרו בתקנות כדלקמן:

רישוי, בטוח מקיף, בטוח חובה, דמי שכירות, דלק, שמנים, הוצאות תיקון ואחזקה, הוצאות חניה שלא במקום העיסוק הקבוע, אגרה לכביש חוצה ישראל ופחת לפי סעיף 21 לפקודת מס הכנסה.

11.3 לגבי חברה - יש להקפיד שבטופס י"א (פחת לצורכי מס) ירשם פחת נצבר מלא לפי שעור פחת שנתי, כנדרש בתקנות (בד"כ 15%), מיום רכישת כלי הרכב (גם אם לא נדרש מלוא הפחת בפועל).

11.4 הוצאות חניה שלא במקום העיסוק הקבוע, שהוצאו בייצור הכנסה יתווספו ל"הוצאות החזקת רכב" ויתרו בניכוי על פי התקנות.

הוצאות חניה במקום העיסוק הקבוע או בסמוך לו, יותרו בדרך כלל במלואן (באם מדובר בתשלום על בסיס קבוע ולא בתשלום לפי שעות חניה בפועל).

11.5 הגדלת הזקיפה של שווי השימוש ברכב - ביום 31 בדצמבר 2007 פורסמו תקנות מס הכנסה (שווי השימוש ברכב) (תיקון), התשס"ח-2007. לפי התקנות, החל מינואר 2008 ועד לשנת המס המתחילה בינואר 2011 יועלה בהדרגה שווי השימוש ברכב

3. זיכוי ממס בשל תרומות למוסדות ציבור

סכום התרומות ששולם בשנה מסוימת, לא הולך לאיבוד בגלל המגבלה של תקרת הסכום או בשל הכנסה חייבת נמוכה מידי (או אפילו הפסד) באותה שנה, וניתן להעביר את הסכום העודף לשלוש שנות המס הבאות.

סכומים מירביים לתרומות בשנים קודמות (בגין שנים שניתן לדרוש בגין זיכוי בדוח המס לשנת 2008 בשל תרומות שלא נוצלו במלואן):

שנת המס 2005 - 2,165,000 ש"ח
 שנת המס 2006 - 2,218,000 ש"ח
 שנת המס 2007 - 4,013,000 ש"ח

על פי רשות המסים (הוראת ביצוע מס' 3/2001), יותר זיכוי רק בגין קבלה מקורית בה צוינו במפורש שם התורם (אלא אם היא בסכום שאינו עולה על 400 ש"ח וסכום התרומה הודפס מראש), המילה "תרומה" והטקסט הבא: "למוסד אישור מס הכנסה לענין תרומות לפי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה".

על-פי סעיף 46 לפקודה ניתן לקבל זיכוי ממס בשל תרומות למוסדות ציבור כדלקמן:

אצל נישום שהוא יחיד - זיכוי מס בשיעור 35%.
 אצל נישום שהוא חבר בני-אדם - זיכוי מס בשיעור מס החברות (27% בשנת 2008).

הסכומים הרלבנטיים לשנת המס 2008: הסכום המזערי לתרומות - 380 ש"ח.

הסכום המירבי לתרומות - 4,207,000 ש"ח (טרם פורסם ברשומות) או 30% מההכנסה החייבת, לפי הנמוך.
 (קיימות הגבלות נוספות אם תובעים גם ניכוי בשל מו"פ).

סכום העולה על התקרה לזיכוי (4,207,000 ש"ח בשנת 2008) או 30% מההכנסה החייבת, כנמוך שביניהם, שנתרם באותה שנת מס, יזוכה מהמס בהתאם להוראות סעיף 46(א), בשלוש שנות המס הבאות בזו אחר זו (סכום נומינלי), ובלבד שלא יינתן זיכוי בכל אחת משלוש שנות המס כאמור, בשל סכום כולל של תרומות העולה על התקרה לזיכוי. דהיינו,

להלן הדגמה (באלפי ש"ח):

ט-ח-ה	ח	ז	ו=30%*ב	ה=ג+ד	ד	ג	ב	א
עודף לזיכוי בשנים הבאות (2)	תקרת הזיכוי בפועל (1)	סכום התקרה הנקוב בסעיף 46	תקרת 30%	סה"כ תרומות	תרומה מועברת משנים קודמות	תרומה שוטפת	הכנסה חייבת	שנת המס
300	900	2,165	900	1,200	0	1,200	3,000	2005
(3) 100	1,200	2,218	1,200	1,300	300	1,000	4,000	2006
(4) 500	4,013	4,013	4,800	4,513	100	4,413	16,000	2007
(5) 110	390	4,207	390	500	500	0	1,300	2008
(6) 100	60	4,207	60	160	110	50	200	2009
(7) 50	0	4,207	0	100	100	0	0	2010
0	90	4,207	240	90	50	40	800	2011

הערות:

- (1) הנמוך מבין טורים ה, ו, ז.
- (2) בהתאם להוראת ביצוע 3/2001, החישוב נעשה לפי FIFO, דהיינו, תחילה ניצול הזיכוי בשל עודף התרומות המועברות משנים קודמות והיתרה מיוחסת לתרומות בשנה השוטפת.
- (3) המקור משנת 2006.
- (4) המקור משנת 2007.
- (5) המקור משנת 2007.
- (6) מקורם של 50 ש"ח בשנת 2009 ושל ה-50 ש"ח הנותרים בשנת 2007.
- (7) ה-50 ש"ח משנת 2007 לא יכולים לעבור לשנת 2011.

4. נתונים יסודיים לחישוב המס המגיע לשנת המס 2008

להלן מדרגות המס, נקודות הזיכוי, הנחות סוציאליות, פטורים המתייחסים לפיצויי פרישה, קיצבה וכו' לשנת המס 2008:

1. מדרגות ההכנסה ושיעורי המס ליחידים (שנתי)

בתיקון 147 לפקודת מס הכנסה נקבעה הפחתה הדרגתית בשיעורי המס על יחידים במהלך שנות המס 2006 עד 2010 שיביאו בהדרגה לשיעור מס מקסימלי של 44% בשנת המס 2010. להלן המדרגות השנתיות המעודכנות לשנת המס 2008:

מס מצטבר	הכנסה מצטברת	מס בכל שלב	שיעור המס	הכנסה שנתית
ש"ח	ש"ח	ש"ח	%	ש"ח
5,268	52,680	5,268	*10	עד 52,680
11,834	93,720	6,566	*16	41,040 הבאים
24,033	140,640	12,199	*26	46,920 הבאים
44,308	202,080	20,275	33	61,440 הבאים
125,872	435,120	81,564	35	233,040 הבאים
			47	מעל 435,120

* השיעורים ההתחלתיים של 10%, 16% ו-26% חלים על הכנסה חייבת מיגיעה אישית כהגדרתה בפקודת מס הכנסה. (לגבי הכנסות אחרות שאינן הכנסות מועדפות, שנקבע להן שיעור מס מוגבל - תהיה מדרגת המס הראשונה עד לסכום של 140,640 ש"ח - 30%). שיעורים מופחתים אלו לא יחולו על הכנסה שחייבים לגביה בניחול פנקסי חשבונות ולא נוהלו לגביה פנקסים קבילים.

לעניין זה נקבע כי:

א. הכנסה מדמי שכירות בידי אדם או בידי מי שהיה בן זוגו בעת פטירתו, מהשכרת נכס ששימש בידיו להפקת הכנסה מיגיעה אישית מעסק או ממשלח יד, במשך 10 שנים לפחות לפני תחילת ההשכרה, תחשב כהכנסה מיגיעה אישית.

ב. שיעורי המס ההתחלתיים של 10%, 16% ו-26% יחולו גם על הכנסה חייבת מכל מקור (למעט הכנסה שנקבעה לגביה שיעור מס מיוחד) בידי מי שמלאו לו שישים שנים בשנת המס.

3.2 סכום פטור לפי סעיף 9א(ב) (קצבה שלא על פי חוק או הסכם קיבוצי) - 101 ש"ח

3.3 תקרת הכנסה מזכה שהיא הכנסת עבודה (סעיף 47) - 7,400 ש"ח

הכנסה מזכה שאינה הכנסת עבודה (למי שיש הכנסת עבודה - בניכוי הכנסת העבודה או 7,400 ש"ח, לפי הנמוך) - 10,500 ש"ח

הכנסה מזכה לקצבה - סעיף 47(א)(5) - 30,000 ש"ח

הכנסה לעמית עצמאי - סעיף 47(א)(3) ו- (5) - 7,500 ש"ח

2. נקודת זיכוי - שנתי

2.1 שווי נקודת זיכוי אחת 2,268 ש"ח

2.2 שווי 2 ¼ נקודות זיכוי 5,103 ש"ח

3. תקרות ואחוזי הפקדה לקופות גמל (חודשי)

3.1 קצבה מזכה לפי סעיף 9א - 7,200 ש"ח

סכום פטור מקצבה 35% - 2,520 ש"ח

7. הטבות הניתנות על-ידי מעבידים

כעקרון, אין פטור ממס בגין הנחות ומתנות שקיבל עובד ממעבידו.

לפנים משורת הדין, מסכימה נציבות מס הכנסה שמתנה בסכום סביר שנותן מעביד לעובדו לרגל ארוע אישי בלבד (חתונה, לידת ילד, בר-מצוה) לא תיחשב כהכנסת עבודה, וההוצאה תוכר למעביד במגבלת הסכום המותר בניכוי לגבי מתנות לספקים וללקוחות בשל קשר עסקי.

בשנת המס 2008 תותר בניכוי הוצאה מסוג זה בסכום של 180 ש"ח. סכום העודף על הסך האמור ייחשב כהוצאה עודפת.

8. תשלומים בשל הוצאות להחזקת בן משפחה במוסד

זיכוי ממס בשיעור של 35% בשל הוצאות להחזקת במוסד של אישה, הורה או ילד משותקים לחלוטין וכיוצ"ב. הזיכוי ממס כאמור - יינתן בשל סכומים ששולמו העולים על 12.5% מההכנסה החייבת.

9. תשלומים לביטוח לאומי בשל הכנסה שאינה ממשכורת

ניכוי מההכנסה בגובה 52% מהתשלומים לביטוח לאומי שבוצעו בפועל עד 31.12.08 (לא כולל דמי בריאות). הניכוי אינו ניתן בשל הפרשי הצמדה וקנסות המשתלמים על פיגור בתשלומים.

3.4 הסכום לפי סעיף 45א(ד) - 144 ש"ח

הסכומים לפי סעיף 45א(ה) - 140 ש"ח
15,008 ש"ח

3.5 הפקדה מוטבת - 9(16א) ו- 9(16ב) - 15,720 ש"ח לשנה.

3.6 "שכר מינימום" לצורך משיכה מקופת גמל בפטור - 3,710 ש"ח

3.7 "השכר הממוצע במשק" - 4 פעמים השכר הממוצע במשק לצורך סעיף 3(ה) - 30,652 ש"ח

4. התקרה השנתית להפרשות לפיצויים ולקצבה בשל חבר בעל שליטה המוכרת כהוצאה - סעיף 32(9)

10,500 ש"ח

5. תקרת סכומי מענק הפרישה הפטורים ממס - סעיף 9(א7)

תקרת הסכום הפטור הינה לפי מועד התשלום כדלקמן:

מועד התשלום	תקרת הסכום הפטור
ינואר - דצמבר 2008	10,500 ש"ח

סכום המענק הפטור ממס עקב מוות הוא 21,010 ש"ח.

6. הפרשות לקרן השתלמות - שנת

(ראה גם חוזר ספציפי בנוגע להפרשות לקרן השתלמות).

לשכיר שאינו בעל שליטה ולשכיר בעל שליטה- המשכורת השנתית המירבית שההפרשה בגינה פטורה ממס - 188,544 ש"ח (משכורת חודשית בסך 15,712 ש"ח).

לעצמאי, וחבר קיבוץ- ההכנסה המירבית שההפרשה בגינה מזכה בניכוי- 224,000 ש"ח.

יש לשים לב, כי אם מדובר ביחיד עצמאי שיש לו גם הכנסת עבודה - החלק של הכנסת העבודה שבגינה הופקדו כספים על-ידי המעביד לקרן השתלמות יקטין את תקרת ההכנסה מעסק או משלח יד המזכה בניכוי.

5. הפרשות לקרן השתלמות בשנת המס 2008

העובד ממשכורת, ולא בגין כל מקום עבודה בנפרד, אם הוא עובד במספר מקומות עבודה.

(ג) עצמאי וחבר קיבוץ

4.5% מההכנסה מעסק או משלח יד שאינה עולה על 224,000 ש"ח (ניכוי מירבי של 10,080 ש"ח). הניכוי כהוצאה מותנה בתשלום נוסף של העצמאי או הקיבוץ בשיעור של 2.5%. היינו, על מנת ליהנות מההטבה המקסימלית בשנת המס 2008 יש צורך בהפרשה בשיעור של 7% מההכנסה שאינה עולה על 224,000 ש"ח (הפרשה מירבית - 15,680 ש"ח וניכוי מירבי של - 10,080 ש"ח).

2. תקרה להפרשות לעצמאי שהוא גם שכיר

ישנה מגבלה על התשלומים לקרן השתלמות לעצמאי שיש לו גם הכנסה ממשכורת שבגינה מפריש מעבידו סכומים לקרן השתלמות.

הסכומים שיותרו לניכוי לעצמאי כאמור בגין תשלומיו לקרן השתלמות כעצמאי יקבעו בהתאם להכנסתו כעצמאי [עד לתקרת ההכנסה הקובעת הקבועה בסעיף 17 (א5) - 224,000 ש"ח בשנת 2008] בהפחתת המשכורת שבגינה הפריש לו מעבידו כספים לקרן השתלמות בשנת המס.

(ראה סעיף 2(5) לתקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות מסויימות), תשל"ב-1972).

3. צבירת ותק

לפי סעיף 9(א16) לפקודה, משיכת כספים מקרן השתלמות (קרן והפרשי הצמדה, וכן ריבית ורווחים אחרים שמקורם בהפקדה המוטבת - ראה סעיף 4 (בהמשך) פטורה ממס לאחר פטירה, ובחיי בעל החשבון- לאחר חלוף 6 שנים ממועד התשלום הראשון לקרן (לגבי עובד שהגיע לגיל פרישה - לאחר חלוף 3 שנים). לגבי סכומים ששימשו את העובד לצורך השתלמותו - אם חלפו 3 שנים ממועד התשלום הראשון.

לענין זה, כתחילת התשלום לקרן ההשתלמות, יכול להיחשב סוף החודש שלגביו שולם התשלום הראשון, אך לא לפני תחילת שנת המס שבה שולם. היינו, ניתן להפקיד לראשונה בקרן ההשתלמות עד 31 בדצמבר 2008 וליהנות מוותק של תחילת השנה.

פקודת מס הכנסה מתירה בתנאים מסויימים ניכוי תשלומים לקרן השתלמות לשכירים, לעצמאים, לחברי קיבוץ ולשכירים בעלי שליטה בחברת מעטים.

להלן ריכוז ההוראות בנושא זה לגבי שנת המס 2008:

1. שיעורי הפרשות

בשנת המס 2008 יותרו בניכוי הפרשות כאמור לקרן כדלקמן (שנתי):

(א) שכיר בעל שליטה

הפרשות החברה בגובה של עד 4.5% מהמשכורת שאינה עולה על 188,544 ש"ח לשנה (15,712 ש"ח לחודש).

ניכוי ההוצאה מותנה בתשלום מקביל של בעל השליטה בשיעור של שליש לפחות (1.5%). היינו, על מנת ליהנות מההטבה המקסימלית בשנת המס 2008 יש צורך בהפרשה בשיעור של 6% (4.5% חלק המעביד ו-1.5% חלק העובד) ממשכורת שאינה עולה על 188,544 ש"ח (הפרשה מירבית - 11,313 ש"ח וניכוי מירבי של - 8,484 ש"ח).

מובהר בזאת, כי הפרשות המעביד מעבר לשיעור של 4.5% ועד לשיעור של 7.5% מהמשכורת שאינה עולה על 188,544 ש"ח- אומנם לא תותר כהוצאה בידי המעביד, אך לא תיחשב כהכנסה בידי בעל השליטה (מותנה בתשלום מקביל של לפחות שליש על ידי בעל השליטה, כאמור לעיל), וכך ניתן למעשה להעביר כספים מהחברה לבעל השליטה בעלות של שיעור מס החברות בלבד. הפרשה בשיעור העולה על 7.5% תיחשב כהכנסת עבודה של בעל השליטה בעת ההפרשה כאמור בסעיף 3(ה) לפקודת מס הכנסה. (בדומה לשכיר שאינו בעל שליטה).

(ב) שכיר רגיל

הפרשות מעביד עבור עובדים שכירים רגילים (שאינם בעלי שליטה) שאינם בגדר הכנסת עבודה (סעיף 3(ה) לפקודה) יותרו בניכוי כדלקמן:

7.5% מהמשכורת השנתית שאינה עולה על 188,544 ש"ח (15,712 ש"ח לחודש) ו-2.5% תשלום מקביל של העובד.

(אצל עובדי הוראה: 8.4% ו-2.8% בהתאמה).

עמדת הרשות למסים בישראל הינה שתקרת המשכורת הקובעת הינה בגין הכנסתו הכוללת של

לגבי משיכת תשלומים מקרן השתלמות לעצמאים ולחברי קיבוץ

- יחול פטור מלא בגין התשואה הנובעת מהפקדות בקרן ההשתלמות לעצמאיים עד ליום 30 בנובמבר 2002 (לחברי קיבוץ עד ליום 31 בדצמבר 2002).
- בגין הפקדות שבוצעו החל מיום 1 בדצמבר 2002 (חברי קיבוץ החל מיום 1 בינואר 2003) ינתן פטור בגין ריבית ורווחים אחרים שמקורם בהפקדה המוטבת (סכום של 15,720 ש"ח לשנה בשנת 2008).

4. מיסוי ריבית ורווחים אחרים בעת המשיכה מקרן השתלמות

עקרונית, ריבית ורווחים אחרים (להבדיל מהקרן והפרשי ההצמדה) המתקבלים בעת פדיון של קרן השתלמות, חייבים במס בשיעור 20% (עד 31/12/05 - 15%).

ואולם, לפי סעיף 9(א16) לפקודה **יחול פטור ממס** במקרים הבאים:

לגבי משיכת סכומים מקרן השתלמות של שכירים

- יחול פטור מלא על התשואה הנובעת מהפקדות בקרן השתלמות עד המועד הקובע (31 בדצמבר 2002).
- כמו כן, ינתן פטור בגין ריבית ורווחים אחרים שמקורם בהפקדה מוטבת (לגבי הפקדות החל מיום 1 בינואר 2003):

"הפקדה מוטבת" - כל אחד מאלה:

- (1) סכום ששילם מעביד, עד גובה הסכום או השיעור שאין רואים אותו, לפי סעיף 3(ה), כהכנסת עבודה בעת ששולם לקרן;
- (2) סכום ששילם העובד שהוא אחד מאלה:
 - (א) סכום שאינו עולה על שליש מהסכום ששילם המעביד בשיעור הקבוע בסעיף 3(ה), בשל משכורתו הקובעת של העובד כהגדרתה בסעיף האמור;
 - (ב) סכום בשיעור שאינו עולה על 2.5% ממשכורתו הקובעת של העובד;
 - (ג) סכום בשיעור אחר שנקבע לתשלומי העובד בהסכם קיבוצי שאושר לפי חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957, לפני 12 ביוני 2002.

6. תקופת השמירה על מערכת החשבונות ומסמכים אחרים

3. הגדרת מערכת חשבונות ומסמכים אחרים לענין תקופת השמירה

3.1 מערכת החשבונות (שחובה לנהל) כוללת:

א. את כל ספרי החשבון (לרבות כרטסת חשבונות) ותעוד (תעוד פנים ותעוד חוץ), לרבות מערכת חשבונות ממוחשבת - שחובה לנהל על פי הוראות התוספת הספציפית לניהול פנקסים, החלה על עסק.

מערכת החשבונות הממוחשבת כוללת גם את התוכנה, טבלאות העזר (כגון טבלאות לתרגום שערי מטבע, טבלאות לניכוי במקור וכיוצ"ב) ואמצעי אחסון ממוחשבים (כגון - סרטים מגנטיים, תקליטורים, דיסקים אופטיים וכיוצ"ב) למעט קובץ זמני (קובץ המשמש כטיוטה בלבד, להבדיל מקובץ קבוע - שבו אין אפשרות למחוק רשומה והרשומות מוספרו באופן אוטומטי במספור עוקב, כשרצף מספרים העוקבים, נשמר מעיבוד לעיבוד במשך שנת המס).

ב. מסמכים נוספים שלגביהם נקבע בהוראות שיש לשמורם יחד עם מערכת החשבונות, כגון: העתקים או ספחים של דוחות תקופתיים למס ערך מוסף; העתקי חשבונות שנתקבלו מהבנק לגבי תקבולים שלא נרשמו בספר קופה, מאחר שהופקדו בבנק ביום קבלתם או למחרתו; הוראה דומה קיימת לגבי ספר תקבולים ותשלומים, וכן מסמכים מסוימים שנערכו על ידי קבלנים, סוחרי מקרקעין ורופאים.

3.2 מסמכים אחרים (מסמכים שברשות) כוללים:

מסמכים שאינם בגדר תיעוד חובה לפי ההוראות לניהול פנקסי חשבונות, ואינם חלק ממערכת החשבונות, (כמפורט בסעיף 25 בהוראות).

מסמכים אלה הם: מסמכים סטטיסטיים, הזמנות, רישומים פנימיים בין מחלקתיים, מקור תיעוד אשר נסרק למחשב לצורך משלוחו כמסמך ממוחשב, חוזים ופרוטוקולים, במידה שנוהג הנישום לערכם או לקבלם, וכן תיעוד ופנקסים שאין חובה לנהלם על פי ההוראות, ואשר נוהלו, בין מרצון ובין מכוח דין אחר.

על פי סעיף 25 להוראות מס הכנסה (ניהול פנקסי חשבונות), נקבעו הוראות בדבר תקופת השמירה של מערכת החשבונות וכן מסמכים אחרים שברשות; אמצעי האחסון ומקום שמירתם.

להלן כללי השמירה:

1. מערכת החשבונות שחובה לנהל (כמפורט בסעיף 3.1 להלן).

את מערכת החשבונות חובה לשמור במשך 7 שנים מתום שנת המס שאליה היא מתייחסת או במשך 6 שנים מיום הגשת הדוח לאותה שנת מס, הכל לפי המאוחר.

דוגמה לגבי שנת המס 2001 (השנה האחרונה הרלוונטית בדרך כלל לבדיקה):

המקרה	שנת המס	יום הגשת הדוח	יום סיום חובת השמירה
א'	2001	31.10.2002	31.12.2008*
ב'	2001	31.05.2003	31.05.2009**

* 7 שנים מתום שנת המס.
** 6 שנים מיום הגשת הדוח.

2. מסמכים אחרים שברשות (כמפורט להלן)

את המסמכים המפורטים בסעיף 3.2 להלן, חובה לשמור במשך 3 שנים לפחות מיום הגשת הדוח על ההכנסה.

דוגמה לגבי שנות המס 2004 - 2005 (השנים האחרונות הרלוונטיות בדרך כלל לבדיקה)

המקרה	שנת המס	יום הגשת הדוח	יום סיום חובת השמירה
א'	2004	31.1.2006	31.1.2009
ב'	2005	31.8.2006	31.8.2009

מסמך ממוחשב ששלח או קיבל הנישום, בחתימה אלקטרונית שבה נחתם, יישמר באמצעי אחסון ממוחשבים, כחלק בלתי נפרד ממערכת החשבונות של הנישום.

לתשומת לבכם - בתיקון שפורסם בקובץ התקנות 6521 שתחולתו מיום 1 בינואר 2007, נקבע כי הרישום במערכת החשבונות ייעשה באופן שהוא יישאר קריא וברור למשך התקופה הנדרשת לפי הוראות אלה. לפיכך, יש לשים לב לעמידותו הפיסית של התיעוד הנשמר (לרבות ניירות כימיים) בתקופה הנדרשת.

3.3 מסמכים מיוחדים

בטרם השמדת מערכת חשבונות ומסמכים אחרים שברשות, כאמור לעיל, ראוי לשקול ולבדוק אם לא רצוי לשמור בעסק מעבר לתקופות שלעיל, מסמכים מסוימים אשר עשויים להידרש בעתיד, גם מטעמים שאינם קשורים לדיני המס, כגון - מסמכים על רכישת נכסים, חוזי שכירות, הסכמים והתקשרויות לטווח ארוך, מסמכים הקשורים בתנאי עבודה ושכר עובדים ועוד.

4. מקום ואופן שמירת המסמכים

יצוין שההוראות לניהול פנקסי חשבונות מחייבות להחזיק את הספרים במען העסק שצוין בדין וחשבון השנתי על הכנסות (מותר להוציאם זמנית רק לשם ביקורת על ידי רואי חשבון או לשם השלמת רישומים, עיון בהם או הצגתם או לשם מסירת עדות). מי שמחזיק את ספריו שלא במען, חייב להודיע על כך לפקיד השומה.

ההוראות לניהול פנקסי חשבונות מאפשרות לשומרם על גבי אמצעי אחסון ממוחשבים, בתנאי שניתן להפיק מהם פלט מודפס, או לשמרם בצורת העתק צילומי ממוזער (מיקרופיש) אך זאת בתנאים מגבילים מסוימים (על פי המפורט בנספח ד' לסעיף 36 בהוראות לניהול פנקסים).

מערכת חשבונות ממוחשבת - תישמר באמצעי אחסון ממוחשבים.

יש לערוך גיבוי למערכת חשבונות ממוחשבת (למעט התוכנה לניהול חשבונות) אחת לרבעון. גיבוי כאמור יישמר במקום שעליו הודיע הנישום בכתב לפקיד השומה וישונה ממקום החזקת המערכת הממוחשבת של הנישום. עוד נקבע כי במערכת חשבונות ממוחשבת תתאפשר הפקה זמינה של פלט מודפס וחזותי של מערכת החשבונות הממוחשבת או כל חלק ממנה וכן מגיבוי כאמור.

7. מפקד המלאי ליום 31 בדצמבר 2008

- מצב הטובין תוך ציון מצב תקינותם (מיושנים, מקולקלים, במחזור איטי, פסולת וכד');;
- יחידת המדידה (ק"ג, מטרים, תריסרים וכד');;
- הכמות (מספר היחידות כאמור לעיל).

לגבי מלאי של מקלטי טלויזיה, מכשירי סטריאו ומכשירי רדיו יש לציין גם את שם היצרן ומס' סידורי של המוצר המוטבע על-ידי היצרן.

רצוי להשאיר מקום ל-2 טורים נוספים שימולאו במועד מאוחר יותר והם: מחיר היחידה ושווי כולל (מספר היחידות מוכפל במחיר).

תוצרת בעיבוד תירשם תוך ציון הכמות ביחידות פיזיות ושלב העיבוד (רמת הגמר) במועד הספירה. רצוי להשאיר 3 עמודות נוספות לחישוב תפוקה שוות הערך (כמות היחידות הפיזיות מוכפל ברמת הגמר), לעלות ליחידה ולשווי הכולל.

הרשימות תרשמה בדיו ולא בעפרון. מבצעי הספירה יחתמו בסוף כל גליון ויצינו את שמם המלא. נציג משרדנו יבקר בשעת הספירה. נבקשכם שוב להודיענו על מועד הספירה לצורך תיאום הביקור.

3. חישוב שווי המלאי

את שווי המלאי ניתן לחשב במועד מאוחר יותר. אין לכלול בחישוב השווי טובין שאינם שייכים לכם (כגון שנמכרו לפני תאריך המאזן), אך יש לכלול פריטים הנמצאים ברשותם של אחרים והשייכים לכם.

השווי יחושב בדרך כלל לפי העלות (לא כולל מע"מ), אך במקרה של טובין שאינם תקינים (ראה לעיל), או שמחיר מכירתם המשוער נמוך מהעלות, יחושב השווי לפי "ערך המימוש הנקי" (שווי שוק בניכוי הוצאות מכירה) והדבר יודגש ברשימה תוך ציון בסיס החישוב. העלות תחושב לפי שיטת "פיפו" (נרי"ר - נכנס ראשון יוצא ראשון) או לפי זיהוי ספציפי של מחיר קניית יחידת הסחורה.

בכל מקרה של ספק או בעיות כלשהן בחישוב השווי נבקשכם להודיענו על כך.

רשימות המלאי יסוכמו בנפרד לפי קבוצות כגון: חומרי גלם, חומרי אריזה, חומרי עזר, תוצרת בעיבוד, מוצרים מוגמרים וכד'.

1. מועד המפקד

31 בדצמבר הוא יום המאזן ותום שנת המס, ולכן יש לערוך את מפקד המלאי לאותו תאריך.

ניתן לפקוד את המלאי תוך חודש ימים לפני יום המאזן או תוך חודש ימים לאחריו, ובלבד שאם המפקד ייעשה יותר מעשרה ימים לפני יום המאזן או יותר מעשרה ימים לאחריו יש להודיע על כך בכתב מראש לפקיד השומה.

אם מפקד המלאי לא יערך ביום 31 בדצמבר - יש להיערך לרישום מדויק של כל הטובין הנכנסים והיוצאים מהעסק בין מועד המפקד בפועל לבין תאריך המאזן ולערוך את התיאומים הנדרשים לקביעת המלאי לתאריך המאזן.

בכל מקרה, נבקשכם להודיענו מראש על מועד המפקד המתוכנן על ידכם.

חובת ההודעה ועריכת התיאומים כאמור לעיל, אינה חלה על מלאי שרישומם מתנהל בספר תנועת המלאי באופן המאפשר קביעת יתרות המלאי שכל פריט בו נפקד לפחות אחת בשנה ונשלחה הודעה לפקיד השומה על בחירה בשיטה זו לא יאוחר מתחילת שנת המס.

2. עריכת המפקד

נא להכין רשימות מלאי שיכללו את כל הטובין שבבעלותכם או ברשותכם. טובין השייכים לאחרים ונמצאים ברשותכם ירשמו בנפרד (כגון טובין באשגרה). כמו כן, עליכם לערוך רשימת הטובין שבבעלותכם והנמצאים, בתאריך המפקד, אצל אחרים (כגון: סחורה שנשלחה לעיבוד וטובין במחסני ערובה).

הרשימות יערכו לפי הקבוצות הבאות: חומרי גלם, חומרי אריזה, חומרי עזר, תוצרת בעיבוד, מוצרים מוגמרים וכד'.

גליונות הספירה יהיו ממוספרים מראש במספר עוקב. בראש כל גליון יצוין תאריך המפקד ומקום איחסון הטובין. רצוי לערוך את הרשימה ב-3 עותקים לפחות.

הרשימות יכללו לפחות פרטים אלו:

- תאור הטובין באופן המאפשר זיהוי סוגם;

חישוב שווי המלאי יעשה בדרך כלל על גבי גליונות המפקד. אם החישוב נעשה שלא על גבי גליונות המפקד המקוריים, יש לדאוג לסימון שיאפשר מעקב הדדי בין רשימות המפקד לבין רשימות השווי הסופיות.

4. שמירת הרשימות

רשימות המפקד המקוריות מהוות חלק בלתי נפרד ממערכת החשבונות ויש לשמרן במשך שבע שנים מתום שנת המס או שש שנים מיום הגשת הדוח על ההכנסה, כמאוחר שבהם.

פקידי השומה נוהגים לדרוש לעיתים את רשימות מפקד המלאי זמן קצר לאחר תאריך המאזן. במקרים כאלה עליכם להמציא לפקיד השומה, מיד עם קבלת הדרישה, העתק אחד מרשימות המפקד המקוריות מבלי להמתין לחישוב השווי.

8. חברה משפחתית לפי סעיף 64א' לפקודת מס הכנסה

1. כללי

כידוע, לחברה משפחתית (חברה שכל חבריה הם בני משפחה) שלפי סעיף 64א' לפקודת מס הכנסה (להלן- הפקודה) ישנם מספר יתרונות, שהבולטים שבהם הוא הפטור ממס נוסף בשל חלוקת רווחים לבעלי המניות שצברה החברה המשפחתית (רלוונטי בעיקר לרווחים פטורים ממס או מוגבלים במס). מאידך, הכנסות רגילות או הכנסות מדיבידנד יחויבו במס לפי שיעור המס החל על היחיד.

2. הגשת בקשה להפיכת חברה רגילה לחברה משפחתית החל משנת המס 2009 ואילך

על-פי סעיף 64א' לפקודה, יש למסור הודעה לפקיד השומה על הפיכת חברה רגילה לחברה משפחתית לא יאוחר מחודש לפני תחילתה של שנת המס, או תוך שלושה חודשים לאחר התאגדותה (הכל לפי העניין). יש לצרף להודעה טופס מיוחד (מס' 2585).

מאחר שעד כה לא הותקנו התקנות לפי סעיף 64א' לגבי חברה שקופה (ראה בהמשך) וספק אם תקנות כאמור יותקנו עד לסוף שנת 2008, נראה שמועד הכניסה לתוקף של ההוראות לגבי חברה שקופה וביטול מעמד חברה משפחתית ידחה לפחות עד לתחילת שנת המס 2010, כך שנראה שגם בשנת המס 2009 יהיה בתוקף המעמד של חברה משפחתית.

אשר על כן, חברה אשר בדעתה להפוך מחברה רגילה לחברה משפחתית החל מתחילת שנת המס 2009, עליה להגיש את הבקשה לפקיד השומה עד ליום 30 בנובמבר 2008 (ישנה פרשנות שמאפשרת להגיש בקשה עד ליום 31.12.2008 ואולם פרשנות זו אינה מקובלת על חלק מפקידי השומה).

יודגש, חברה רגילה (שהתאגדה לפני 4 באוגוסט 2002) שהפכה רק בשנת המס 2003 ואילך לחברה משפחתית- לא תוכל להיחשב כחברה שקופה בעתיד.

חברה משפחתית זכאית לבטל את מעמדה ככזו והודעה על כך צריכה להינתן במועד הגשת הדוח לאותה שנת מס. יצוין, שעל פי פס"ד אריה דגן (עמ"ה 504/99), המועד אליו התכוון המחוקק הוא המועד הקבוע להגשת הדוח, בהתאם להוראות סעיף 131 לפקודה, ולא המועד שבו הוגש הדוח בפועל (באותו

מקרה הוגש הדוח לשנת המס 1988 רק בחודש יולי 1993).

חברה שחדלה להיות חברה משפחתית לא תוכל לשוב ולבקש להיות חברה משפחתית לפני תום שלוש שנות מס מהשנה שבה חדלה להיות חברה משפחתית.

3. החברה המשפחתית והחברה השקופה לאור תיקון 132 לפקודת מס הכנסה

במסגרת תיקון מס' 132 לפקודת מס הכנסה (שתחולתו הכללית משנת המס 2003) נקבע, במקום חברה משפחתית, מבנה התארגנות חדש של "חברה שקופה" (סעיף 1א64 לפקודה), בדומה למבנה של S Corporation הקיים בארה"ב. מבחינת דיני התאגידים מתקיים החיץ המשפטי בין בעל המניות לבין החברה ותישמר האחריות המוגבלת. לעומת זאת, לצרכי מס מורם מסך ההתאגדות, וההכנסות וההוצאות ייוחסו לכל בעלי המניות לפי חלקם ברווחי החברה, כאילו פעלו שלא באמצעות חברה אלא בפעילות ישירה. הסדר זה מאפשר לנישומים בעלי חברות לבחור את משטר המס הנוח להם בהתאם לצרכיהם הכלכליים, תוך שמירת היתרונות הגלומים בחברה כגון פיקוח ציבורי, דיווחים וכו'. הוספת סוג חדש זה של חברה מגוון ומרחיב את אפשרויות ההתארגנות המבנית של גופים עסקיים, ואמור לתרום ליתר התייעלות בסקטור העסקי.

כ"חברה שקופה", נחשבת חברה העומדת במספר תנאים וביניהם: חברה פרטית שכל בעלי מניותיה יחידים תושבי ישראל, לא ניתן לשנות את סיווגה כחברה פרטית, לחברה יש סוג אחד של מניות למעט לעניין זכויות הצבעה ולא ניתן לשנות את זכויות המניות למעט שינוי בזכויות ההצבעה, הזכות לרווחי החברה מוקנית מכוח המניות בלבד, זכותו של בעל מניות לרווחים זהה לזכותו בנכסי החברה בעת פירוקה, החברה אינה מוסד כספי, ניתנה הודעה לפקיד השומה תוך 60 ימים מיום ההתאגדות על רצונה להיחשב לחברה שקופה כאשר ההודעה חתומה על ידי כל בעלי המניות. כפי שעולה, חברה שקופה לא תוכל לחדול מלהיחשב חברה שקופה, אלא אם הפרה את אחד מהתנאים האמורים לעיל.

במסגרת הוראות המיסוי של חברה שקופה נקבע, בין היתר, כי הכנסתה החייבת והפסדיה של החברה בכל שנה יחושבו במישור החברה ויוחסו לבעלי המניות לפי חלקם בזכויות לרווחים, ההכנסה המיוחסת מהחברה

חברה שהתאגדה לפני פרסומו של תיקון 132 והיתה לחברה משפחתית אחרי יום פרסומו (או חברה משפחתית שהתאגדה לאחר התאריך הנ"ל כאמור בפיסקה לעיל, אשר ביקשה שלא להיות חברה שקופה) תחדל מלהיות חברה משפחתית ביום כניסתו לתוקף של סעיף 1א64.

ג. הפסדי החברה המשפחתית שהיתה לחברה שקופה ושלא קוזזו על ידי הנישום המייצג עד ליום שבו היתה לחברה שקופה, יותרו בקיזוז רק כנגד הכנסותיו של הנישום המייצג, אלא אם כן ביקשו כל בעלי המניות לחלק את יתרת ההפסד כאמור ביניהם, בהתאם ליחס החזקותיהם בחברה המשפחתית.

ד. היתה החברה המשפחתית לחברה רגילה, הפסדיה אשר לא קוזזו על ידי הנישום המייצג עד היום שבו היתה לחברה רגילה, יותרו בקיזוז כנגד הכנסותיה, אם ביקשו זאת כל בעלי מניותיה.

ה. על אף האמור בפסקאות הקודמות, הפסדיה המועברים של החברה המשפחתית בתקופה שקדמה לתקופת ההטבה יותרו בקיזוז כנגד הכנסות החברה בלבד.

ו. לענין חברה שקופה שהיתה חברת בית או חברה משפחתית ערב תחילתו של התיקון, יראו גם את שנות המס שבהן היתה חברה כאמור, כשנות ההטבה (ולא רק את השנים בהן היא חברה שקופה).

5. הכנסות מחברה משפחתית לענין ביטוח לאומי החל משנת 2008

עד לסוף 2007, הכנסות מחברה משפחתית שחויבו במס בתיק הנציג של החברה המשפחתית, לא חויבו בדמי ביטוח. החיוב בגין הכנסות אלו נעשה אך ורק במועד חלוקת דיבידנד בפועל לבעלים.

תיקון 103 לחוק הביטוח הלאומי קובע כי הכנסה מחברה משפחתית, חברה שקופה או מחברת בית, יראו אותה כאילו חולקה בסוף שנת המס לבעלי המניות בה או לחברי החברה לפי העניין והכול בהתאם לזכאותם היחסית ברווחי החברה במועד האמור, כל זאת ללא קשר למועד חלוקת הכנסות בפועל.

לא תיחשב להכנסה מיגיעה אישית, אלא אם בעל המניות מילא תפקיד פעיל בחברה.

4. הוראות תחולה והוראות מעבר לחברה שקופה

ההוראות בדבר חברה שקופה וביטול מעמד החברה המשפחתית יחולו רק מיום כניסתן לתוקף של כל התקנות על פי סעיף 1א64 לפקודה. למרות שחלפו כבר מספר שנים מאז פרסומו של תיקון 132 לפקודה, עד כה טרם נקבעו התקנות כאמור, ונראה כי גם לגבי שנת המס 2009 ימשיכו לחול ההוראות לגבי חברה משפחתית.

מאחר שהמעמד של החברה המשפחתית אמור להתבטל עם כניסתן לתוקף של ההוראות בדבר חברה שקופה, נקבעו הוראות מעבר להפיכת חברה משפחתית וחברת בית לחברה שקופה וכיצד תחולק יתרת ההפסד שנותרה בחברה המשפחתית. יצוין, שהאפשרות להיחשב כחברת בית לא בוטלה. על חברת בית ועל חברה משפחתית אשר היו חברות כאמור ביום פרסומו של תיקון מס' 132 לפקודה (4 באוגוסט 2002) יחולו הוראות אלה:

א. על אף תנאים מסויימים שנקבעו על מנת להיות חברה שקופה (מניות מאתו סוג והודעה תוך 60 יום מיום ההתאגדות), חברת הבית או החברה המשפחתית תהיה חברה שקופה ביום כניסתו לתוקף של סעיף 1א64 לפקודה, אלא אם כן ביקשה החברה מפקיד השומה, בתוך 60 יום מהמועד האמור, שלא להיות חברה שקופה.

ב. ביקשה חברה משפחתית שלא להיות חברה שקופה, תחדל מלהיות חברה משפחתית ביום כניסתו לתוקף של סעיף 1א64 לפקודה.

חברה שהפכה להיות חברה משפחתית רק לאחר פרסומו של החוק, תוכל להיחשב לחברה שקופה, בכפוף לקיום כל התנאים הבאים:

(א) היא התאגדה בישראל ביום פרסומו של התיקון (4/8/2002) ואילך.

(ב) לא חלו בה שינויי מבנה כאמור בחלק ה-2 לפקודה ולא הועברו אליה נכסים כאמור באותו חלק.

(ג) התקיימו בה כל התנאים הקבועים בסעיף 1א64.

9. תכנוני מס החייבים בדיווח לרשויות המס

1. כללי

בקובץ התקנות 6545 מיום 25 בדצמבר 2006 פורסמו תקנות מס הכנסה (תכנון מס החייב בדיווח) (הוראת שעה), התשס"ז-2006 ותקנות מס ערך מוסף (תכנון מס החייב בדיווח) (הוראת שעה), התשס"ז-2006.

לידתן של התקנות הללו, בתיקון מספר 147 לפקודת מס הכנסה (שנחקק בעקבות דוח קפוטא-מצא), שבו הוסף לפקודת מס הכנסה סעיף 131(ז), הקובע כי שר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע פעולות שהן תכנון מס החייב בדיווח, את אופן הדיווח ואת היקפו.

סעיף דומה - סעיף 67(ה) הוסף גם בחוק מס ערך מוסף.

אי דיווח על תכנון מס הנכלל ברשימה ייחשב כעבירה על פי סעיף 216(8) לפקודה.

במקרים בהם תחול תוספת מס בעקבות ביקורת שומה, כתוצאה מהפחתת מס שנבעה מתכנון מס המנוי ברשימה, ונקבע לגביו בשומה סופית כי הוא בגדר עסקה מלאכותית, יוטלו על הנישום קנסות גירעון מיוחדים בשיעור של 30% מגובה המס שנחסך, בנוסף לתשלום המס שבו יחויב הנישום.

2. עיקרי הפעולות עליהן יש לדווח לפי תקנות מס הכנסה (תכנון מס החייב בדיווח) (הוראת שעה), התשס"ז-2006 הן:

• **תקנה 2(1) -** תשלום מאדם לקרובו בסכום כולל של 2 מיליון ש"ח לפחות בשנת המס בשל ניהול כהגדרתו בתקנות, אם בעקבות התשלום פחת סכום המס שהיה משתלם על התשלום אלמלא הועבר, כיוון שמתקיים אחד מאלה (להלן: "מצבי מס מופחת"): (א) לקרוב הפסד הניתן לקיזוז;

(ב) שיעורי המס החלים על הקרוב נמוכים משיעורי המס החלים על מעביר הסכום;

(ג) ההכנסה בידי הקרוב פטורה ממס;

(ד) ההכנסה בידי הקרוב איננה חייבת במס בישראל; (ה) התשלום אינו מהווה הכנסה בידי הקרוב;

• **תקנה 2(2) - מכירת נכס לקרוב שבה נוצר הפסד של 2 מיליון ש"ח לפחות**, שקוזז כולו או חלקו בשנת המכירה או בתוך שנתיים שלאחר תום שנת המכירה.

• **תקנה 2(3) - הסבת הפסד לקרוב.** מכירת נכס לאחר, אם הנכס הגיע לידי המוכר במכירה פטורה ממס מקרוב והמוכר מכר את הנכס בתוך שלוש שנים מיום שהגיע לידיו ונוצר לו בעקבות המכירה הפסד בסכום של 2 מיליון ש"ח לפחות, הניתן לקיזוז, בין אם קוזז הפסד ובין אם לאו.

• **תקנה 2(4) - הסבת רווח לקרוב לשם קיזוז מול הפסד שקיים אצל הקרוב.** מכירת נכס לאחר, אם הנכס הגיע לידי המוכר במכירה פטורה ממס מקרוב והמוכר מכר את הנכס בתוך שלוש שנים מיום שהגיע לידיו, וכנגד הרווח שנוצר לו בעקבות המכירה קיזוז הפסד קודם שהיה לו בסכום של 2 מיליון ש"ח לפחות.

• **תקנה 2(5) - מחילת חוב לקרוב שהוא חבר בני אדם, על ידי חבר בני אדם, בסכום של 1 מיליון ש"ח לפחות**, ובשל המחילה פחת סכום המס שהיה משתלם על סכום המחילה, היות ולקרוב היו "מצבי מס מופחת".

• **תקנה 2(6) - פירעון חוב של יחיד בעל מניות מהותי בחבר בני אדם לחבר בסכום של 1 מיליון ש"ח לפחות ברבעון האחרון של שנת המס ויצירתו מחדש**, ובלבד שברבעון הראשון של שנת המס העוקבת גדל סכום החוב של בעל המניות המהותי בחבר, בשיעור שלא יפחת מ- 25% מסכום החוב שנפרע על ידיו.

• **תקנה 2(7) - המחאת יתרת זכות שלא שולמה במלואה.** רכישת אמצעי שליטה בחבר בני אדם, אם לרוכש הומחתה זכות של אחר כלפי אותו חבר בני אדם וההתחייבויות של חבר בני אדם לאחר שולמה על ידי רוכש אמצעי השליטה או על ידי מוכר אמצעי השליטה ולחבר בני האדם נוצר חוב כלפי

אין צורך לדווח על פעולה שניתנה לגביה לנישום החלטת מיסוי (Pre-ruling).

התקנות יחולו על פעולות שיתבצעו בשנות המס 2007 עד 2009.

החל משנת המס 2007 יש לצרף לדוחות המס את טופס 1213 שכותרתו "הודעה על פעולות שהן תכנון מס חייב בדיווח - מס הכנסה".

3. עיקרי הפעולות עליהן יש לדווח לפי תקנות מס ערך מוסף (תכנון מס החייב בדיווח) (הוראת שעה), התשס"ז-2006 הן:

- פיצול עסקאות במקרקעין בין מכירת הזכות במקרקעין למתן שירותי בנייה לקבוצת רוכשים באמצעות גורם מארגן.

- החזקה, במישרין או בעקיפין, של מוסד כספי או מלכ"ר, באחד או יותר מאמצעי השליטה בעוסק, בשיעור של 75% לפחות. אם העוסק מוחזק על ידי יותר ממלכ"ר אחד או מוסד כספי אחד, יימנה שיעור האחזקה של כל אחד מן המחזיקים האמורים במאוחד.

נקבע כי הדיווח יהיה במועד הדיווח התקופתי (באמצעות טופס מע"מ 827). לא קיימת חובת דיווח לגבי פעולה שניתנה לגביה החלטת מיסוי וניתנה למנהל רשות המסים הסמכות לאפשר דיווח כאמור שאינו במועד הראשון שיש להגיש בו דיווח לאחר ביצוע הפעולה.

חובת הדיווח הינה לגבי פעולות שבוצעו החל מיום 1 בינואר 2007, ואולם נקבע שהמועד להגשת טופס הדיווח הראשון על פעולות כאמור, הינו עד ליום 15 ביולי 2007.

יצוין, שלגבי ההחזקה של מוסד כספי או מלכ"ר בעוסק, עמדת רשויות מע"מ, כפי שקיבלה ביטוי בחוזר 1/07 שפורסם על ידם ביום 28 במאי 2007, הינה שחובת הדיווח חלה גם על החזקה שהחלה לפני 1 בינואר 2007.

לפרטים נוספים לגבי הפרטים הטעונים דיווח למע"מ ומי צריך לדווח- ראה חוזר לקוחות מיסים 13.2007.

רוכש אמצעי השליטה, הנובע מהזכות שהומחטה, בסכום העולה על הסכום ששולם על ידי מוכר אמצעי השליטה או רוכש אמצעי השליטה, לפי העניין.

- **תקנה 2(8) - רכישת חברה בהפסדים.** רכישת אמצעי שליטה במהלך תקופה של עד שנתיים בשיעור של 50% או יותר בחבר בני אדם שיש לו הפסד של 3 מליון ש"ח לפחות.

- **תקנה 2(9) - פעילות באמצעות חברה זרה תושבת מדינה שאינה מדינה גומלת.** רכישה או החזקה של 25% לפחות מחבר בני אדם תושב מדינה שאינה גומלת (מדינה שאין בינה לישראל אמנת מס), כששיעור המס החל במדינה שבה הוא תושב, נמוך מ- 20%, או קבלת תקבולים מאותו חבר בני אדם.

- **תקנה 2(10) - פעילות באמצעות חבר בני אדם תושב מדינה גומלת.** רכישה של 25% לפחות מאמצעי השליטה בחבר בני אדם תושב מדינה שלישאל יש עמה אמנה למניעת כפל מיסים, אם מרבית שווי נכסיו של אותו חבר בני אדם הם נכסים בישראל, או החזקה בחבר בני אדם כאמור או קבלת תקבולים מאותו חבר בני אדם.

- **תקנה 2(11) - משיכת כספים מחברה משפחתית ללא חבות במס.** תשלום מחברה משפחתית לנישום, שנדרש על ידי החברה המשפחתית כהוצאה בשנת המס, ויצר לנישום המייצג הפסד בסכום שלא פחת מ- 500,000 ש"ח.

לעניין פעולות במקרקעין, נקבע, כי יראו כפעולות במקרקעין החייבות בדיווח, התקשרות עם בעלים של מקרקעין למתן שירותי בנייה עליהם או למתן שירותי מימון לבניה כאמור, כשהתמורה מחושבת לפי התמורה ממכירת המקרקעין וכן התקשרות עם בעלים של מקרקעין לקבוצת רוכשים המתארגנת כקבוצה לבניה על המקרקעין באמצעות גורם מארגן (להלן - התקשרות לבניה מאורגנת).

בתקנות נקבע אופן הדיווח באמצעות פירוט בדוח לפי סעיף 131 לפקודה (הדוח השנתי) וכן נקבע כי אין צורך לדווח על פעולה שניתנה לגביה לנישום החלטת מיסוי (Pre-ruling).

10. מחירי העברה - חובת תיעוד והצהרת נאותות תנאי שוק ביחס לעסקאות בינלאומיות

1. כללי

ביום 29 בנובמבר, 2006 פורסמו תקנות מס הכנסה (קביעת תנאי שוק), התשס"ז - 2006 ("תקנות מחירי העברה"), וכך, כארבע שנים לאחר שהתווסף לפקודה בתיקון 132, נכנס לתוקפו סעיף 85א לפקודת מס הכנסה המסדיר את סוגיית מחירי העברה בעסקאות בינלאומיות בין צדדים קשורים, בקובעו כי עסקה כאמור תדווח בהתאם לתנאי שוק ותחויב במס בהתאם. סעיף 85א מתייחס במפורש לעסקאות בינלאומיות בנכסים, זכויות, שירות או אשראי, ולמעשה מכסה את כל סוגי העסקאות הקיימות. לפיכך, בדומה למקובל בעולם, הוראות 85א חלות ביחס לכל העסקאות.

עם אישור הסעיף והתקנות, עקרון מחיר השוק (Arm's Length Principle), המהווה בסיס לחקיקת מחירי העברה בעולם מזה שנים רבות, מעוגן כעת בחקיקה בדין הישראלי. אין מדובר בשינוי סמנטי בלבד, שכן החקיקה מלווה בהחלת כללי דיווח שנתי על עסקאות בינלאומיות בין צדדים קשורים, התנאים בהן נערכו העסקאות וכן הצהרה כי התנאים ביחס לעסקאות המדווחות משקפים תנאי שוק.

הוראה זו, מסמנת הכבדה משמעותית באכיפה הצפויה ביחס לסוגיית מחירי העברה בישראל, כיוון שחריגה מתנאי שוק ובעקבותיה שינוי כפוי של תנאי העסקה לצורך קביעת חבות המס של הצדדים עלולה להוביל במקרים רבים לכפל מס בגין אותה ההכנסה ולקנסות מנהליים. בנוסף, דיווח לא נאות ביחס לתנאי השוק בעסקאות המדווחות עלול להוביל לסנקציות פליליות ואזרחיות.

2. תחולת סעיף 85א על הלוואות שניתנו לחו"ל והונפקו בגין שטרי הון

ביום 10 במרץ 2008 פרסמה רשות המסים הבהרה בעניין תחולת סעיף 85א לפקודה על הלוואות שניתנו לחו"ל והונפקו בגין שטרי הון. על פיה, בכונת הרשות ליזום הליך חקיקה בו יקבע כי, בהתאם לקריטריונים שיפורטו בחוק, יסוג שטר הון כהשקעה ולא כהלוואה לעניין סעיף 85א. במקביל, רשות המסים תמליץ שבמסגרת הליך החקיקה יקבעו הוראות מעבר, לעניין שטרי הון שהונפקו בעבר ושלא יעמדו בהכרח בקריטריונים שיקבעו בהליך החקיקה הצפוי. כמו כן, הודיעה הרשות כי לאור "אי הבהירות" לגבי מעמדם של שטרי הון לעניין סעיף 85א החלט

כי הרשות תפרש את הוראות החוק באופן כזה שעד תום שנת המס 2007 סעיף 85א לא יחול על שטרי הון שנחשבו כנכס קבוע בידי המלווה.

נכון לכתיבת שורות אלה טרם פורסמו הוראות דומות ביחס לתחולת הוראות סעיף 85א על שטרי הון בשנת המס 2008.

יש לציין, כי במסגרת תיקון 164 לפקודת מס הכנסה, תוקן סעיף 3(י) באופן שנקבעו תנאים בהם לא יחולו הוראות סעיף 3(י). התיקון קובע כי על הלוואה, שנעשתה בין צדדים קשורים, וניתנה בתמורה לשטר הון אשר הונפק לתקופה מינימאלית של חמש שנים, לא הוצמדה למדד ואינה נושאת תשואה כלשהי, לא ניתנת לפירעון לפני התקופה האמורה והיא בעלת זכות קדימה רק בעת חלוקת עודפי רכוש בפירוק, לא יחולו הוראות סעיף 3(י). כלומר, העדר הריבית בגין הלוואה שכזו לא יצמיח ריבית רעיונית בידי המלווה. הוראות סעיף 3(י) לא חלות באופן מפורש על עסקאות בינלאומיות.

3. חוזר מס הכנסה מס' 3/2008 וטופס 1385

ביום ה-14 ביולי 2008 פרסמה רשות המסים את חוזר מס הכנסה מספר 3/2008 המתאר בפירוט את גישת הרשות בסוגיית מחירי העברה בעסקאות בינלאומיות עליהן חלות הוראות סעיף 85א לפקודה. החוזר מפרט את עקרונות סעיף 85א, תחולתו ביחס לכל סוגי העסקאות הקיימות לרבות עסקאות בנכסים, זכויות, שירות או אשראי, מרחיב בעניין ההגדרות הרלוונטיות, ובעיקר מחדד את עמדת הרשות ביחס להליך קביעת תנאי השוק על פי תקנות מחירי העברה, לרבות דיון בשיטות ההשוואה המקובלות וההיררכיה שביניהן, תוך מתן דוגמאות.

כמו כן, מדגיש החוזר, את עמדת הרשות ולפיה קיימת חובת ביצוע חקר מחירי העברה (Study) ביחס לכל העסקאות הבינלאומיות בין צדדים קשורים עליהן חלות הוראות סעיף 85א לפקודה, למעט אלה ביחס אליהן ניתן אישור מראש כי הן עסקאות "חד פעמיות". בהקשר זה קובע סעיף 3.1 לחוזר במפורש כי "תקנה 2(א) לתקנות מחייבת עריכת חקר תנאי שוק ואף מפרטת את אופן ביצועו. לא ניתן להוכיח את תנאי השוק בדרך אחרת, אלא על פי המנגנון הקבוע בתקנות".

נחזור ונדגיש כי חקיקת מחירי העברה מלווה בחובת דיווח ביחס לעסקאות שנערכו בשנת המס 2007 ואילך, בטופס שקבע המנהל - 1385, המהווה נספח לדו"ח המס השנתי וכולל פרטים לגבי אופי העסקה (חד פעמית או מתמשכת), תיאור העסקה, פרטי הצד הקשור לעסקה ומקום מושבו, וסך מחיר העסקה. **הטופס כולל הצהרת מנהלים** כי העסקה נערכה בהתאם לתנאי שוק כפי שהוגדרו בסעיף 85א לפקודה והתקנות הנלוות.

11. הכנסות משכר דירה למגורים בישראל ובחו"ל בשנת המס 2008

- 1. מסלולי המיסוי בהשכרת דירה למגורים בישראל**
- 3.2 החוק מגדיר דירת מגורים כדירה בישראל או באזור המיועדת לשמש לפי טיבה למגורים, למעט דירה הרשומה או שיש לרשמה בפנקסים שחייבים לנהל לגבי הכנסת המשכיר מעסק. פועל יוצא מכך, שכל דירות המגורים של המשכיר שאינן במסגרת עסקו, עונות להגדרה זו.
- 3.3 החוק מגדיר את המונח "דמי שכירות" ככולל את התמורה מהשכרת דירת מגורים אחת או יותר, המשמשת למגורים, לשוכר שהוא יחיד, או חבר בני אדם שאושר על ידי הנציב.
- 3.4 סעיף 2 לחוק קובע כי הפטור יחול על הכנסה מדמי שכירות (כפי שהגדרנו לעיל) ובתנאי שלא הייתה ליחיד הכנסה מהשכרת דירות מגורים בסכום העולה על התקרה (כאשר ההכנסה עולה על התקרה, אך פחותה מכפל התקרה, נקבע מנגנון בו כל שקל עודף מפחית שקל מהסכום הפטור עד התקרה).
- 3.5 עיון מדוקדק בלשון החוק יראה כי בעוד שהתמורה "הפטורה" הינה רק זו הנכללת בגדר "דמי שכירות" כהגדרתם בחוק, הרי חישוב התקרה כולל בתוכו כל הכנסה מהשכרת דירות מגורים, לרבות לדוגמה דירות המושכרות למי שאינו יחיד או חבר בני אדם שאושר על ידי הנציב, וכן דירה המיועדת לשמש לפי טיבה למגורים אך אינה משמשת ככזו בפועל, הכנסותיה מחד יחושבו לצורך תקרת הפטור, אך כמובן לא ייהנו מהפטור עצמו.
- 3.6 נציין, כי מפעם לפעם מועלות טענות על ידי רשויות המס, שאין להתיר בניכוי חלק יחסי של הוצאות הפחת כנגד סכום ההכנסה החייבת במס (הסכום העולה על תקרת הפטור), אך נושא זה טרם נבחן בפסיקה.
- 3.7 בנוגע לחישוב מס השבח במכירת דירה שהושכרה במסלול הפטור - על פי הוראת ביצוע מיסוי מקרקעין מספר 5/2007, אין להתיר הוצאות שוטפות ויש לנכות את הפחת משווי הרכישה (ניכוי המקביל להוספת הפחת לשווי המכירה במסלול מס בשיעור 10%). עמדה חדשה זו של רשויות המס טרם עמדה למבחן משפטי ולדעתנו יש מקום לחלוק על עמדה זו.
- 2. ניכוי במקור בגין תשלום הכנסות שכירות**
- תקנות מס הכנסה (ניכוי מתשלום דמי שכירות), התשנ"ח-1998, מחייבות שוכר לנכות מס במקור בשיעור 35% מדמי השכירות המשולמים למשכיר, באם ניתן היה לתבוע הוצאה זו בניכוי. בד בבד קובע סעיף 32א לפקודה, שמי שהיה חייב לנכות מס במקור ולא ניכה, לא תותר לו ההוצאה בניכוי. לאור זאת, באם השוכר אינו יחיד שהדירה משמשת אותו למגורים בלבד, יש להצטייד מראש בפטור או באישור מוקטן על ניכוי במקור מרשויות המס.
- 3. מסלול פטור**
- 3.1 חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים), התש"ן-1990 (להלן- החוק) פוטר ממס הכנסות מהשכרה למגורים של דירות מגורים בישראל (בידי משכיר שהוא יחיד, לרבות נישום מייצג בחברה משפחתית, בהשכרה לשוכר שהוא יחיד או חבר בני אדם שקבע לעניין זה נציב מס הכנסה), וזאת עד לתקרה של 4,320 ש"ח לחודש (סכום מעודכן לשנת 2008).

עסק, פתוחה בפניו, אך ורק האפשרות של מסלול חייב מס, הכולל כמובן הכרה בהוצאות. ואולם, באם לדוגמא, למשכיר יש בנין המכיל מספר רב של דירות להשכרה, המהווה עסק, ובנוסף מספר דירות נוספות במקום אחר, שבגינן ההכנסה הינה פסיבית, הרי שאין מניעה כי על ההכנסה העסקית ישולם מס רגיל ואילו על הדירות האחרות יחול מסלול הפטור או מסלול ה-10%, לפי העניין.

6.2 שילוב מסלול פטור ביחד עם המסלולים האחרים - השילוב בין מסלול פטור למסלול מס בשיעור 10% כמעט תמיד אינו כדאי, היות וכפי שראינו (בסעיף 3 לעיל), בפרק מסלול הפטור, לשון החוק הדווקנית קובעת כי בחישוב תקרת הפטור יילקחו כל דירות המגורים בחשבון, דהיינו גם כאלה שאינן במסלול הפטור אלא במסלול ה-10%. לדוגמא, דירה שהושכרה למגורים עבור חברה, או דירה המיועדת לשמש לפי טיבה למגורים, אך הושכרה לפעילות עסקית.

אנו בדעה, כי לשון החוק מאפשרת שילוב, כך שלגבי דירה מסוימת יוחל חוק הפטור ועל הדירה הנוספת יידרש מסלול ה-10%. ברם, תקרת הפטור ממס תקטן בכל הסכומים שיחויבו במסלול 10% מס, ולכן אפשרות השילוב הנ"ל מוגבלת ורלבנטית במקרים הבאים:

- (1) בהשכרת מספר דירות מגורים - רק כאשר סך ההכנסות הינן גבוהות מתקרת הפטור אך נמוכות מכפל תקרת הפטור.
- (2) כאשר ההכנסות מהשכרת דירות המגורים נמוכות מתקרת הפטור, אך השכרת חלק מהדירות לא עונה לתנאי הפטור כאמור בחוק הפטור, אך עונה על התנאים כאמור בסעיף 122 לפקודה.

לדעתנו, ניתן לשלב אף את המסלול הפטור עם המסלול החייב כאשר קיימות מספר דירות, ככל שהכניסה למסלול החייב אינה מחויבת בדיון, דהיינו אין המדובר בהכנסה מעסק אלא בהכנסה פסיבית והנישום בחר מסיבותיו הוא (לדוגמא, פחת ומימון גבוהים) להיכנס למסלול החייב. ואולם, אף כאן, ההכנסה במסלול החייב תופחת מתקרת הפטור ובמרבית המקרים יצא שכרנו בהפסדנו.

לפיכך, כאשר סך ההכנסות מהדירות אינו עולה על תקרת הפטור אין כדאיות בשילוב מסלול הפטור ביחד עם המסלולים האחרים, אולם אם סך

4. מסלול מס בשיעור 10%

4.1 סעיף 122 לפקודת מס הכנסה (להלן - "הפקודה") מאפשר מסלול המטיל 10% מס בלבד על ההכנסה **ברוטו** מהשכרת דירת מגורים, וזאת ללא קביעת תקרה לגובה ההכנסות.

4.2 הדרישות היחידות בסעיף הינן, שהמשכיר הינו יחיד (לרבות נישום מייצג בחברה משפחתית), ושהדירה המושכרת משמשת למגורים בישראל. אין כל חשיבות לזהות השוכר, יחיד, חברה או אחר. די בכך כי הדירה משמשת למגורים בישראל.

נציין, כי אף מסלול זה לא יחול על הכנסה של יחיד המהווה הכנסה מעסק כאמור בסעיף 2(1) לפקודה.

מי שבחר לשלם מס במסלול זה, לא יהא זכאי לנכות פחת או הוצאות אחרות ולא יהיה זכאי לקיזוז, לזיכוי או לפטור מההכנסה מדמי השכירות או מהמס החל עליה. לענין חישוב מס השבח החל במכירת הדירה, יוסף לשווי המכירה הסכום המירבי של הפחת או ההפחתה שניתן היה לנכותו, אילולא האיסור לנכותו במסלול זה.

4.3 לאחר תיקון 159 לפקודה (פורסם בספר החוקים 2112 מיום 15/10/2007), מסלול זה אינו מחייב עוד כבעבר תשלום מקדמות שוטפות לפקיד השומה. על פי התיקון, תשלום המס במסלול זה יבוצע בתוך 30 ימים מתום שנת המס (ולא בתום 30 ימים מיום קבלת ההכנסה כפי שהיה ערב התיקון). לפיכך, ניתן לבחור במסלול זה גם בדיעבד עבור שנת 2008 **ובתנאי שהמס על הכנסה זו ישולם עד ליום 30.1.2009 (אלא אם שילם היחיד בשנת המס 2008 מקדמות רגילות לפי סעיף 175 לפקודה).**

5. מסלול חייב

במסלול זה משולם מס מלא על ההכנסה נטו, לאחר קיזוז הוצאות וכיו"ב, כנהוג לגבי כל הכנסה עסקית אחרת.

6. בחינת שילוב בין המסלולים השונים

6.1 כפי שראינו, אף אחד מהמסלולים פחותי המס (פטור או 10%) לא חל על הכנסה מעסק, ולכן במקרה בו פעילות היחיד המשכיר מגיעה לכדי

- 8. הכנסות מהשכרה בחו"ל**
- 8.1 דירת מגורים בחוק הפטור הינה דירה בישראל ובאזור, ולכן אין מניעה לשילוב בין מסלול הפטור לפי החוק לדירה בישראל לבין כל מסלול לגבי דירה בחו"ל, שהינו מסלול נפרד לחלוטין שאינו רלבנטי להכנסות ההשכרה בישראל.
- 8.2 למותר לציין, שאף לעניין מסלול 10%, אין כל מניעה בשילוב עם הכנסות מחו"ל, וזאת כפי שראינו אף לגבי שילוב עם מסלול חייב בישראל.
- 8.3 יצוין, כי לגבי הכנסות מהשכרה בחו"ל אין כל אבחנה בין דירת מגורים למשרד, וכיו"ב.
- 8.3 לבעלי הכנסות מהשכרה בחו"ל קיימים שני מסלולים:
- מסלול חייב, שבו פרט לניכוי ההוצאות ניתן אף לקבל זיכוי בגין המס ששולם בחו"ל או מסלול בו ישולם מס על ההכנסה ברוטו (אך לאחר ניכוי פחת) בשיעור 15%, ללא מתן אפשרות להתיר הוצאות אחרות וללא מתן זיכוי מהמס החל בחו"ל, וזאת בהתאם להוראות סעיף 122א לפקודה.
- 8.4 אין כל מניעה כי ייערך חישוב לגבי כל נכס ונכס ועל פי תוצאות המס, על נכס א' יוחל מסלול 15% ועל נכס ב' יוחל המסלול החייב.
- 8.5 מלשון החוק ניתן להסיק לכאורה שאין מניעה, כי בכל שנה ושנה יבחר מסלול שונה בחו"ל, לגבי אותו הנכס, וזאת לאור תוצאות המס המשתנות (גידול/קיטון בהוצאות), היות ולשון החוק שותקת בעניין, ולכן זכאי הנישום לבחור את האופציה המטיבה עמו.
- 8.6 מהדוגמאות בנספח ב' ניתן לראות, שככל שסכום הפחת גבוה יותר ושיעור המס בחו"ל נמוך לעומת שיעור המס בישראל, כך עולה עדיפות מסלול ה-15% לעומת המסלול החייב.
- 7. כדאיות הבחירה בין המסלולים השונים**
- בנספח א' מובאות דוגמאות מספריות להמחשת כדאיות הבחירה בין המסלולים השונים, שהמסקנות העולות מהן הינן כדלקמן:
- 7.1 כאשר המדובר בהכנסה כוללת העולה על גובה תקרת הפטור (אך אינה עולה על כפל תקרת הפטור), כדאיות הבחירה במסלול הפטור קטנה בדרך כלל לעומת מסלול ה-10%.
- 7.2 במקרה של דירות שנרכשו לאחרונה ואשר נלקחו בגיבוי אף משכנתאות, מומלץ לשקול להיכנס לגביהן למסלול החייב, ואילו לגבי דירות ישנות, ללא עלות גבוהה וללא מימון, כדאי להיכנס למסלול 10%, כך שהשילוב יביא למס משוקלל הנמוך מ-10%.
- 7.3 במקרה שבו ישנה למעלה מדירה אחת וסך ההכנסות עולה על תקרת הפטור, אך לא עולה על כפל תקרת הפטור, ישנם מצבים שבהם שילוב בין מסלול הפטור למסלולים האחרים נותן את תוצאת המס הנמוכה ביותר.
- 7.4 למותר לציין, שמומלץ בכל שנה (אך לא יאחר מ-30 יום לאחר תום שנת המס, בשל חובת התשלום המוטלת על מי שבחר במסלול המס בשיעור 10%) לבצע בדיקת חבות המס בכל אחד מהמסלולים על בסיס ההכנסות והעלויות (לרבות פחת) הצפויות, ולקבל החלטה בהתאם לתוצאות הבדיקה.
- 7.5 אין כל מניעה כי בכל שנה ושנה ייבחר המסלול המטיב ביותר עם נישום, וזאת בכפוף לאמור בסעיף 7.4 לעיל.

נספח א -

דוגמאות לחישוב המס בגין הכנסות מהשכרת דירות מגורים בישראל

דוגמא א'

שנת 2008, תקרה ש"ח 4,320 לחודש, הכנסות משכ"ד פסיבי - 7,000 ש"ח לחודש, הוצאות לרבות פחת - 1,000 ש"ח לחודש.

אפשרויות

מסלול פטור*:

סכום פטור - 1,640 ש"ח = $(7,000 - 4,320)$

סכום חייב - 5,360 ש"ח = $7,000 - 1,640$

בהתאם לסעיף 18(ג) לפקודה, יש לייחס הוצאות כיחס ההכנסות החייבות כדלקמן:

הוצאות מוכרות $1,000 \times \frac{5,360}{7,000} = 766$ ש"ח

<u>ש"ח</u>	
5,360	הכנסה שאינה פטורה
<u>766</u>	הוצאות מוכרות לצרכי מס
<u>4,594</u>	הכנסה חייבת
<u>2,159</u>	מס (בניח 47%)

* היות שבשנת 2008 תקרת הפטור עומדת על 4,320 ש"ח, הרי שעל כל הכנסת שכירות העולה על כפל תקרת הפטור שהינה 8,640 ש"ח לא יחול מסלול הפטור.

מסלול 10% -

700 ש"ח = $7,000 \times 10\%$

מסלול חייב -

<u>ש"ח</u>	
7,000	הכנסה
<u>1,000</u>	הוצאה
<u>6,000</u>	הכנסה חייבת
<u>2,820</u>	מס (47%)

מסקנות

האופציה הגרועה ביותר הינה במסלול החייב, והאופציה הטובה ביותר הינה במסלול 10% והיא עדיפה לאין ערוך על מסלול הפטור. אך יש לזכור שבמסלול ה- 10% רואים את היחיד כאילו דרש פחת, לעומת מסלול הפטור שבו למרות האמור בהוראת ביצוע מיסוי מקרקעין מס' 5/2007, יש מקום גם לגישה אחרת שעל פיה לא מנכים פחת משווי הרכישה של הדירה הנמכרת (ראה סעיף 3.7 לעיל). עובדה זו רלבנטית באם בעת מכירה עתידית של הדירה לא יחול פטור ממס שבח, ואז במקרה בו נדרש פחת (לרבות שראו בו כאילו נדרש) העלות המופחתת קטנה יותר ולכן השבח וכמובן מס השבח יהיו גבוהים יותר.

דוגמא ב'

שנת 2008, תקרה ש"ח 4,320 לחודש, הכנסות משכ"ד פסיבי - 3,500 ש"ח לחודש, הוצאות לרבות פחת - 1,500 ש"ח לחודש.

אפשרויות

ניתן לראות בנקל כי במקרה זה המסלול הנבחר יהיה המסלול הפטור, היות ובו אין כל מס ולכן אין כל טעם לבחון את המסלולים הבאים.

דוגמא ג'

שנת 2008, תקרה ש"ח 4,320 לחודש, הכנסות משכ"ד פסיבי - 5,500 ש"ח לחודש, הוצאות לרבות פחת - 1,500 ש"ח לחודש.

מסלול פטור:

סכום פטור - 3,140 ש"ח = $(5,500 - 4,320)$

סכום חייב - 2,360 ש"ח = $5,500 - 3,140$

הוצאות מוכרות $1,500 \times \frac{2,360}{5,500} = 644$ ש"ח

<u>ש"ח</u>	
2,360	הכנסה שאינה פטורה
<u>644</u>	הוצאות מוכרות לצרכי מס
<u>1,716</u>	הכנסה חייבת
<u>807</u>	מס (בניח 47%)

דוגמא ד' - שילוב בין מספר מסלולים

שנת 2008, תקרה 4,320 ש"ח לחודש, הכנסות משכ"ד פסיבי - 4,400 ש"ח לחודש מדירה א', 1,500 ש"ח לחודש מדירה ב'. הוצאות שאינן ניתנות לייחוס לדירה ספציפית - 2,000 ש"ח לחודש.

אפשרות א' - חישוב נפרד לגבי כל מסלול:

מסלול הפטור

סכום פטור - 2,740 ש"ח $(5,900 - 4,320) = 4,320$

סכום חייב - 3,160 ש"ח $5,900 - 2,740 =$

שיעור הסכום החייב מסה"כ ההכנסות $53.56\% = \frac{3,160}{5,900}$ ש"ח

בהתאם לסעיף 18(ג) לפקודה, יש ליחס הוצאות כיחס ההכנסות החייבות, לכן 53.56% מההוצאות יוכרו, קרי $1,071$ ש"ח $2,000 \times 53.56\% =$

ש"ח	
3,160	הכנסה שאינה פטורה
1,071	הוצאות מוכרות לצרכי מס
<u>2,089</u>	הכנסה חייבת
<u>982</u>	מס (לפי שיעור המס השולי - נניח 47%)

מסלול 10%

$5,900 \times 10\% = 590$

ש"ח	
5,900	הכנסה
2,000	הוצאה
<u>3,900</u>	הכנסה חייבת
<u>1,833</u>	מס (נניח 47%)

* נציין, כי מפעם לפעם מועלות טענות על ידי רשויות המס, שאין להתיר בניכוי חלק יחסי של הוצאות הפחת כנגד סכום ההכנסה החייבת במס (הסכום העולה על תקרת הפטור), אך נושא זה טרם נבחן בפסיקה.

מסלול 10% -

$5,500 \times 10\% = 550$

מסלול חייב -

ש"ח	
5,500	הכנסה
1,500	הוצאה
<u>4,000</u>	הכנסה חייבת
<u>1,880</u>	מס (נניח 47%)

מסקנות לגבי דוגמא ג'

לכאורה מסלול 10% עדיף, אך כפי שראינו לעיל, יש לקחת בחשבון את עניין הפחתת הפחת מהעלות, בעת מכירה חייבת של הדירה בעתיד, ולכן יתכן שהמסלול הפטור (בו סכום המס המשוקלל גבוה יותר) יהיה עדיף (ראה הערות לעיל).

סיכום דוגמאות א' עד ג' - בחירה במסלולים ללא שילוב

כאשר המדובר בהכנסה כוללת העולה על גובה תקרת הפטור (אך אינה עולה על כפל תקרת הפטור), כדאיות הבחירה במסלול הפטור קטנה בדרך כלל לעומת מסלול ה-10%.

במקרים בהם ההכנסה מדמי שכירות עולה על כפל תקרת הפטור, הפטור אינו רלבנטי, ומסלול 10% יהיה בד"כ עדיף. מסלול 10% עדיף בדרך כלל גם כאשר ההכנסה עולה על תקרת הפטור, אך אז ההפרשים בתשלומי המס קטנים יותר ויש לקחת בחשבון את העובדה שבמסלול זה רואים את היחיד כאילו דרש פחת (ראה הערות לעיל). עובדה זו רלבנטית באם בעת מכירה עתידית של הדירה לא יחול פטור ממס שבח, ואז במקרה בו נדרש פחת (לרבות שראו בו כאילו נדרש) העלות המופחתת קטנה יותר ולכן השבח וכמובן מס השבח יהיו גבוהים יותר.

סך חבות המס בגישה זו : $440 + 0 = 440$

ריכוז תוצאות מס בדוגמא ד'	
מס בש"ח	מסלול
982	מסלול פטור
590	מסלול 10%
1,833	מסלול חייב
666	א' פטור + 10% לגבי ב'
440	ב' פטור + 10% לגבי א'

ניתן לראות, כי במקרה זה, בו סך ההכנסות (5,900 ש"ח) עולה על תקרת הפטור בסך 4,320 ש"ח (אך לא על כפל תקרת הפטור בסך 8,640 ש"ח), תשלום המס הנמוך ביותר הינו בשילוב מסלול הפטור עם מסלול 10% על דירת המגורים לגביה לא נדרש הפטור (אך ישנה חשיבות גם בבחירה לגבי איזו דירה כדאי לדרוש את הפטור).

יחד עם זאת, יש לבחון כל מקרה לגופו, מאחר שתוצאת המס עשויה להשתנות ממקרה למקרה, שכן היא תלויה במספר גורמים שונים, ובהם סך הכנסת השכירות ביחס לטווח שבין תקרת הפטור לכפל תקרת הפטור, הכנסת השכירות מהדירה הנבחרת ליישום במסלול הפטור ביחס לתקרת הפטור, הוצאות המיזעור להשכרה וכיו"ב.

אפשרות ב' - שילוב מסלול הפטור עם מסלול 10%

אופציה ראשונה - בחירה במסלול הפטור על דירה א' (ובחירה במסלול 10% לגבי דירה ב'):

סכום פטור - 2,740 ש"ח = $(5,900 - 4,320)$

סכום חייב בגין דירה א' - 1,660 ש"ח = $4,400 - 2,740$

שיעור הסכום החייב מסה"כ ההכנסות-

$$\frac{1,660}{5,900} = 28.14\%$$

בהתאם לסעיף 18(ג) לפקודה, יש ליחס הוצאות כיחס ההכנסות החייבות, לכן 28.14% מההוצאות יוכרו, קרי $563 \text{ ש"ח} = 2,000 \times 28.14\%$.

ש"ח	
1,660	הכנסה שאינה פטורה
563	הוצאות מוכרות לצרכי מס
<u>1,097</u>	הכנסה חייבת בגין דירה א'
516	מס (לפי שיעור המס השולי - נניח 47%)

הפטור נוצל לגבי דירה א' ולכן לגבי דירה ב' זכאים לחישוב מס של 10% מדמי השכירות כדלקמן:

$$1,500 \times 10\% = 150$$

סך חבות המס בגישה זו: $150 + 516 = 666$

אופציה שנייה - בחירה במסלול הפטור על דירה ב' (ובחירה במסלול 10% לגבי דירה א')

סכום פטור - 2,740 ש"ח = $(5,900 - 4,320)$

סכום חייב בגין דירה ב' - 0 ש"ח = $(1,500 < 2,740)$

בהתאם לסעיף 18(ג) לפקודה, יש ליחס הוצאות כיחס ההכנסות החייבות, במקרה זה היות שהפטור מנוצל במלואו ואין הכנסה חייבת הרי שההוצאות לא תותרנה בניכוי.

הפטור נוצל לגבי דירה ב' ולכן לגבי דירה א' זכאים לחישוב מס של 10% מהמחזור כדלקמן:

$$4,400 \times 10\% = 440$$

דוגמא ה' - שילוב בין מספר מסלולים

שנת 2008, תקרת הפטור 4,320 ש"ח לחודש.

שילוב מסלול 10% ומסלול חייב

דירות א' ו-ג' במסלול 10% ודירה ב' במסלול חייב.

ש"ח	מס	
5,500		הכנסות (מסלול 10%)
	550	מס (10%)
5,000		הכנסות (מסלול חייב)
(4,500)		הוצאות ישירות
(476)		הוצאות משותפות *
24		הכנסה חייבת
	11	מס (נניח 47%)
	561	מס כולל

$$1,000 \times \frac{5,000}{10,500} = 476 \quad *$$

מסקנות

ריכוז תוצאות מס בדוגמא ה'		
אחוז המס מכלל ההכנסה ברוטו	מס בש"ח	מסלול
בלתי אפשרי	בלתי אפשרי	מסלול פטור
10%	1,050	מסלול 10%
16%	1,645	מסלול חייב
5.3%	561	א'+ג' לפי 10%, ב' לפי מסלול חייב

השילוב של מסלול 10% לגבי דירות שהרווח בגינם גבוה יחסית, ביחד עם מסלול חייב בגין דירות שהרווח בגינן נמוך יחסית, מביא לתשלום מס נמוך יותר מכל מסלול "טהור" אחר לגבי כל הדירות.

דירה	הכנסה בש"ח	הוצאות בש"ח	רווח נטו בש"ח
א'	3,000	1,000	2,000
ב'	5,000	4,500	500
ג'	2,500	500	2,000
סה"כ	10,500	6,000	4,500

הוצאות כלליות - 1,000 ש"ח.
כל ההכנסות פסיביות.

מסלול פטור:

ההכנסה הכוללת הינה 10,500 ש"ח לחודש, מעל כפל התקרה (8,640 ש"ח לחודש) ולכן מסלול זה אינו רלבנטי.

מסלול 10% -

$$10,500 \times 10\% = 1,050 \text{ ש"ח}$$

מסלול חייב -

ש"ח לחודש	
10,500	הכנסות
6,000	הוצאות ישירות
1,000	הוצאות משותפות
<u>3,500</u>	
	הכנסה חייבת
<u>1,645</u>	מס (נניח 47%)

שילוב מסלול הפטור עם מסלולים אחרים

מכיוון שסה"כ ההכנסה מהשכרת דירות 10,500 ש"ח עולה על כפל תקרת הפטור (8,640 ש"ח), הרי שמסלול הפטור אינו אפשרי במקרה זה.

נספח ב -

דוגמאות לחישוב המס בגין הכנסות שכירות בחו"ל

דוגמה א'

ההכנסות משכ"ד בחו"ל 10,000 ש"ח לחודש, הוצאות שונות 4,000 ש"ח לחודש (מתוכם פחת בסך 2,000 ש"ח לחודש), שיעור מס בחו"ל-40%.

מסלול חייב:

	<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	
	10,000		הכנסות
	4,000		הוצאות
	<u>6,000</u>		הכנסה חייבת
$6,000 \times 40\% =$		2,400	חבות המס בחו"ל
$6,000 \times 47\% =$	2,820		מס בישראל (47%)
	<u>(2,400)</u>		זיכוי בגין מסי חו"ל
		420	חבות המס בישראל
		<u>2,820</u>	נטל המס הכולל:

מסלול 15%:

	<u>ש"ח</u>	
$(10,000-4,000) \times 40\% =$	2,400	חבות המס בחו"ל
$(10,000-2,000) \times 15\% =$	<u>1,200</u>	מס בישראל (הכנסה ברוטו בניכוי פחת בלבד)
	<u>3,600</u>	נטל המס הכולל:

דוגמה ב'

אותם נתונים כדוגמה א', אך שיעור המס בחו"ל - 20%.

מסלול חייב:

ללא שינוי לעומת דוגמה א', דהיינו 2,820 ש"ח (הואיל ונטל המס בארץ גבוה יותר, אין חשיבות לשיעור המס בחו"ל).

מסלול 15%:

	<u>ש"ח</u>	
$(10,000-4,000) \times 20\% =$	1,200	חבות המס בחו"ל
$(10,000-2,000) \times 15\% =$	<u>1,200</u>	מס בישראל
	2,400	נטל המס הכולל:

אם נשווה בין דוגמה א' לדוגמה ב', ניתן לראות, שככל ששיעור המס בחו"ל נמוך לעומת שיעור המס בישראל, כך עולה עדיפות מסלול ה-15% לעומת המסלול החייב.

דוגמה ג'

אותם נתונים כבדוגמה ב', אך הפחת מהווה 500 ש"ח בלבד מכלל ההוצאות.

מסלול חייב:

ללא שינוי לעומת דוגמא א', דהיינו 2,820 ש"ח.

מסלול 15%:

<u>ש"ח</u>	
(10,000-4,000=) 6,000x20% =	1,200
(10,000-500=) 9,500x15% =	<u>1,425</u>
	2,625

חבות המס בחו"ל
מס בישראל
נטל המס הכולל:

אם נשווה בין דוגמא ב' לדוגמא ג', ניתן לראות, שככל שסכום הפחת גבוה יותר, כך עולה עדיפות מסלול ה - 15% לעומת המסלול החייב.

דוגמה ד'

אותם נתונים כבדוגמה ב', אך שיעור המס בחו"ל הינו 50%.

מסלול חייב:

<u>ש"ח</u>	<u>ש"ח</u>	
10,000		הכנסות
<u>4,000</u>		הוצאות
6,000		הכנסה חייבת
6,000 x 50% =	3,000	חבות המס בחו"ל
6,000 x 47% =		מס בישראל (47%)
<u>(3,000)</u>		זיכוי בגין מסי חו"ל
0		חבות המס בישראל
<u>180</u>		עודף זיכוי
	<u>3,000</u>	נטל המס הכולל:

מסלול 15%:

<u>ש"ח</u>	
(10,000-4,000=) 6,000x50% =	3,000
(10,000-2,000=) 8,000x15% =	<u>1,200</u>
	<u>4,200</u>

חבות המס בחו"ל
מס בישראל
נטל המס הכולל:

בדוגמא זו נטל המס בחו"ל גבוה מנטל המס בארץ, ולכן בכל מקרה עדיף המסלול החייב, שבו אף יותר עודף זיכוי לניצול בחמש השנים הבאות כנגד אותו מקור הכנסה בחו"ל.

מסקנה מהדוגמאות בנספח ב'- ניתן לראות שככל שסכום הפחת גבוה יותר ושיעור המס בחו"ל נמוך לעומת שיעור המס בישראל, כך עולה עדיפות מסלול ה - 15% לעומת המסלול החייב.

12. תיקוני חקיקה והסדרי מס בנושא נאמנויות

הנאמנות יש לבחון על פי אחד מאלה: יוצר הנאמנות או הנהנה¹.

ההכרעה לגבי חבות המס של הנאמנות כאמור תיקבע לפי סוגי הנאמנויות השונות לפי הגדרתן בפקודה. הפקודה מתייחסת לארבעה סוגי נאמנויות: "נאמנות תושבי ישראל", "נאמנות יוצר תושב חוץ", "נאמנות נהנה תושב חוץ" ו"נאמנות על פי צוואה".

תיקון 147 לפקודה, הוסיף לסעיף 131(א) לפקודה את חובות הדיווח השונות החלות על יוצר הנאמנות, הנאמן והנהנים.

ג. השינויים העיקריים בהוראות החוק

1.ג. חיובה של הכנסת הנאמן בידי היוצר או הנהנה

התיקון הוסיף לפקודה את סעיף 175. על פי הסעיף, על אף שבדרך כלל בר השומה ובר החיוב במס בשל הכנסת הנאמן ובשל פעולות בנכסי הנאמן יהיה הנאמן, במקרים מסוימים ובהתקיים התנאים המנויים בסעיף, בר השומה ובר החיוב במס יהיה היוצר או הנהנה בהתאם לבחירתם של הנאמן, היוצרים/הנהנים, על פי העניין, בהחלט סעיף זה בהתאם להודעה שתימסר בטופס אשר יקבע על ידי המנהל.

2.ג. השוואת המעמד של נאמנות אשר יוצרה "עולים חדשים" או "תושבים חוזרים" למעמד "עולה חדש" ו"תושב חוזר" על פי סעיף 14 לפקודה

על פי הוראות הנאמנות בפקודה, נאמנות אשר הפכה להיות "נאמנות תושבת ישראל" לראשונה עקב היותו של יוצר אחד לפחות או נהנה אחד לפחות "תושב ישראל לראשונה" כאמור בסעיף 14(א) לפקודה, או "תושב חוזר" כאמור בסעיף 14(ג) לפקודה, תהא זכאית להקלות הקבועות בסעיפים אלו. על פי התיקון יחולו על נאמנות כאמור גם ההקלות הקבועות בסעיף 14(ב) שעניינן הקלות במס לעולה חדש לגבי הכנסתו מעסק בחו"ל.

¹ בעניין זה ראה את דוח הוועדה למיסוי נאמנויות (יולי 2003). דוח הוועדה לתוכנית המיסים הרב שנתית (ועדת קפוטא-מצא) בהמלצותיה קיבלה את עקרון היסוד האמור אך שינתה את זהות הנישום החב במס על הכנסות הנאמנות מהנהנה (עפ"י המלצת הוועדה למיסוי נאמנויות) ליוצר הנאמנות.

א. כללי

- בספר החוקים מס' 2154 מיום 27 במאי 2008 פורסם החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 165), התשס"ח-2008 (להלן: "החוק" ו/או "התיקון"), אשר במסגרתו שונה חלק מהוראות פרק הנאמנויות בפקודת מס הכנסה (להלן- "הפקודה") וכמו כן נוספו הוראות נוספות.

- בקובץ התקנות 6682 מיום 23 ביוני 2008 פורסמו שתי תקנות (להלן: "התקנות"):

◀ תקנות מס הכנסה (ייעוד הכנסה לנהנה יחיד תושב חוץ וקביעת רווח הון בנאמנות מיועדת), התשס"ח-2008.

◀ תקנות מס הכנסה (הוראות לעניין תיקון שומת הכנסת הנאמן וקביעת רווח הון בידי בעקבות חלוקה לנהנה תושב חוץ), התשס"ח-2008.

- ביום 23 ביוני 2008 פירסמה רשות המסים מתווה הסדר מס מוצע בנוגע לנאמנויות קיימות שהוקמו לפני ה-1 בינואר 2006 (להלן: "ההסדר").

חוזר זה יסקור את עיקרי השינוי בתיקון החדש בהסתמך על הצעת החוק ודברי ההסבר כפי שפורסמו, כמו גם את עיקרי התקנות החדשות ופרטי ההסדר בנוגע למיסוי נאמנויות קיימות.

ב. עיקרי הוראות הנאמנויות בסעיפים 75-77(פרק רביעי 2) לפקודה

פרק רביעי 2 לפקודה נחקק במסגרת החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 147) התשס"ה-2005, שתחילתו ביום 1 בינואר 2006. פרק זה הרחיב את בסיס המס גם כלפי נאמנויות זרות בלתי הדירות שהתחייב כצעד משלים לרפורמת המס שבתיקון 132 לפקודה (שתחילתו ביום 1 בינואר 2003).

עקרון היסוד שהנחה את המחוקק בקביעת ההסדר המצוי בפרק רביעי 2 הנו כ"י, ככלל, הנאמנות אינה ישות לצרכי מס. לפיכך, את חבות המס על הכנסות

חוזר"), ומשום כך הנאמנות שינתה סיווגה מנאמנות יוצר תושב חוץ לנאמנות נהנה תושב חוץ או לנאמנות תושבי ישראל, יהיה חייב בהגשת הודעה למנהל עד ליום ה- 30 באפריל בשנת המס שלאחרי שנת המס בה היה לתושב ישראל ואולם אם חלה על היוצר חובה להגיש דוח לפי סעיף 131 לפקודה- במועד הגשת הדוח.

ב) חובת הודעה על הנאמן תחול במקרים הבאים:

1. ב. כינונה של נאמנות לפי צוואה - בתוך 90 ימים ממועד התקיימות הוראות הצוואה בדבר כינון הנאמנות.
2. ב. שינוי סיווגה של נאמנות כלשהי - עד יום ה-30 באפריל בשנת המס שלאחר שנת המס שבה שונה סוג הנאמנות. ואולם אם חלה על הנאמן חובה להגיש דוח לפי סעיף 131 לפקודה - במועד הגשת הדוח.
3. ב. סיומה של נאמנות תושבי ישראל; סיומה של נאמנות לפי צוואה שנחשבת כתושבת ישראל (במקרה ובו ישנו נהנה תושב ישראל אחד לפחות) או סיומה של נאמנות שהיו לה נכסים בישראל בעת סיומה- עד יום ה- 30 באפריל בשנת המס שלאחר שנת המס שבה הסתיימה הנאמנות. ואולם אם חלה על הנאמן או היוצר חובה להגיש דוח לפי סעיף 131 לפקודה- במועד הגשת הדוח.

יודגש כי יוצר אשר בחר להיות בר השומה ובר החיוב לפי הוראות 75(ח) או 75(ב) לפקודה וכן יוצר מייצג ונהנה מייצג כהגדרתם בסעיף 1175 לפקודה, יהיו חייבים בהגשת ההודעות המפורטות לעיל במקומו של הנאמן.

ג) חובת הודעה על הנהנה:

חובת הודעה על הנהנה תחול בעת חלוקת נכס שאינו כסף, מנאמן, גם אם החלוקה אינה חייבת במס בישראל, עד יום ה- 30 באפריל בשנת המס שלאחר שנת המס שבה הייתה החלוקה כאמור ואולם אם חלה על הנהנה חובה להגיש דוח לפי סעיף 131 לפקודה- במועד הגשת הדוח.

לתיקון זה, ובכלל להוראות הפקודה בעניין זה, משמעויות רבות נוכח הרפורמה שאושרה בוועדת השרים לענייני חקיקה ביום 25 במאי 2008 אשר תחולתה צפויה להיות רטרואקטיבית מיום 1 בינואר 2008 ובמסגרתה צפויה הרחבה ניכרת של ההקלות והפטורים הניתנים לעולים חדשים ולתושבים חוזרים (יצוין כי למועד פרסום חוזר זו הרפורמה טרם אושרה באופן סופי). מומלץ להתיעץ עם מומחי מס בטרם שינוי מעמד הנאמנות.

ג.3 נאמנות לפי צוואה שבה ביקש הנהנה להיות בר השומה ובר החיוב

במסגרת הוראות הנאמנות לפי צוואה, נקבע בסעיף 75(ה) כי בנאמנות לפי צוואה, במידה וקיים נהנה יחיד, יכול הנהנה היחיד לבקש להיות בר השומה ובר החיוב. על פי התיקון, על מנת שניתן יהיה להפוך את הנהנה לבר שומה ובר חיוב בנאמנות לפי צוואה, על הנהנה כאמור להיות תושב ישראל (על מנת שיהיה ניתן לאכוף את חיובי הנאמנות).

ג.4 המרת חובת דיווח על פי סעיף 131(א)(ב) לפקודה בחובת הודעה במקרים מסוימים

במסגרת תיקון 147 לפקודה הוטלה בסעיף 131(א)(ב) חובה רחבה של הגשת דוח שנתי הן על הנאמן, הן על יוצר הנאמנות והן על הנהנה בה.

על פי התיקון, חובת הגשת דוח שנתי תצומצם רק במקרים בהם קיימת אפשרות קרובה לוודאי שהפעולות הן פעולות הנתונות למס ישראלי. בשאר המקרים בהם לכאורה לא נוצר אירוע מס לא תחול חובת הדיווח, אולם נדרשת חובת הודעה לגביהם לשם בדיקה ומעקב אחר פעילות הנאמנות וזאת מכוח סעיפים 175טז, 75טז - 75טז לפקודה.

להלן יפורטו המקרים בגינם קיימת חובת הודעה לרשות המיסים:

א) חובת הודעה על היוצר תחול במקרים הבאים:

1. א. יוצר תושב ישראל שיצר בשנת המס נאמנות או שהקנה לנאמן בשנת המס נכס או הכנסה מנכס יהיה חייב בהגשת הודעה למנהל בתוך 90 ימים מיום יצירת הנאמנות או ההקניה.
2. א. יוצר תושב חוץ אשר היה לתושב ישראל (עקב היותו "תושב ישראל לראשונה" או "תושב

המעורב בנאמנות כלשהי, כיוצר, נהנה או כנאמן, לבחון חבותו בהודעה או בדיווח לפי החוק.

ד. הוראות התקנות

תקנות מס הכנסה (ייעוד הכנסה לנהנה יחיד תושב חוץ וקביעת רווח הון בנאמנות מיועדת), התשס"ח-2008 ותקנות מס הכנסה (הוראות לעניין תיקון שומת הכנסת הנאמן וקביעת רווח הון בידי בעקבות חלוקה לנהנה תושב חוץ), התשס"ח-2008, עניין מתן מענה למצב שבו בנאמנות שהוקמה וחיבת במס על הכנסותיה השוטפות קיימים נהנים תושבי חוץ אשר מעוניינים לייחס אליהם חלק מהכנסת הנאמנות.

ההכנסה השוטפת של שני סוגי נאמנויות, הן נאמנות תושבי ישראל והן נאמנות לפי צוואה שיש בה נהנה תושב ישראל, מתחייבת מדי שנה במס ובגיין חלה חובת דיווח על הנאמן. התייחסות הפקודה לנאמנויות אלו מחמירה מאוד, שכן על פי הפקודה די בכך שיש בנאמנות יוצר אחד שהוא תושב ישראל ולא נהנה אחד תושב ישראל, על מנת לחייב במס את הנאמנות כתושבת ישראל מדי שנה בשנה.

בהתאם לכך, המחוקק העניק סמכות לשר האוצר, במקרים שבנאמנות יש נהנה תושב חוץ, לתת הקלה בשל הכנסות שמיוחסות ומיועדות לאותו נהנה תושב חוץ במטרה להקצות לתושב החוץ חלק מההכנסה.

1.ד תקנות מס הכנסה (הוראות לעניין תיקון שומת הכנסת הנאמן וקביעת רווח הון בידי בעקבות חלוקה לנהנה תושב חוץ), התשס"ח-2008

תקנות אלו עניינן בייחוס הכנסה של נאמנות לנהנה תושב חוץ בעקבות אירוע של חלוקה לתושב חוץ. התקנות קובעות מנגנון שמטרתו לבחון מתוך הכספים שחולקו לנהנים מהו סכום ההכנסה שחולק לתושב החוץ.

התקנות מאפשרות לבצע תיקון של שומת הכנסת הנאמנות / הנהנה למשך 4 שנות המס האחרונות ולהתייחס לסכומים שחולקו לנהנה תושב חוץ, במגבלות שקבועות בתקנות, כהכנסתו של אותו נהנה ולהוציאן משומת הנאמן.

יודגש כי התחולה של תקנות אלו הינה החל מה-1 בינואר 2006 (ובכל מקרה פריסה אחורה תתאפשר לא קודם לשנת 2006) וכי תקנות אלו מוחלות על בסיס בחירה של הנאמן.

אלו המקרים בהם חובת הדיווח במסגרת דוח שנתי תמשיך לחול:

(א) נאמן בנאמנות תושבי ישראל או נאמן בנאמנות לפי צוואה שנחשבת כתושבת ישראל לפי סעיף 75ב(ג)(1) לפקודה, ובלבד שהיוצר לא בחר להיות בר השומה ובר החיוב ושלא נבחר יוצר מייצג או נהנה מייצג.

(ב) נאמן שהיה לו בישראל הכנסה או נכס, בין אם הוא תושב ישראל ובין אם לאו.

(ג) יוצר או נהנה, שבחר להיות בר השומה ובר החיוב בנאמנות לפי הוראות סעיפים 75ז(ז), (ח) ו-75ב(ה) או (ו) לפקודה או לפי סעיף 1175 (יוצר מייצג או נהנה מייצג).

5.ג סמכות שר האוצר לפטור נאמן מהגשת דו"ח שנתי

מאחר והתיקון מותיר על כנה את חובת הגשת הדוח השנתי של נאמן שהיו לו בישראל הכנסה או נכס, התיקון גם מסמיך את שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע הוראות לעניין מתן זיכוי ו/או חישוב ההכנסה החייבת לגבי נאמן (בין אם הוא תושב ישראל ובין אם לאו) שהיו לו בישראל רק הכנסה הפטורה ממס או שנוכה ממנה מלוא המס כדין או נכס שהכנסות ממנו פטורות ממס.

6.ג הוראות תחולה

תחילתו של התיקון מ-1 בינואר 2006 (כתחולתו של תיקון 147 שקבע את הוראות הנאמנות) והוא יחול גם על נאמנויות שהוקמו לפני יום התחילה.

תחולתו של תיקון סעיף 75ב(ה) לפקודה (ראה לעיל 3.ג) יהיה מיום 1 בינואר 2009.

לעניין חובות ההודעה למנהל, הודעה שהמועד להגשתה חל לפני יום פרסום התיקון, תוגש בתוך 90 יום מיום פרסומו של התיקון לחוק או מיום פרסומו של טופס שנקבע להגשת ההודעה האמורה או במועד אחר שקבע המנהל, לפי המאוחר.

ביוני 2008 פורסמו טפסי ההודעות אותם יש להגיש על פי סעיפים 75טז, 75טז75 ו-75טז75 לפקודה. כמו כן, בהודעת רשות המסים בנושא נקבע כי המועד להגשת כל ההודעות, הבקשות וההצהרות שנדרשים לפי פרק הנאמנויות וכן המועד להגשת דוח לעניין נאמנויות לפי סעיף 131 לפקודה, לשנות המס 2006 ו-2007, והכול גם לגבי נאמנויות שהוקמו לפני 1 בינואר 2006 יהיה עד ליום 31.12.08. לפיכך, על כל אדם

ד. 2 תקנות מס הכנסה (ייעוד הכנסה לנהנה יחיד תושב חוץ וקביעת רווח הון בנאמנות מיועדת), התשס"ח-2008

תקנות אלו קובעות מנגנון של ייחוס הכנסה לנהנה תושב חוץ כאשר נאמנות חייבת באופן שוטף במס בישראל, עוד קודם לחלוקה.

על פי התקנות, כאשר יש נהנה שהוא תושב חוץ שנקבע כנהנה שזכאי להחלת התקנות, קיימת אפשרות, במקרים בהם קיים אחוז קבוע מנכסי הנאמנות ומהכנסותיה המיועד לאותו נהנה תושב חוץ, לייחס את ההכנסה לתושב החוץ כבר בשנות המס השוטפות, קודם לחלוקה.

על פי התקנות, במקרה בו נקבע בכתב הנאמנות כי שיעור מסוים מנכסי הנאמנות והכנסותיה מיועדות לנהנה מסוים שהוא יחיד תושב חוץ, ניתן לייחס ההכנסה באופן שוטף לתושב החוץ, כך שהנאמן לא יהיה חייב דיווח בגין חלק זה מהכנסות הנאמנות.

ברגע בו נעשה ייעוד, ניתנו ההצהרות המתאימות ונמסרה הודעה לפקיד השומה לפיה מבקשים להחיל את התקנות האמורות, יראו את אותו אחוז שיועד לנהנה תושב חוץ כהכנסתו של נהנה תושב חוץ.

בנוסף קובעות התקנות מנגנון לבדיקת ייחוס ההכנסות לנהנה תושב חוץ. מכיוון שלא מדובר כאן על חלוקה בפועל, כמו בתקנות המתייחסות לחלוקה (ראה סעיף ד.1 לעיל), אלא בהצהרה של ייעוד של חלק מההכנסה לנהנה תושב חוץ, קובעות התקנות בדיקה בכל ארבע שנים לצורך בחינת ייחוס ההכנסות בתקופה זו. על פי מנגנון הבדיקה הקבוע בתקנות, רשות המיסים בוחנת את סך הכספים אשר חולקו בפועל לנהנים תושבי ישראל ולנהנים תושבי חוץ, תוך בדיקה האם יש פער בין השיעור שהוצהר עליו מראש לבין השיעור שנעשה בפועל. במידה וקיים פער כזה, מתבצע תיקון בהתאם לקבוע בתקנות.

ה. הוראות ההסדר לגבי נאמנויות שהוקמו לפני 1 בינואר 2006

ביום 23 ליוני 2008 פרסמה רשות המסים הסדר לגבי "נאמנויות ראויות" שהוקמו לפני 1 בינואר 2006. מטרת ההסדר הינה קביעת מתווה למיסוי הון הנאמנות של נאמנויות חייבות. ככלל מתיר ההסדר בחירה בין תשלום מס בשיעור מופחת על הון הנאמנות נכון ל-31 בדצמבר 2005 (תוך שלילת זיכו

ממס זר), או לחילופין תשלום מס מלא בישראל במועד המכירה בפועל (לרבות קבלת זיכוי ממס זר).

"נאמנות ראויה" הינה נאמנות אשר עומדת בכל הקריטריונים שיפורטו להלן, כך שהספק לגבי היותה בלתי הדירה קיים אך נמוך:

- (א) אף אחד מהיוצרים, לרבות בני זוגם, אינם גם נהנים באותה נאמנות, במישרין או בעקיפין.
- (ב) אף אחד מהנהנים, במישרין או בעקיפין, הינו ילדו של היוצר, שטרם מלאו לו 20 שנים במועד כלשהו בשנת המס 2003, ואם היה נהנה כאמור הוא היה נשוי עד לשנת המס 2003.
- (ג) ליצר ו/או לנהנה אין אפשרות לבטל את הנאמנות.
- (ד) ליצר אין את היכולת להחזיר לעצמו את הנכס שהקנה לנאמנות.

"הון הנאמנות" מוגדר כדלקמן: שווים של נכסי הנאמנות, לרבות כסף ושווי כסף, ליום 31 בדצמבר 2005, ובתוספת שוויין של חלוקות שבוצעו בין השנים 2003-2005. (הון הנאמנות יחושב ללא התייחסות לעלות הנכסים ולמרכיב הרווחיות בהכנסות שהניבו את הנכסים).

נכסי הנאמנות: נכסי הנאמנות לעניין הגדרת "הון הנאמנות" הינם רק נכסים המצויים מחוץ לישראל ובתנאי שבמכירתם לא חל סעיף 89(ב) לפקודה. מזומן ושווה כסף הכלול בהון הנאמנות ואשר מקורו מהכנסות בישראל, ינוטרל מהון הנאמנות הזכאי להסדר האמור.

קביעת עלות חדשה: לצורכי ניכוי פחת הנכסים הכלולים בהון הנאמנות ולצורכי קביעת רווח ההון במכירה עתידית, העלות החדשה תהא השווי של הון הנאמנות ביום ההסדר. זיכוי ממיסי חוץ במכירה עתידית יינתנו רק בגובה החלק ששולם בגין עליית הערך מיום ההסדר.

קיימת אופציה להחריג נכסים מסוימים שלכאורה היו צריכים להיכלל ב"נכסי הנאמנות" אשר לגביהם לא ישולם מס בעת ההסדר ורווח הון במכירה בעתיד יחויב במס מלא בישראל כנגד זיכוי ממס זר בהתאם להוראות הפקודה.

היערכות לקראת תחילת שנת המס 2009

שיעור המס שיחול על "הון הנאמנות": שיעור המס יהיה על פי הקבוע בטבלה דלהלן. יודגש כי בחירה בשיעורי המס הקבועים בטבלה, שוללת אפשרות לקבלת זיכוי ממסי חוץ.

ת.הקניה	יוצר	נאמן	נהנה	שיעור המס	הערות
לפני 1.1.03	יוצר ישראלי	נאמן זר	נהנה ישראלי	6%	
אחרי 1.1.03	יוצר ישראלי	נאמן זר	נהנה ישראלי	6%	על עליית ערך לאחר ההקניה - אם שולם מס בהקניית נכס שאינו כסף.
				10%	על כל עליית הערך - אם לא שולם מס בהקניית נכס שאינו כסף.
לא רלבנטי	יוצר זר	נאמן זר	נהנה ישראלי	4%	
לא רלבנטי	יוצר זר	נאמן ישראלי	נהנה זר	4%	
לא רלבנטי	יוצר זר	נאמן ישראלי	נהנה ישראלי	4%	
לפני 1.1.03	יוצר ישראלי	נאמן זר	נהנה זר	4%	
לפני 1.1.03	יוצר ישראלי	נאמן ישראלי	נהנה זר	4%	
אחרי 1.1.03	יוצר ישראלי	נאמן זר	נהנה זר	4%	על עליית הערך לאחר הקנייה - אם שולם מס בהקניית נכס שאינו כסף.

13. רפורמת מס המעניקה הקלות נרחבות לעולים חדשים ולתושבים חוזרים

מקורן במימוש נכסים בחו"ל ובין אם מקורן בהכנסות שוטפות שהופקו או נצמחו מחוץ לישראל.

יצוין, כי בכל הנוגע להוראה זו, מהגדרת "נכס" ממועט נכס שהוענק לעולה הזכאי כמתנה פטורה ממס מתושב ישראל החל מה-1 בינואר 2007.

3. קביעת מסלול התאקלמות

תקופת הסתגלות של שנה אחת, ממועד העלייה ניתנה לעולה זכאי אשר בה, לא יחשב תושב ישראל לצרכי מס הכנסה. לאחר תקופה זו, יוכל היחיד לקבל החלטה מושכלת לגבי מקום מושבו. מתן הטבה זו כפופה לפנייה לרשויות המס בישראל תוך 90 יום ממועד העלייה לישראל (או מועד פרסום התיקון כמאוחר מביניהם) לצורך קבלת אישור מתאים באמצעות טופס כפי שיקבע המנהל לשם כך. **דהיינו, באם מועד העלייה היה לפני 16 בספטמבר 2008, אזי יש לפנות לרשויות המס עד ל- 15 בדצמבר 2008.**

יצוין, כי במידה ובסוף שנת ההתאקלמות בחר היחיד להתיישב בישראל, תיחשב שנת ההתאקלמות במניין תקופת ההטבות לה הוא זכאי - 10 שנים ממועד העלייה לישראל.

4. קביעת פטור ממס לחברות המנוהלות ונשלטות על ידי עולה חדש או תושב חוזר ותיק

סוגיית השליטה והניהול - על מנת להסיר חוסר ודאות שהיה קיים בעבר לגבי תושבותן הישראלית וחבות המס החלה על חברות זרות אשר בעלי השליטה בהן הינם יחידים שעלו לישראל, נקבע ככלל, כי חברות אשר "השליטה והניהול" בהן מבוצע על ידי עולים זכאים, לא יסווגו כחברות תושבות ישראל רק בשל עליית בעלי מניותיהם לישראל וזאת למשך תקופה של 10 שנים. בהתאם לכך ולמשך תקופת ההטבות, חברות זרות שבעלי השליטה בהם הינם עולים זכאים ימשיכו להיות כפופות למס בישראל רק בגין הכנסות שמקורן בישראל.

משטרים אנטי תכנוניים - הוראה דומה תחול גם לגבי משטרים אנטי תכנוניים אחרים החלים בישראל - "חברת נשלטת זרה" (חנ"ז או CFC) ו"חברת משלח יד זרה" (חמ"ז או FOC). לצורך חישוב שיעור ההחזקה המינימאלי של תושבי ישראל בחברות זרות

ביום 16 בספטמבר 2008, פורסם בספר החוקים 2184 החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 168 והוראת שעה), התשס"ח-2008 (להלן - התיקון). התיקון פורסם בעקבות פרויקט "חוזרים הביתה ב-60 לישראל" שהוביל משרד הקליטה ובמסגרתו גובשה תוכנית לתיקון פקודת מס הכנסה הכוללת רפורמה רחבה המעניקה הטבות והקלות לעולים חדשים ולתושבים חוזרים.

מטרת הרפורמה היא לעודד עלייה לישראל ולהשיב הביתה מאות אלפי ישראלים החיים בחו"ל תוך הסרת חסמי מס משמעותיים.

בהתאם לכך, התיקון מרחיב, מפשט ומפרט שורת הקלות ממס ומדיווח, שיחולו על עולים חדשים, תושבים חוזרים ותושבים חוזרים ותיקים, והכול בקשר להכנסותיהם שמופקות ונצמחות מחוץ לישראל. הוראות הרפורמה יכנסו לתוקף באופן רטרואקטיבי והחל מתחילת שנת 2007. להלן מפורטות הטבות המס העיקריות כפי שאושרו במסגרת הרפורמה האמורה:

1. קביעת מעמד מיסויי חדש - "תושב חוזר ותיק"

"תושב חוזר ותיק" הינו יחיד ששב והיה לתושב ישראל לאחר שהיה תושב חוץ במשך 10 שנים רצופות לפחות. מעמדו של תושב חוזר ותיק והטבות המס להן יזכה ישתנו, בעקבות הרפורמה במס, למעמדו של תושב ישראל לראשונה (עולה חדש).

בנוסף, ועל מנת לעודד עלייה לישראל לרגל שנות ה-60 למדינה, התווספה הוראת שעה לפיה בגין עלייה בשנים 2007 עד 2009, מעמד של תושב חוזר ותיק יינתן גם ליחיד שחדל להיחשב כתושב ישראל למשך תקופה של 5 שנים לפחות.

2. הענקת פטור מלא ממס לכל סוגי מקורות הכנסה בחו"ל לתקופה של 10 שנים

נקבעה הוראה אחידה וברורה המעניקה פטור רחב לכלל הכנסותיו של "עולה זכאי" - עולה חדש או תושב חוזר ותיק - המופקות או נצמחות מחוץ לישראל למשך תקופה של 10 שנים מיום העלייה לישראל, באופן שיכלול את כל הכנסותיו, בין אם

6. תיקוני חקיקה נוספים

הגדרת תושב חוזר - מעמד של תושב חוזר (רגיל) והטבות מס מתאימות יוענקו ליחיד שהפך לתושב זר למשך תקופה מינימאלית של 6 שנים (בניגוד ל-3 שנים בעבר) - שינוי זה ייכנס לתוקף רק בתחילת שנת 2009, בכל הנוגע למי שחדל להיות תושב ישראל החל ממועד זה ואילך.

הרחבת הטבות מס לתושב חוזר - פטור ממס הניתן בגין הכנסות פאסיביות ורווחי הון אשר מקורם בחו"ל (למשך 5 שנים ו-10 שנים בהתאמה) יכלול גם פטור על הכנסות ריבית ודיבידנדים ורווחי הון מנכסים בחו"ל המהווים ניירות ערך מוטבים. "ניירות ערך מוטבים" מוגדרים כני"ע הנסחרים בבורסה בחו"ל שרכש התושב החוזר בתקופת שהותו מחוץ לישראל לאחר שחדל להיות תושב ישראל, המנהלים בחשבון במוסד בנקאי וכן ני"ע הנסחרים בבורסה בחו"ל שרכש התושב החוזר מתוך הכנסה שהיא ריבית או דיבידנד שמקורם בני"ע מוטבים או הכנסה שהיא רווח הון ממניות שהן ני"ע מוטבים שהופקדה באותו חשבון. קרי, הפטור יחול גם במידה והניירות נרכשו לאחר שהפך לתושב חוזר ובתנאי שנרכשו מכספים שנצמחו מהן - רווח הון ממכירתם או הכנסות ריבית ודיבידנדים שהפיקו.

הגדרת תושב חוץ - לצורך פישוט, הורחבה ההגדרה כך שגם תושב ישראל ששהה במשך שנתיים רצופות בחו"ל (183 יום בכל שנה) ובשנתיים העוקבות מרכז חייו ממקום בחו"ל, יחשב כתושב זר למן היום הראשון בו בחר לעזוב.

- תנאי הכרחי להחלת משטר ה-CFC ומשטר החמ"ז - שיעור החזקתם של עולים זכאים לא יילקח בחשבון. כתוצאה מכך, לא יחולו משטרים אנטי תכנוניים ולא תחול חבות מס בגינם על חברות זרות רק בשל עלייתם לישראל של בעלי המניות בהם במידה ויוגדרו כעולים זכאים.

נציין, כי משטר ה-CFC מטיל חבות מס בגין חלוקת דיבידנד רעיונית על בעל שליטה ישראלי בחברה זרה שהכנסתה הינה פאסיבית בעיקרה; ואילו משטר החמ"ז מעניק לחברה זרה העוסקת במשלח יד מיוחד (כהגדרתו בפקודה ובעיקר מקצועות חופשיים) מעמד של חברה תושבת ישראל.

5. קביעת פטור מדיווח על נכסים והכנסות ממקור בחו"ל

יחידים שהינם עולים זכאים לא יהיו כפופים לחובת דיווח בישראל בגין הכנסות שהופקו או שנצמחו מחוץ לישראל או שמקורן בנכסים מחוץ לישראל וזאת למשך כל תקופת ההטבות. בהתאם לכך, יינתן לעולים זכאים פטור כפול מדיווח - פטור מהגשת דוח מס הכנסה (בגין הכנסות פטורות מחו"ל) ופטור מהגשת הצהרת הון (בגין נכסים פטורים בחו"ל).

למותר לציין כי הכנסות מפעילות בישראל והשקעות מנכסים ישראלים, שיופקו לאחר עלייתם של היחידים לישראל, יהיו חייבים בדיווח ויתחייבו במס בהתאם להוראות החוק הרגילות.

לנוחיותכם, טבלה מסכמת המשווה הטבות המס לעולים זכאים בגין הכנסותיהם ממקור זר כפי שהן מוענקות לפי הדין הקודם והדין החדש להלן:

הדין החדש		הדין הקודם		הטבה
תושב חוזר 6 שנים תושב חוץ	עולה חדש (לרבות תושב חוזר ותיק*)	תושב חוזר 3 שנים תושב חוץ	עולה חדש	סיווג מעמד
5 שנים מגבלה - הנכסים נרכשו לפני העלייה או מני"ע מוטבים	10 שנים	5 שנים מגבלה - הנכסים נרכשו לפני העלייה	5 שנים מגבלה - הנכסים נרכשו לפני העלייה	פטור ממס על הכנסות פאסיביות מחו"ל
10 שנים מגבלה - הנכסים נרכשו לפני העלייה או מני"ע מוטבים	10 שנים	10 שנים מגבלה - הנכסים נרכשו לפני העלייה	10 שנים מגבלה - הנכסים נרכשו לפני העלייה	פטור ממס על רווחי הון מחו"ל
---	10 שנים	---	4 שנים מגבלה - הנכסים נרכשו לפני העלייה	פטור ממס על הכנסות מעסק מחו"ל
---	10 שנים	---	---	פטור ממס על הכנסות ממשלה יד ומעבודה מחו"ל
---	התאקלמות - 1 שנה	---	---	מסלול התאקלמות
---	10 שנים שליטה וניהול - לא תסווג כחברה ישראלית משטר אנטי תכנוני CFC וחמי"ז - לא יחול	---	---	מעמד חברות מוחזקות - ניטרליות לגבי עליית בעלי מניות
---	10 שנים	---	---	פטור מחובת דיווח

* מי שהיה תושב חוץ במשך 10 שנים רצופות לפחות, ולפי הוראת השעה בגין חזרה לישראל בשנים 2007-2009 למי שהיה תושב חוץ במשך 5 שנים רצופות לפחות.

14. ביטול חוק התיאומים בשל אינפלציה ותיקון סעיף 3(י) לפקודה החל משנת המס 2008

1. כללי

ביום 6 במרס 2008 פורסם בספר החוקים 2136 חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20), התשס"ח-2008 (להלן: "התיקון"), לפיו - חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 (להלן: "החוק" או "חוק התיאומים") יחול עד תום שנת המס 2007 בלבד. המשמעות הינה ביטולו של החוק החל משנת המס 2008, בכפוף להוראות מעבר שנקבעו.

הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, לנושאים הבאים: דרך חישוב ניכוי נוסף בשל פחת בהתאם לסעיפים 3 ו-18 לחוק; דרך החישוב של הפסד ריאלי לפי סעיף 9(ג) לחוק; קיזוז יתרת ניכוי בשל אינפלציה שלא נוכתה בשנת 2007 ועוד.

במסגרת התיקון, בוצע גם תיקון למספר סעיפים בפקודת מס הכנסה, שהמשמעותי שבהם הינו החלפת הנוסח של סעיף 3(י) לפקודה המתייחס להלוואה שניתנת ללא ריבית או בריבית נמוכה מהשיעור שנקבע בתקנות. לשינוי זה, ביחד עם ביטול ההגנה האינפלציונית על ההון המושקע, ישנה השפעה משמעותית על תכנון המבנה המימוני של הפעילות העסקית.

כן נקבעו תיקונים גם לחוק מיסוי מקרקעין.

תחילתו של התיקון הינה מיום 1 בינואר 2008.

2. ביטול חוק התיאומים החל משנת המס 2008 והוראות המעבר

הרקע לביטול - מטרתו של חוק התיאומים הייתה לנטרל את השפעות האינפלציה בחישוב ההכנסה החייבת של נישום, כך שלאחר ביצוע ההתאמות על פי החוק, תתקבל ההכנסה במונחים ריאליים. הנימוק העיקרי לביטולו של חוק התיאומים משנת המס 2008 ואילך נעוץ בשיעורי האינפלציה הנמוכים בשנים האחרונות, ובציפייה כי יישארו נמוכים גם בעתיד. כאשר האינפלציה נמוכה, השפעת התיאום לאינפלציה היא שולית, מעוותת ואין הצדקה לעלויות ולטרחה הכרוכות ביישום הוראות החוק. בנוסף, בשיעורי אינפלציה נמוכים, פוחתת ההתאמה בין מדד המחירים לצרכן לבין עליית המחירים במגזרים מסוימים ו/או לבין השקעות במטבע חוץ, ולכן

ההתאמה למדד המחירים לצרכן היא שיטה פחות מדויקת היום מאשר בשנות השמונים, שבה האינפלציה הייתה של מאות אחוזים בשנה.

על פי התיקון כאמור, חוק התיאומים יחול עד תום שנת המס 2007, בכפוף להוראות המעבר לגבי תום התחולה (באמצעות הוספת סעיף 33א לחוק), שיקרן יפורט להלן.

2.1 סעיפים 1, 2, 15 ו-24, והתוספות לחוק
ימשיכו להיות בתוקף גם בשנת המס 2008 ואילך, ככל שהם נוגעים להוראות הממשיכות לחול לפי הוראות המעבר. מדובר בסעיפים כלליים המגדירים מונחים המופיעים בהוראות המעבר, או המבהירים על אילו גופים ועל אילו הכנסות חלות הוראות המעבר.

2.2 סעיף 3 לחוק לגבי ניכוי נוסף בשל פחת - התקנות לפי סעיף 3(א), בנוגע לשיעורי פחת, דהיינו תקנות מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (שיעורי פחת), התשמ"ו-1986 תמשכנה לחול. מכוח תקנות אלו מוענק, בין היתר, שיעור פחת גבוה יותר לצידוד של חברה תעשייתית, בהתאם למספר המשמרות בהן הוא פועל.

סעיף 3(ב) עד (ה) הקובעים את ההוראות להתרת ניכוי נוסף בשל פחת, ימשיכו לחול לגבי נכסים קבועים שהיו נכסים קבועים בידי הנישום לפחות באחת משנות המס 2002 עד 2007, אולם שערך הפחת יבוצע רק עד תום שנת המס 2007, מאחר שבשל נכסים אלה חויב הנישום על תוספת בשל אינפלציה, בתקופה שמרכישת הנכס ועד תום שנת המס 2007.

2.3 סעיף 18(א)1 ו-2(ב)18(ב) בנוגע לניכוי נוסף בשל פחת לנישום שהוחל עליו פרק ג' לחוק - הסעיפים הנ"ל ימשיכו לחול לגבי נכסים קבועים שבידי הנישום שהיו בידי בתום שנת המס 2007 ואולם סכום הפחת יתואם עד תום שנת המס 2007. את הסכום המתקבל כבר אין לתאם לפי חצי משיעור עליית המדד. סעיף 18(ג) והתקנות לפיו ימשיכו לחול לגבי מטע ונכסים נכסים קבועים שבידי הנישום המשמשים בייצור הכנסה ממטע שהיו בידי באחת משנות המס 2002 עד 2007.

יש כוונה לקבוע הוראות כדי להקל על אופן הדיווח באמצעות טופס קצר.

2.10 סעיף 27 לחוק בנוגע להוראות בדבר אי תחולת החוק לגבי נישומים מסוימים, ימשיך לחול, ואולם בשנת המס 2008, מי שזכאי להגיש דוחות מס דולריים לפי "התקנות הדולריות", יוכל להודיע על כך תוך 90 ימים מתחילת שנת המס, במקום 30 יום מתחילת שנת המס.

2.11 סעיף 32 לחוק שכותרתו תחולה והוראות מעבר ימשיך לחול עם שינויים קלים, בעיקר לגבי סעיפים שאינם רלוונטיים עוד, גם טרם ביטולו של חוק התיאומים. כנ"ל לגבי סמכויות של שר האוצר להתקין תקנות על פי סעיף 33(א) לחוק.

3. תיקון עקיף מס' 164 לפקודת מס הכנסה

במקביל לסיום תחולתו של חוק התיאומים, כולל התיקון גם תיקונים לפקודת מס הכנסה, כפי שיפורט להלן:

3.1 תיקון סעיף 3(ט) לפקודה - הסעיף קובע הוראות לגבי **קבלת הלוואה** בריבית נמוכה מהשיעור שנקבע בתקנות (בד"כ צמוד למדד+4% לשנה). פסקה (4) של הסעיף קבעה כי ההוראות בסעיף לא יחולו על הלוואה שהיא נכס קבוע בידי המלווה (כמו שטר הון ללא ריבית והצמדה), כי הלוואה כזו חויבה בתוספת בשל אינפלציה. פסקה זו בוטלה, כיוון שעם סיום תחולת הוראות חוק התיאומים, הלוואה לא תהיה עוד בגדר נכס קבוע ולא מחויבת עוד בתוספת בשל אינפלציה. לפיכך, **הוראות סעיף 3(ט) עלולות לחול בעקבות התיקון על מצבים שבהם הן לא חלו בעבר.**

3.2 החלפת סעיף 3(י) לפקודה בנוסח חדש - סעיף 3(י) לפקודה קובע, שאם ניתנת הלוואה ללא ריבית או בריבית נמוכה משיעור שנקבע בתקנות, יראו את הפרש הריבית כ**הכנסה בידי נותן הלוואה.**

סעיף 3(י) לפקודה הוחלף בנוסח חדש. עיקרי השינויים לעומת הנוסח הישן:

(א) עד כה נקבע שהסעיף חל על כל אדם (לרבות חבר בני אדם) שנתן הלוואה שנרשמה בפנקסי חשבונות שנוהלו לגבי הכנסה שלגביה היו חייבים לנהל פנקסים לפי שיטת החשבונאות הכפולה או שהוראות פרק ב'

2.4 סעיף 7 לחוק לגבי יתרת הניכוי בשל אינפלציה - יתרת הניכוי בשל אינפלציה לפי סעיף 7(ב) לחוק, שלא נוכחה בשנת המס 2007, תנוכה מההכנסה בשנת המס 2008². הפסד שנוצר מניכוי כאמור, ייחשב כהפסד מעסק.

לגבי קבלנים - סכום הניכוי בשל אינפלציה שנזקף, לפי סעיף 7(ה), ליחידות עבודה או קרקע שהן מלאי עסקי יתואם עד תום שנת המס 2007 במקום עד יום המכירה, וינוכה מההכנסה ממכירתן של אותן יחידות בשנת המס שבה דווחה המכירה.

2.5 סעיף 9(ג) לחוק לגבי הפסד ריאלי - הסעיף מתיר הפסד ריאלי במכירת נכס קבוע בר פחת שאינו רכב פרטי ובמכירת נייר ערך שהוא נכס קבוע. סעיף זה ימשיך לחול לגבי נכסים קבועים כאמור, שהיו נכסים קבועים בידי הנישום בתום שנת המס 2007. אולם ההפסד הריאלי יחושב על ידי תיאום עד תום שנת המס 2007 במקום עד ליום המכירה.

2.6 סעיף 11(א) לחוק קובע כי הוצאות ריבית על הון ששימש לרכישת נכס קבוע, לפני שהנכס החל לשמש בייצור הכנסה, יותרו בניכוי, בכפוף למגבלות הקבועות בסעיף זה. סעיף 11(ב) לחוק קובע, שסכום הריבית לא יתווסף למחיר המקורי של הנכס לצורך חישוב פחת ורווח הון, על מנת למנוע כפל הוצאה. סעיף 11(ב) ימשיך לחול לגבי ריבית שהותרה בניכוי עד תום שנת המס 2007.

2.7 סעיף 12(א) עד (ג) לחוק קובע ניכוי בנוגע למכירת נכס שמכירתו נחשבת להכנסה עסקית ושהיה נכס מוגן או נכס קבוע. הסעיף ימשיך לחול ואולם, התיאום למדד לא יהיה עד תום שנת המס כאמור בסעיף 12(א) ולא עד חודש מכירת הנכס כאמור בסעיף 12(ב), אלא עד תום שנת המס 2007.

2.8 סעיף 20 לחוק - סעיפי סנקציה לנישום שפנקסיו אינם קבילים או שלא נוהלו כדין ימשיכו לחול, בשינויים מסוימים שפורטו בתיקון.

2.9 סעיף 25(א) לחוק, שקובע הוראות בנוגע להגשת דוח תיאום אינפלציוני, ימשיך לחול,

² ואולם, אם ההכנסה החייבת בשנת המס 2008 כללה הכנסה שהיא סכום אינפלציוני לפי סעיף 88 לפקודה, או לפי סעיף 47 לחוק מס שבח, או לפי פרק שביעי 1 לחוק לעידוד השקעות הון, רשאי הנישום לא לנכות מהכנסות אלו את יתרת הניכוי.

• שטרי הון ואגרות חוב שהנפיק חבר בני אדם אחר, בתנאים הקבועים בפסקה (5) שבהגדרה "נכסים קבועים" שבתוספת ב' לחוק התיאומים⁵ ושהיו נכס קבוע בידי נותן ההלוואה ביום 31 בדצמבר 2007;

יצוין שהתקנות על פי סעיף 3(י) קובעות את שיעור הריבית לעניין הסעיף (שאם שיעור הריבית בפועל נמוך ממנו, אזי יש להחיל את הסעיף על נותן ההלוואה) כדלקמן:

- ◀ אם על מקבל ההלוואה חל פרק ב' לחוק התיאומים - שיעור עליית המדד.
- ◀ אם על מקבל ההלוואה לא חל פרק ב' לחוק התיאומים - שיעור עליית המדד בתוספת 4% לשנה.

מאחר שאין כבר תחולה לפרק ב' לחוק התיאומים, הרי שבהלוואות שניתנו עד כה למי שחל עליו פרק ב' לחוק התיאומים בתנאים של הצמדה בלבד, יש להחיל על נותן ההלוואה את סעיף 3(י) לגבי הפרש ריבית של מדד + 4%.

הנוסח החדש של סעיף 3(י) לפקודה מחייב ארגון מחדש של המבנה המימוני בתוך קבוצת חברות. כך למשל, על מי שהחזיק ביום 31.12.07 בשטר הון (שהונפק לתקופה של שנה לפחות) ללא ריבית והצמדה, ימשיכו לא לחול הוראות סעיף 3(י). לעומתו, מי שנתן הלוואה צמודת מדד בלבד, יצטרך לשנות את תנאי ההלוואה לצמודת +4%, אחרת יחול עליו סעיף 3(י), אלא אם ימיר את ההלוואה לשטר הון לתקופה של 5 שנים לפחות ובתנאים שתוארו לעיל.

3.3 בוצעו שינויים במספר סעיפים בפקודה שכללו מחיקת התייחסות לחוק התיאומים (ובמקרים מסוימים החלפת הגדרות) כדלקמן:
סעיף 18(ד) לפקודה (קבלנים), סעיף 64 לפקודה (חברה שקופה), סעיף 102 לפקודה (הקצאת מניות לעובדים), סעיף 103ג(2) + 103יא(ו) לפקודה (מיזוג).

3.4 **סעיף 90 לפקודה** הודן במכירות קצרות מועד של נכסי הון ואשר לא הוחל במשך כל מועד תחולתו של חוק התיאומים, בוטל במסגרת התיקון שבנדון.

לחוק התיאומים חלים בקביעתה. התיקון משמיט כמובן את ההתייחסות לחוק התיאומים ומחיל את הסעיף לגבי כל חבר בני אדם שנתן הלוואה, ללא כל קשר אם חלה עליו חובת ניהול פנקסים בשיטה הכפולה.

(ב) הפרש הריבית - נחשב ערב התיקון להכנסה מיוחדת החייבת במס בשיעור של 40%, ללא כל זכות לפטור, לניכוי או לקיזוז כלשהם בשל המס.

(ג) התיקון קובע, שהפרש הריבית ייחשב כהכנסה לפי סעיף 2(4) לפקודה (הכנסת ריבית) בידי נותן ההלוואה, ואין כל מגבלה לגבי פטור, ניכוי או קיזוז כנגד הכנסה זו (מלבד המגבלות הרגילות שבפקודה החלות על קיזוז כנגד הכנסה מריבית לפי סעיף 2(4)), כגון איסור על קיזוז הפסדים עסקיים מועברים כנגד הכנסה זו). גם שיעור המס המיוחד של 40% בוטל ועל כן הוא יהיה חייב במס חברות רגיל (בשנת המס 2008 - 27%).

(ד) בוטלה הקביעה שקבעה שמקבל הלוואה שחל עליה סעיף 3(י), לא יהא זכאי לפטור, ניכוי או קיזוז כלשהם בשל המס שחל על נותן ההלוואה.

(ה) בוטל הסייג שהיה עד כה לתחולת סעיף 3(י) על הלוואה שעל פי חוק התיאומים, היא נכס קבוע בידי המלווה.

(ו) בתיקון נקבע שהסעיף לא יחול מעתה גם על המקרים הבאים:

• הלוואה שהיא עסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א³;

• הלוואה שאינה צמודה למדד כלשהו ואינה נושאת ריבית או תשואה כלשהי, שנתן חבר בני אדם לחבר בני אדם שבשליטתו⁴ כנגד שטר הון שהונפק לתקופה של חמש שנים לפחות, ובלבד שההלוואה אינה ניתנת לפירעון לפני תום התקופה האמורה והפירעון נדחה בפני התחייבויות אחרות וקודם רק לחלוקת עודפי הרוכש בפירוק;

³ יצוין שבהודעת רשות המיסים מיום 10 במרץ 2008, נאמר, שסעיף 85א המחייב לבצע עסקאות בינלאומיות בין צדדים קשורים על פי תנאי שוק, לא יוחל עד תום שנת המס 2007 על שטרי הון שנחשבו כנכס קבוע בידי המלווה.
⁴ "שליטה" - 25% לפחות מכח ההצבעה או מהזכות לרווחים, במישרין או בעקיפין, ביום אחד לפחות בשנת המס.

⁵ שטרי הון ואגרות חוב שהונפקו לתקופה של שנה אחת לפחות, והריבית השנתית עליהם אינה עולה על 30% משיעור עליית המדד בשנת המס.

4. תיקון עקיף מס' 64 לחוק מיסוי מקרקעין

סעיף 48 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963, הודן במכירות קצרות מועד של נכסי מקרקעין ואשר לא הוחל במשך כל מועד תחולתו של חוק התיאומים, בוטל במסגרת התיקון שבנדון (בדומה לביטול סעיף 90 לפקודה - ראה לעיל).

3.5 סעיף 104 לפקודה בנוגע להעברת נכסים

תמורת מניות - הגדרת "נכס" בסעיף זה מתייחסת ל"נכס קבוע" כהגדרתו בתוספת ב' לחוק התיאומים. ההגדרה הוחלפה לאור סיום תחולתו של חוק התיאומים, בהגדרה שאינה מפנה לחוק התיאומים. בסעיפים 18(ד) ו-103ג(2)(א) הוחלפה הגדרת "נכס" שמתייחסת ל"נכס קבוע" על פי חוק התיאומים, בהגדרת "נכס" החדשה שבסעיף 104.

הגדרת נכס לעניין סעיף 104 לאחר התיקון דומה להגדרתו בסעיף 88 לפקודה (אך בניגוד להגדרה בסעיף 88, לעניין סעיף 104, ההגדרה תחול גם על זכות חזקה במקרקעין).

15. תיקון לחוק הביטוח הלאומי החל משנת 2008 - מיסוי הכנסות פסיביות והכנסות של בעלי מניות בחברה משפחתית

מהותי בחברה למעט החברות כאמור בסעיף זה.

ב. הכנסה מריבית לרבות דמי נכיון, החייבת במס לפי סעיף 125ג(ב) או (ג) לפקודה, שלא חלים עליה הסייגים של סעיף 125ג(ד) לפקודה. דהיינו, הפטור לא יחול, בין היתר, על הכנסה מריבית שמהווה הכנסה בעסק או הכנסת ריבית בעל מניות מהותי בחבר בני אדם ששילם את הריבית.

ג. הכנסות מדמי שכירות למגורים בשיעור מס מוגבל: הכנסה מדמי שכירות שחלות עליה הוראות סעיף 122 לפקודה (שיעור מס 10%) והכנסה מדמי שכירות מחוץ לישראל שחלות עליה הוראות סעיף 122א לפקודה (שיעור מס 15%).

ד. הכנסה שאינה הכנסה כשכיר או כעצמאי והפטורה ממס לפי כל דין למעט הכנסה מפנסיה מוקדמת, כהגדרתה בסעיף 345ב(א) לחוק הביטוח הלאומי.

הכנסות מחברה משפחתית - עד לתיקון, הכנסות מחברה משפחתית שחויבו במס בתיק הנציג של החברה המשפחתית, לא חויבו בדמי ביטוח. החיוב בגין הכנסות אלו נעשה אך ורק במועד חלוקת דיבידנד בפועל לבעלים.

התיקון קובע כי הכנסה מחברה משפחתית, חברה שקופה או מחברת בית, יראו אותה כאילו חולקה בסוף שנת המס לבעלי המניות בה או לחברי החברה לפי העניין והכול בהתאם לזכאותם היחסית ברווחי החברה במועד האמור, כל זאת ללא קשר למועד חלוקת ההכנסות בפועל.

ביום 7 בינואר 2008, פורסם בספר החוקים 2126 חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 103), התשס"ח-2008. תחילתו של התיקון הינה מיום 1 בינואר 2008. לפני התיקון, עד סוף שנת 2007, קבע החוק, כי מבוטח שהיה שכיר או עצמאי לא חויב בדמי ביטוח ודמי בריאות (להלן "דמי ביטוח") על הכנסותיו הפסיביות שהיו נמוכות בש"ח אחד מהכנסותיו ממשכורת או כעצמאי. בנוסף, כאשר היה מבוטח שכיר וגם עצמאי, הכנסות פסיביות לא חויבו כלל (פרט להכנסה מפנסיה מוקדמת).

החל משנת 2008 מבוטח שהוא עובד שכיר או עובד עצמאי או עובד שכיר וגם עובד עצמאי ויש לו הכנסה מהמקורות האחרים בסעיף 2 לפקודה אשר אינה הכנסה מעבודה או כעצמאי (להלן "הכנסה אחרת"), יחויב בדמי ביטוח על הכנסתו האחרת אף אם היא פחותה ממחצית סך הכנסותיו כשכיר וכעצמאי.

בכל מקרה תהיה פטורה מתשלום דמי ביטוח הכנסה אחרת (שאינה פטורה לפי סעיף 350 לחוק) שאינה עולה על סכום השווה ל- 25% מהכנסה הממוצעת במשך (כ- 23,000 ש"ח בשנת 2008).

שיעור דמי הביטוח על ההכנסה אחרת, החל משנת 2008 הוא: דמי ביטוח 7% ודמי בריאות 5% - סה"כ 12% (במקום 16.05% כפי שהיה עד היום בשיעור המלא של דמי הביטוח).

לא יחויבו בדמי ביטוח ההכנסות הבאות:

א. הכנסה מדיבידנד החייבת במס מוגבל לפי סעיף 125ב לפקודת מס הכנסה (להלן "הפקודה") שאינה הכנסה לפי סעיף 373א לחוק הביטוח הלאומי (להלן "החוק") קרי, אינה הכנסה שהופקה על ידי חברה משפחתית, חברה שקופה או חברת בית. נציין כי, בעקבות תיקון זה, חל הפטור מדמי ביטוח גם על הכנסה מדיבידנד בידי בעל מניות

16. מס ערך מוסף - נוהל תיקון חשבונית וטיפול בחובות אבודים

1. נוהל תיקון חשבונית

בוטלה עסקה, כולה או מקצתה, או שונו תנאיה, או נתגלתה טעות בחשבונית, או שונה סכום החשבונית מסיבה כלשהי, ינהג הנישום כלהלן:

(1) טרם יצא מקור החשבונית מרשות הנישום וטרם דווח עליה כדין בדוח התקופתי כמשמעותו בתקנה 20 לתקנות מס ערך מוסף, התשל"ו-1976, תבטל החשבונית על ידי ציון המילה "מבוטל" על גבי המקור וההעתקים והצמדת המקור להעתקים.

(2) יצא מקור החשבונית מרשות הנישום ינהג לפי אחת מאלה:

(א) יתקן בהתאם את סכום החשבונית שתוצא לאחר מכן לאותו לקוח, על ידי רישום אחרי סכום החשבונית:

- 1) סכום החיוב או הזיכוי.
- 2) מספר החשבונית שאליה מתייחס התיקון.
- 3) הסיבה לשינוי הסכום.
- 4) הסכום המתוקן.

(ב) סכום הזיכוי כאמור בפסקה (א) (1) לא יעלה על סכום החשבונית.

(ג) אם תוך תקופת הדיווח לפי חוק מע"מ לא נערכה ללקוח חשבונית נוספת, רשאי הנישום להוציא הודעת זיכוי.

(3) הוצאה ללקוח הודעת זיכוי כאמור בפסקה 2, רשאי הנישום להקטין בהתאם את סכום המכירות ואת החיוב במס ערך מוסף בתנאי שיתמלא אחד מאלה:

(א) הלקוח אישר קבלת הודעת הזיכוי בחתימתו על ההעתק במערכת החשבוניות של הנישום.

(ב) הודעת הזיכוי נשלחה ללקוח בדואר רשום עם אישור מסירה ולהוכחת ההמצאה ללקוח די בהוכחה שהודעה ללקוח נשלחה כראוי ומעונה כראוי, לגבי סכום מכירה שהחיוב במע"מ עולה על 1,100 ש"ח, אישור המסירה יצורף להעתק הודעת הזיכוי שנשאר במערכת החשבוניות של הנישום.

(ג) נתקבל אישור שהודעה נתקבלה בפקסימיליה.

לעניין סעיף זה, "חשבונית" - לרבות חשבונית מס.

(ד) נתקבל אישור חתום בחתימה אלקטרונית מאושרת של הלקוח, המאשר את קבלתה.

2. טיפול בחובות אבודים

2.1 תקנה 24א לתקנות מע"מ קובעת הנחיות לגבי הכרה בחוב אבוד לעניין חוק מע"מ ודרך קבלת החזר שמקורו בחוב אבוד.

חוב אבוד, הינו סכום מס ששילם עוסק בעד עסקה ושהוכח להנחת דעתו של מנהל מע"מ שהפך להיות אבוד.

לדוגמא:

עוסק שמסר טובין שנמכרו על ידו כאמור בסעיף 22 לחוק, או עוסק שהשלים את השירות שניתן על ידו כאמור בסעיף 24 לחוק, והתמורה לא שולמה למוכר, או לנותן השירות.

התקנה הותקנה בעקבות פסיקת ביהמ"ש העליון ביום 1 בדצמבר 1999 בע"א 211/95 בעניין אלקה אחזקות בע"מ.

2.2 בפס"ד נקבעו חמישה מבחנים מצטברים אשר יאפשרו החזר מס עסקאות ששולם:

- א. בוצעה עסקה.
- ב. הוצאה חשבונית.
- ג. מס העסקאות בגין החשבונית שולם.
- ד. המוכר או נותן השירות לא קיבל את התמורה.
- ה. החוב הפך ל"חוב אבוד".

הוראת הפרשנות של מע"מ 1/2000 מעמידה תנאים נוקשים להכרה בחוב כ"חוב אבוד".

2) התקופה שבין הגשת התביעה לגביית החוב של החייב בבית המשפט לבין מתן פס"ד סופי על ידי בית המשפט.

פרק הזמן המינימאלי נועד להבטיח כי אכן עסקינן בחוב שהפך לאבוד ואילו פרק הזמן המכסימאלי נועד ליצור תקופת התיישנות סטטוטורית. אנו סבורים כי תקופת התיישנות, שנקבעה כאמור בתקנה, נוגדת את הוראות החוק הכללי וכי ניתן לתבוע החזרי מע"מ על חוב אבוד, גם אם חלפו שלוש השנים מיום הנפקת חשבונית המס, ובלבד ש:

- א. החוב התגבש לכדי "חוב אבוד" לאחרונה.
- ב. לא ניתן יהיה לתקוף את הדרישה בטענת שיהוי.
- ג. המבקש לתבוע את המס יוכל להוכיח כי הוצאה בשעתו חשבונית מס ושהמס שולם לאוצר המדינה.
- ג. סכום הזיכוי שיירשם בהודעת הזיכוי לא יעלה על סכום החשבונית כאמור בסעיף 23א(ב) להוראות. דהיינו הודעת הזיכוי תכלול את סכום קרן החוב (כולל מע"מ) בלבד.
- ד. תשלום החוב בערכים ריאליים - ניתן לדרוש הפרשי הצמדה וריבית על סכום המס שדווח, ובלבד שהדרישה תעמוד בכללים שנקבעו בסעיף 105(ג) לחוק מע"מ.

2.4 מתן הודעה למנהל

א. עוסק לא יהא רשאי להקטין את סכום העסקאות וסכום מס ערך מוסף הכלול בדוח התקופתי המתייחס לתקופת הוצאת הודעת הזיכוי, אלא לאחר מסירת הודעה על כך למנהל.

בהודעה למנהל יכללו הפרטים הבאים:

- 1) פרטי העוסק.
- 2) פרטי העסקה והנסיבות בשלהן הפך החוב לחוב אבוד.
- 3) ציון הדוח התקופתי שבו דווחה העסקה.
- 4) פרטי הקונה.

בהוראה הובהר כדלקמן:

- א. הודעת החייב כי לא יוכל לשלם את חובו אין די בה כדי לראות בחוב אבוד.
 - ב. במקרים בהם ננקטו כנגד החייב (הקונה) הליכי פירוק או פשיטת רגל, יוכר החוב כאבוד, במועד אישור המפרק או הנאמן, לפי העניין, לחלוקת דיבידנד סופי.
 - ג. במקרים בהם ננקטו נגד החייב (הקונה) הליכי הוצאה לפועל, יוכר החוב כאבוד רק אם יוכח שלמרות ההליך המשפטי בו נתבע החוב, פעולות הגבייה וההוצאה לפועל לא הניבה תוצאות.
 - ד. לא ננקטו הליכי גבייה והוצאה לפועל נגד החייב, לא יוכר החוב כאבוד אלא אם יוכר אחד מאלה:
- 1) החייב נפטר ואין בעזבונו נכסים הניתנים למימוש.
 - 2) החייב עזב את הארץ ואין לו נכסים הניתנים למימוש בישראל.
 - 3) בנסיבות מיוחדות, כאשר החוב האבוד איננו בסכומים גבוהים, רשאי הממונה האזורי להכיר בו כחוב אבוד אם יוכר להנחת דעתו שנקטו הליכי גבייה ראויים אשר לא הניבו תוצאות.

2.3 כללים להוצאת הודעת זיכוי

א. הודעת הזיכוי שתוצא על ידי העוסק תכלול את כל התנאים והכללים המפורטים בסעיפים 23א, 9(ה) ו-18 להוראות ניהול ספרים. הואיל וחייבת להיות זיקה ישירה בין הודעת הזיכוי לבין החשבונית אשר הוצאה בגין העסקה המקורית שבגינה נוצר החוב.

ב. הודעת זיכוי תוצא לא יאוחר משלוש שנים ולא לפני שישה חודשים מהיום בו הוצאה חשבונית המס בשל העסקה הרלוונטית. לא תיכלל במניין התקופה לפי ס"ק זה:

- 1) התקופה שבין הגשת תביעת החוב במסגרת הליכי פירוק או פשיטת רגל של חייב לבין אישור המפרק או הנאמן לחלוקת דיבידנד סופי לעוסק.

ב. להודעה יצורפו צילום מהודעת הזיכוי והמסמכים הרלוונטיים המאמתים את פרטי ההודעה והמעידים על היותו של החוב "חוב אבוד" עפ"י התנאים שנקבעו לעיל. כמו כן, יצורף להודעה צילום כרטיס מע"מ על עסקאות לתקופת הוצאת החשבונית.

ג. את ההודעה יש לשלוח בדואר רשום או למסור ביד במשרד מע"מ האזורי בו רשום העוסק, לא יאוחר מהמועד להגשת הדוח התקופתי הכולל בתוכו את הודעת הזיכוי.

ד. במשרד מע"מ האזורי בו רשום העוסק יאשר בכתב (או בחותם "נתקבל" על גבי העתק ההודעה) את קבלת ההודעה.

ה. הודעת העוסק מאושרת על ידי משרד מע"מ האזורי תשמר בידי העוסק.

2.5 הנחיות נוספות

א. הרישום בספרי העוסק - הודעת הזיכוי תרשם בספרי העוסק בדרך של הקטנת מס העסקאות.

ב. קבלת התמורה בתקופת מאוחרת - מקרה שבו לאחר שהוצאה הודעת זיכוי בגין חוב אשר הוכר כחוב אבוד, הצליח העוסק לגבות את התמורה (כולה או מקצתה) מגורם כלשהוא, לרבות ערבים, חברות ביטוח וכד', יש לראותה כחייבת במס במועד קבלתה. כמו כן, יש לראות בסכום שהתקבל ככולל מע"מ.

ג. תיקים תלויים ועומדים - האמור לעיל, יחול גם לגבי תיקים הנמצאים בשלב שומה, השגה או ערעור בבית המשפט. תיקים אלו ייבחנו מחדש בהתאם להנחיות אלה.

ד. תיקים סגורים - בתיקים לגביהם נקבעה שומה סופית לגבי חוב אבוד שלגביה אין יותר זכות ערעור או שנידונו בבית המשפט, יתקיים הכלל של סופיות הדיון ולכן לא תידון ולא תאושר כל בקשה להוצאת הודעת זיכוי.

visit us at www.deloitte.co.il

צור קשר

למידע נוסף על שירותי חטיבת המס ושירותים נוספים
אנא צור קשר עם המומחים שלנו:

צבי פרידמן

שותף, ראש חטיבת המס
03-6085509
zfriedman@deloitte.co.il

שירותי חטיבת המס

מיסוי בינלאומי

יצחק צ'יקורל
03-6085511
ychikorel@deloitte.co.il

מחירי העברה

ג'קי חולי
03-6085424
jhoulie@deloitte.co.il

תמריצים

דני יוניסיאן
03-6085501
dyounisian@deloitte.co.il

שינויי מבנה -

מיזוגים ורכישות (M&A)
אופיר סולמי
03-6085513
osulami@deloitte.co.il

מסים עקיפים

מוטי איילון
03-6085512
meilon@deloitte.co.il

ליווי עסקאות בינלאומיות

אלונה מירון
03-6085540
ameiron@deloitte.co.il

מיסוי במגזר הטכנולוגיה, המדע והתקשורת

יצחק צ'יקורל
03-6085511
ychikorel@deloitte.co.il

מיסוי במגזר הנדל"ן

ובמוסדות פיננסיים
אלי גורנשטיין
03-6085539
egorenstein@deloitte.co.il

ניוד עובדים

פרידה וויסברג
03-6085538
frweissberg@deloitte.co.il

תגמול הוני לעובדים

מיטל הלפמן
03-6085401
mhelfman@deloitte.co.il

מחלקת שירותי תמיכה ופרסומים מקצועיים

דני גבאי
03-6085532
dgabbay@deloitte.co.il

מיסוי הפרט ושירותים נלווים לחברות

טליה רוזנהויז
03-6085581
trosenhaus@deloitte.co.il

שירותים נוספים

חשבונאות וביקורת

יגאל דור
03-6085525
ydor@deloitte.co.il

יעוץ כלכלי (FAS)

דני בר-און
03-6085259
dbaron@deloitte.co.il

מיזוגים ורכישות

נמי גולדשטיין
03-6085230
ngoldstein@deloitte.co.il

ניהול סיכונים

דן הלפרן
03-6085471
dhalpern@deloitte.co.il

יעוץ ניהולי

מיכל זימלר
03-6086111
msimler@deloitte.co.il

נאמנויות

דוד וליאנו
03-6085504
dvaliano@deloitte.co.il

איריס שליון
03-6005946
ishlevin@deloitte.co.il

מחלקה מקצועית

אורי לוי
03-6085516
ulevy@deloitte.co.il

הנפקות

ישראל נקל
03-7551502
inakel@deloitte.co.il

מגזרים

מגזר הטכנולוגיה, המדע והתקשורת

אשר מכלוביץ
03-6085524
amechlovich@deloitte.co.il

מגזר הנדל"ן

אמיתי ובר
03-6085549
aweber@deloitte.co.il

המגזר הפיננסי

דן הלפרן
03-6085471
dhalpern@deloitte.co.il

מגזר התעשייה ומוצרי הצריכה

ישראל נקל
03-7551502
inakel@deloitte.co.il

המגזר הציבורי

חיים בן דוד
02-5018860
cbendavid@deloitte.co.il

מגזר הקיבוצים

שמחה פרקש
03-6085211
sfarkash@deloitte.co.il

תל אביב - משרד ראשי

מרכז עזריאלי, 1 תל אביב 67021
ת.ד. 16593 תל אביב, 61164
טל: 03-6085555
info@deloitte.co.il

רמת גן

מנהל הסניף: משה שוורץ
הירקון, 6 רמת גן, 52521
טל: 03-7551500
info-ramatgan@deloitte.co.il

ירושלים

מנהל סניף: חיים בן דוד
שרי ישראל 12, ירושלים, 94390
טל: 02-5018888
info-jer@deloitte.co.il

חיפה

מנהל סניף: קובי נהרדיה
מעלה השחרור 5, חיפה 33284
ת.ד. 5648, חיפה 31055
טל: 04-8607333
info-haifa@deloitte.co.il

באר-שבע

מנהלת סניף: לינדה מסלם
פארק תעשיות עומר - בניין 10
ת.ד. 1369, עומר 84965
טל: 08-6909500
info-beersheva@deloitte.co.il

אילת

מנהל סניף: רמי בלנק
המרכז העירוני ת.ד. 583, אילת 88104
טל: 08-6375676
info-eilat@deloitte.co.il

www.deloitte.co.il

Deloitte Brightman Almagor is one of Israel's leading professional services firms, providing a wide range of world-class audit, tax, consulting, financial advisory and trust services. Through approximately 70 partners and directors and over 1000 employees the firm serves domestic and international clients, public institutions and promising fast-growth companies whose shares are traded on the Israeli, US and European capital markets. The firm is a fully integrated member of Deloitte Touche Tohmatsu.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu, a Swiss Verein, its member firms, and their respective subsidiaries and affiliates. Deloitte Touche Tohmatsu is an organization of member firms around the world devoted to excellence in providing professional services and advice, focused on client service through a global strategy executed locally in over 140 countries. With access to the deep intellectual capital of approximately 165,000 people worldwide, Deloitte delivers services in four professional areas - audit, tax, consulting, and financial advisory services - and serves more than 80 percent of the world's largest companies, as well as large national enterprises, public institutions, locally important clients, and successful, fast-growing global companies. Services are not provided by the Deloitte Touche Tohmatsu Verein, and, for regulatory and other reasons, certain member firms do not provide services in all four professional areas.

As a Swiss Verein (association), neither Deloitte Touche Tohmatsu nor any of its member firms have any liability for each other's acts or omissions. Each of the member firms is a separate and independent legal entity operating under the names "Deloitte", "Deloitte & Touche", "Deloitte Touche Tohmatsu", or other related names.